

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 1.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1893.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Τῆ 27ῃ κατὰ τὰ προηγεζμένα κηρυχθεῖσας τῆς ἐνάρξεως τῆς ἑλληνικῆς Βουλῆς διὰ βασιλικοῦ λόγου, συνιστάντος τοῖς ἀντιπροσώποις τοῦ ἔθνους τὰ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως Σωτηροπούλου ἐκπονηθέντα καὶ ὑποβληθσόμενα αὐτοῖς νομοσχέδια, τῆ 28ῃ ἡ ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία κατεψήφισε τῆς κυβερνήσεως ταύτης ἐν τῷ (πτήματι τῆς ἐκλογῆς τοῦ προέδρου, ἐκλεγέντος τοιοῦτου τοῦ τρικουπικοῦ ὑποψηφίου διὰ πλειοψηφίας 102 ψήφων ἐξ 186 παρόντων βουλευτῶν, αὐθημερόν δὲ ὁ κ. Σωτηρόπουλος ὑπέβαλε τῷ βασιλεῖ τὴν παραίτησιν τοῦ ὅλου ὑπουργείου, συνιστᾶς αὐτῷ ὡς τὴν συμφροσάτην διεξόδον τὴν τῷ κ. Τρικοῦπῃ ἀνάθεσιν τῆς συγκροτήσεως τῆς κυβερνήσεως. — Οὕτως ὁ κ. Τρικοῦπης μετὰ ἐξάμνηνον ἀνάπαυαν ἀνεκτίσαστο τὴν ἀρχὴν, συνυπουργοὺς προσλαβὼν ἕνα μὲν μόνον ἐκ τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν πρωθυπουργίαν αὐτοῦ συνεργασθέντων αὐτῷ, τὸν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργῶν κ. Ν. Τσαμαδόν, εἰς νέα δὲ πρόσωπα ἀναθέμενος τὴν διεύθυνσιν τῶν ἄλλων ὑπουργείων, τὴν τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης δηλαδὴ τῷ διαπρεπεῖ νομομαθεῖ κ. Δ. Στεφάνου, τῷ προσωρινῶς ἰνετέθῃ καὶ τὸ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον, τὴν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν τῷ διακεκριμένῳ ῥήτορι κ. Μπουφίδῃ, τὴν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαίδευσέως τῷ εὐπατριδῇ βουλευτῇ Ἀττικῆς κ. Καλλιθρονῇ καὶ τὴν τοῦ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν τῷ γηραιῷ καὶ πεπειραμένῳ ἀνωτέρῳ ἀξιωματικῷ τοῦ ναυτικοῦ κ. Γ. Μπούμουζῃ, ἐπανειλημμένως ὑπὸ τε τὸν ἀείμνηστον Κουμουνοῦθρον καὶ ὑπὸ τὸν κ. Δηλαγιάννην χρηματίζαντι ὑπουργῷ. — Δὲν πρόκειται νὰ κρίνωμεν ἐνταῦθα, ἂν ἡ κοινοβουλευτικὴ πλειοψηφία, οὕτω συνοπτικῶς, μᾶλλον δὲ ἀνευ πάσης δίκης καταδικάζουσα τὴν κυβερνήσιν Σωτηροπούλου, κυβερνήσιν μετ' ἀξιεπαίνου μὲν φιλοτιμίας καὶ φιλοπονίας ἐργασθεῖσαν πρὸς παρασκευὴν τῶν μέσων, δι' ὧν ἀσφαλῶς ἠδύνατο καὶ ἡ οἰκονο-

μικὴ ἀνόρθωσις νὰ ἐπιτευχθῇ καὶ ἡ ἐθνικὴ ἀξιοπρέπεια καὶ ἡ πολιτικὴ ἀκεραιότης τῆς χώρας καὶ ἡ περαιτέρω πολιτικὴ ἀνάπτυξις τοῦ ἔθνους νὰ ἐξασφαλισθῶσι, μετὰ ὁπιασδήποτε αὐταπαρνήσεως διὰ τὴν ἐντεῦθεν δυναμένην νὰ προκύψῃ ἀγῶλαιαν χρόνου, ἐπιζημιωτάτην εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις, ἀποφυγοῦσαν τὸν πειρασμὸν τῆς ἐπιδιώξεως τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς, καίτοι ἐν τῇ διεξαγωγῇ νέων ἐκλογῶν ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ αἰσθητὴν ἐλάττωσιν τῶν κοινοβουλευτικῶν δυνάμεων τῶν πολιτικῶν ἀντιπάλων αὐτῆς, δὲν εἶνε καιρὸς, λέγομεν, νὰ κρίνωμεν, ἂν, οὕτως ἐνεργήσασα ἡ κοινοβουλευτικὴ πλειοψηφία, ἐνήργησε κατὰ τὰς ὑπαγορευθεῖσας μᾶλλον τοῦ γενικοῦ ἢ τοῦ κομματικοῦ συμφέροντος. Τοιαῦται κρίσεις ἐν τῇ κρατούσῃ δυστυχῶς ἄκρα συμφεροντοσκοπικῇ πολιτικῇ χαρακτηρίζονται ὡς παιδαριώδεις ἢ τοῦλάχιστον ὡς ἀναχρονιστικά. Περιτριζόμεθα λοιπὸν εἰς τὰς ἀπὸ τῆς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐπανόδου τοῦ κ. Τρικοῦπῃ προσδοκίας ἡμῶν. — Οὐδενὶ πλεόν ἄγνωστον τυγχάνει ὅτι ὁ νέος πρωθυπουργός, κατὰ τὰς προτέρας πρωθυπουργίας τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ἐπὶ ἀκολάστως ὑπερβολικῆς αἰσιοδοξίας ἐρείσας, ἀποτόμως αἰφῆνης προσέπταισεν ἐπὶ τῆς πραγματικότητος καί, ἐν ἀμνηχανία γενόμενος πρὸ τοῦ ἀπροσδοκίτως διανοιγέντος πρὸ αὐτοῦ βαράθρου, δρόμῳ ἔφυγε τὴν ἀρχὴν, καταλείπων τῷ ἀνευθύνῳ ἄρχοντι τὴν ἐξεύρεσιν διεξόδου. — Τοῦ σφάλματος ἐκείνου τὰ ἐπακόλουθα ἀπέδησαν δεινότηα τῷ πανελληνίῳ, ἰδίᾳ δὲ τῷ ἐκτὸς τοῦ κράτους ἑλληνισμῷ, οὐ καθ' ἰκανὰς ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων ἠλαττώθη ἡ περιουσία· ἀλλὰ τὰ γενόμενα οὐκ ἀπογίγγονται. Ὁ κ. Τρικοῦπης, ἐπανερχόμενος νῦν εἰς τὴν ἀρχὴν, ὅπως περισυλλέξῃ τὰ ναυάγια τῆς σκληρῆς ἐκτεθείσης τιμῆς τῆς χώρας καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀπαρτῆς τὸ νέον τῆς οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως τοῦ κράτους οἰκοδόμημα καὶ ὅπως καὶ διὰ τῆς ἄλλης ἐθνοπρεποῦς αὐτοῦ ἐργασίας παράσῃ ἀντιστάθμισμά τι ἠθικὸν τοῦλάχιστον πρὸς τὰς μεγάλας ὑλικὰς ζημίας τοῦ πανελληνίου, ὧν πρόξενος ἐγένετο ἡ

ἀποτυχία τῆς προτέρας οικονομικῆς πολιτικῆς αὐτοῦ, ὀφείλει νὰ χρησιμοποιοῦν τὰ ἀπὸ τῆς πικρᾶς ἐκείνης πείρας μαθήματα· ἀλλ' ἵνα ὡς οἶόν τε πλήρες κροτοθώσῃ τὸ ἔργον τοῦτο, ἀνάγκη νὰ μὴ ἐκτραπῇ ἐπὶ τὸ ἕτερον ἄκρον, ἀνάγκη διπλαθῇ ἐν τῇ ἐπιδιώξει τῆς οικονομικῆς ἀνορθώσεως νὰ μὴ θυσιασθῇ ἀπνῶς πᾶσα ἐθνικὴ ἀξιοπρέπεια καὶ πᾶσα ἐλπὶς μελλούσης πολιτικῆς τοῦ ἔθνους ἀναπτύξεως. — Τὴν ἀνάγκην ταύτην πεποιθήμεν ὅτι ὑπὲρ πάντας κατανοεῖ ὁ κήρυξ τοῦ πολυκρότου ἐκείνου: Ἡ Ἑλλάς προὐρίσται νὰ ζήσῃ καθὰ ζήσῃ, ὁ δημιουργὸς τῆς ἐνεστώσης ναυτικῆς δυνάμεως τοῦ κράτους· τούτου δ' ἕνεκα τὰ θρυλούμενα περὶ τοῦ οικονομικοῦ προγράμματος τοῦ κ. Τρικούπη, ὡς βᾶσιν ἔχοντος τὴν κατὰ ἐβδομήκοντα τοῖς ἑκατὸν ἐλάττωσιν τῶν εἰς τοὺς πιστωτὰς ἐκτινομένων τόκων, τὴν κατάργησιν τοῦ χρεωλυτοῦ, τὴν κατάλυσιν τῆς ἐκπαιδευτικῆς μοίρας, τὴν κατάλυσιν τῆς θωρηκτικῆς μοίρας, τὴν διάλυσιν τοῦ στρατοῦ καὶ τὴν ἀποσύνησιν καὶ αὐτῶν τῶν στελεχῶν αὐτοῦ, ὑπολαμβάνομεν ὡς εἰκασίας πολιτικῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ ἥμισθα ἀνταποκρινομένης πρὸς τὰς πραγματικὰς τοῦ ἀνδρὸς προθέσεις.

Ἐν Βιέννῃ ἔληξεν ἡ ὑπουργικὴ κρίσις, ἣν προὐκάλεσεν ὁ κόμης Ταάφφε διὰ τῆς ἀπροσδοκίτου ὑποβολῆς νομοσχεδίου ἐκλογικῶν μεταρρυθμίσεων, συνωσπίσαντος ἐναντίον αὐτοῦ τὰ ἀριστοκρατικὰ τοῦ κοινοβουλίου στοιχεῖα. — Τοῦ κόμης Ταάφφε ἀποκαρτερήσαντος μετὰ δεκαπενταετῆ γενναίαν καὶ τοῦτ' αὐτὸ ἥρωϊκὴν πάλην, ὁ αὐτοκράτωρ προσεκάλεσε τὰ διαπρεπέστατα τῶν μελῶν τῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ συνεννοήθη μετ' αὐτῶν περὶ καταρτισμοῦ νέου ὑπουργείου· ἀλλ' αἱ προσπάθειαι αὗται μόλις μετὰ δύο ἐβδομάδας ἀπίνεγκον ὀριστικόν τι ἀποτέλεσμα, τοῦ μὲν κόμης Χόενβαρτ, ἀείποτε μὲν πιστοῦ τοῦ κόμης Ταάφφε φίλου καὶ ὑποστηρικτοῦ, νῦν δὲ αὐτοῦ κατενεγκόντος τὴν καιρίαν κατὰ τῆς κερωνήσεως διὰ τῆς ἐναντίον τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου προσφάτου ἀγορεύσεως αὐτοῦ, μὴ ἀποδεχόμενου τὸ πρωθυπουργικὸν ἀξίωμα διὰ τὸ προεδρικὸς τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, τοῦ δὲ ἀντιπροσώπου τῶν Πολωνῶν καὶ διοικητοῦ τῆς Γαλικίας κόμης Βαδένη μὴ δυνηθέντος νὰ συγκεντρώσῃ τὴν ὑποστήριξιν τῶν κατὰ τοῦ κόμης Ταάφφε δυνασπισθέντων κομμάτων πρὸς σχηματισμὸν τῆς μόνης δυνατῆς ὁπωσοῦν βιωσίμου συμμαχικῆς κυβερνήσεως, τοῦ δὲ πρίγκιπος Ἀλφρέδου Βίνδισγκραϊτς, μόλις μετὰ μακρὰς διαπραγματεύσεις δυνηθέντος νὰ καταλήξῃ εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο. — Τὸ συμμαχικὸν τοῦτο ὑπουργεῖον καθηρτίσθη, περιλαβὸν καὶ τὰς τρεῖς μερίδας, καὶ τοὺς συντηρητικοὺς καὶ τοὺς γερμανοφιλελευθέρους καὶ τοὺς Πολωνοὺς, λαβόντας τούτου τὸ ὑπουργεῖον τῆς παιδείας· ἀλλὰ ὁ βίος αὐτοῦ δὲν φαίνεται προαγγελζόμενος μακρὸς. Τὰ στοιχεῖα, ἐξ ὧν ἀπηρτίσθη, συνενωθέντα πρὸς μικρὸν εἰς ἀνατροπὴν τοῦ κόμης Ταάφφε, διὰ τοῦ ἐκλογικοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ ἀπειλήσαντος τὰς ἐν τῷ κοινοβουλίῳ σχέσεις αὐτῶν, ἔχουσιν οὕτως ἀντιθέτους ἀξιώσεις, ὥστε ἢ ἐπὶ πολὺ ἀρμονικὴ συμβίωσις αὐτῶν γενικῶς ὁμολογεῖται ὡς ἀδύνατος. — Ἐπειτα οὐ μι-

κρὰς δυσχερείας παρέχει τῷ νέῳ ὑπουργεῖῳ τὸ πρῶτον γράμμα, ὅπερ θ' ἀκολουθήσῃ ἐν τῇ ἐσωτερικῇ πολιτικῇ, ἰδίᾳ δὲ ἐν τῷ ζητήματι τῶν ἐκλογικῶν μεταρρυθμίσεων, ἃς οὐδεμία κυβερνήσις δύναται ἀπολύτως ν' ἀρνηθῇ, ἄτε μὴ δυναμένη ν' ἀναστείλῃ τι ὑπὲρ τῶν μεταρρυθμίσεων τούτων κίνημα, ὅπερ τραχύτερον ἤδη ἐν Βιέννῃ ἤρξατο ἐκδηλούμενον καὶ τὸ ὁποῖόν ἐτι τραχύτεραν πιθανώτατα θὰ ἐλάμβανε τροπὴν, ἀν τὸ νέον συντηρητικὸν ὑπουργεῖον ἀπερρίπτει πασὰς τὰς ἀξιώσεις τῶν προηγμένων μερίδων. — Ὅπως δὴ ποτε τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἀπαραίτητος σχεδὸν φαίνεται ἢ καὶ ὑπὸ τῆς νέας κυβερνήσεως εὐρυνσις τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος.

Ἀλλὰ τὸ γόπτρον καὶ αὐτὴ ἴσως ἡ ὑπαρξίς τῆς συμμαχίας ταύτης καὶ ἀλλοθεν ἀπειλεῖται. — Οἱ παρὰ τὸν Τίβεριν, εἰς τὸ πέρας τῆς οικονομικῆς ἀδιεξόδου γινόμενοι, ἀρξάμενοι δὲ τέλος, φαίνεται, νὰ διορῶσι τὸ βάραθρον, εἰς ὃ ἄγει τὴν χώραν ἡ ἀνοήτως μεγαλομανῆς καὶ μωρῶς σκοποδᾶς πολιτικὴ αὐτῶν, ἀναγκάζουσα αὐτοὺς χάριν τῆς περιφουρήσεως τῶν πρωσικῶν συμφερόντων νὰ ἐκθέτωσιν εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον τὴν νεοπαγῆ. εὐνημερίαν τοῦ ἔθνους καὶ τὴν ἐσωτερικὴν γαλήνην τῆς χώρας, ἀρξαμένην ἤδη νὰ ρυτιδοῦται ἐν Σικελίᾳ, ἀπεφάσισαν νὰ προδῶσιν εἰς αἰσθητὸν τοῦ στρατιωτικοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτῶν ἀκρωτηριασμὸν· εἰς τὴν οὕτω δὲ γινομένην ἐλάττωσιν τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ ἰταλικοῦ στρατοῦ ἀναγκάζονται ἐκόντες ἄκοντες νὰ συγκατατεθῶσι καὶ οἱ ἐν Βερολίνῳ, καίπερ προδήλως βλέποντες ὅτι αἱ τάσεις ἀμφοτέρων τῶν συμμάχων αὐτῶν, διὰ τῆς προσφάτου ἐν Μόντζα συνεντεύξεως κόμης Καλνὸκν καὶ βασιλέως Οὐμβέρτου νέας παρασχόντων ὑπονοίας, ἄγουσιν αὐτοὺς εἰς θέσιν νὰ παύσωσιν ἐρειδόμενοι, ὡς τῶς ἐπρατον, εἰς τὴν ἐπικουρίαν ἐτοιμῶν πρὸς ἐνέργειαν μεγάλων αὐστριακῶν καὶ ἰταλικῶν δυνάμεων.

Τὴν φορὰν ταύτην τῶν πραγμάτων μετὰ μεγάλης, ὡς εἰκὸς, δυσχερείας προσβλέπουσιν οἱ ἀπὸ τῆς πρωδικῆς πρωτευσούσης ἰθύνοντες τὰς τύχας τῆς γερμανικῆς ὁμοσπονδίας, οὗς ἀπειλεῖ τὸ φάσμα τῆς μονώσεως, ἥτις ἐν ταῖς ἐμπορικαῖς σχέσεσι αὐτῶν φαίνεται ἤδη συντελεσμένη ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἀφοῦ ἡ ἐκβάσις τῶν ἐκλογῶν τῆς πρωδικῆς Βουλῆς, ἐνισχύσασα τοὺς πρῶτους γαιοδεσπότης, ἐνέτεινε τὴν ἐν τῇ προστατευτικῇ πολιτικῇ πείσμονα ἐμμονὴν αὐτῶν, δι' ἀναφορῶν αὐτῶν πρὸς τὸ κοινοβούλιον, τὸν ἀρχιγραμματεῖα καὶ τὸ ὁμοσπονδιακὸν συμβούλιον ἀπαιτούντων τὴν ἀποφυγὴν πάσης κατὰ τὰς διαξαγομένης πρὸς διομολόγησιν ρωσογερμανικῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως διαπραγματεύσεις παραχωρήσεως εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ρωσικῶν δημητριακῶν. καίτοι ἐν τῷ λόγῳ, δι' οὗ ὁ αὐτοκράτωρ τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ ἐκήρυξε τὴν ἐναρξίν τῶν ἐργασιῶν τοῦ κοινοβουλίου, ἐκφράζεται ἰσχυρῶς ἡ ἐπιθυμία πρὸς κατάπαυσιν τοῦ νῦν διεξαγομένου πεισματώδους τελωνειακοῦ πολέμου.

M. E. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ.

ΨΥΧΗΣ ΙΑΤΡΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ.*

Ὁ δαπανῶν ἑκατομύρια πρὸς ἴδρυσιν πολυπληθῶν ναῶν δύναται νὰ ἦ βέβαιος ὅτι διήγειρε τὴν πίστιν ἐν ἐνὶ καὶ μόνῳ ἀτόμῳ; Κατενόει ἄλλως τε ὁ Πλούταρχος, ὅτι ἡ εἰδωλολατρεία ἔπνευε τὰ λοιθθια. Δὲν πιστεύει εἰς τὴν ἀναστήλωσιν αὐτῆς ἐν τῇ ἀρχικῇ τῶν δογμάτων ἀκεραιότητι. Ἀρκεῖται μόνον περισυλλέγων αὐτῆς τὰ ἀληθῆ στοιχεῖα καὶ συναρμύζων αὐτὰ ἐν τῷ πλαισίῳ ἐπιστημονικοῦ τινὸς θρησκευματοῦ. Καὶ ἠδυνήθη ἀνυποκρίτως καὶ ἐν ἡρέμῳ καὶ χρυσότοτῳ συνειδήσει νὰ περατώσῃ τὸ φιλοσοφικὸν αὐτοῦ στάδιον πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος. Αἱ θεολογικαὶ αὐτοῦ θεωρίαι εἰσὶν οὐχ ἥττον διὰ τοῦτο ὑψηλαί, τολμηραί, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ καινοφανεῖς. Καταδεικνύει τοῦτο ὁ κατὰ τῆς δευσιδαιμονίας πόλεμος αὐτοῦ καὶ ἡ μέθοδος καθ' ἣν ἠρμύνευε διὰ τῶν κοινῶν τοῦ φυσικοῦ καὶ ἠθικοῦ κόσμου νόμων τὰ θαύματα καὶ τὰς ἀποκαλύψεις τοῦ ἐθνισμοῦ. Ἐν τῇ περὶ Δευσιδαιμονίας συγγραφῇ αὐτοῦ ἐπιχέει ζωηρότατον φῶς ἐπὶ τῆς οἰκτρᾶς καταστάσεως, εἰς ἣν ἡ διαφθορὰ τῆς ἐθνικῆς θρησκείας εἶχε περιαγάγει τὰ ἀσθενῆ καὶ δειλὰ πνεύματα. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ παριστάνονται εἰκόνες καταπληκτικῆς πραγματικότητος· ἐν αὐτῷ διαζωγραφεῖται ἐν ζωηρατάτοις χρώμασι τὸ πῦδος τῆς δευσιδαιμονίας ἕλκος καὶ ὁ ἱατρός τῆς ψυχῆς εὐρίσκει ἐν αὐτῷ πρόσφορον στάδιον, ἀνακαλύπτων, μυλοσκοπῶν, πιέζων καὶ ἀφαιμάσσων τὴν πληγὴν, ἣς ἐπιζητεῖ τὴν ἐπούλωσιν. Κατὰ τὸν Πλούταρχον ὁ γελόεις καὶ ποιητικὸς τοῦ Ὀμήρου πολυθεϊσμὸς εἶχεν ἠδὲν ὡς ὄναρ διαλυθῆ. Πυρετώδης τις μόνον καὶ πεπλανημένος ὑψίστατος φανατισμὸς οὐδὲν ἕτερον ἐνορῶν ἐν ταῖς τῶν προγόνων πατρικαῖς καὶ ἀγαθοποιοῖς θεότησιν ἢ βιαίας καὶ ἀπνεεῖς δυνάμεις, Ὡχοντο αἱ τέρψεις, ἡ φαιδρότης καὶ αἱ ἐλπίδες, ἃς συνεπήγοντο αἱ χαριέσσαι ἐσοταὶ καὶ τῶν λαμπρῶν τελετῶν αἱ πομπαί. Ἐν καὶ μόνον αἰσθημα, τὸ τοῦ τρομοῦ εἶχεν ἀντικαταστήσει πάσας τὰς ἡδέας θρησκευτικὰς συγκινήσεις. Ὁ εὐλαβῆς ἐθνικὸς ἦν ἀδιαλείπτως ἔρμαιον τῆς ἀγωνίας τοῦ φόβου. Τὸ πᾶν φοβεῖται κατὰ τὸν Πλούταρχον, τὴν γῆν, τὸν οὐρανόν, τὸ δικότος καὶ τὸ φῶς, τὴν σιγὴν καὶ τὸν θόρυβον. Ἄγνωστος αὐτῷ ἡ ἡσυχία καὶ ὁ ὕπνος δὲ ὄνειρους αὐτῷ προσκομίζει φρικαλέους. Ἐγειρόμενος δὲ σπεύδει ὅπως ἐκζητήσῃ τῶν ὄραμάτων τὴν ἐρμηνείαν παρὰ θαύλων ἀπατεῶνων, οἵτινες ἐκμυζῶντες αὐτοῦ τὸ χρῆμα ἀπέστειλλον εἶτα εἰς γοήσας, ἵνα ἐκμάθῃ τὸ ἀπόκρυφον τῶν ἀποκαθαρτικῶν ἐφοδῶν. Ὑπὸ τῶν γραιδίων τούτων παρωθούμενος βυθίζεται ἐν τῷ ὕδατι, μωλωπίζει τύπτων κατὰ γῆς τὸ μέτωπον, ἴσταται πασσάλου δίκην ἡμέρας ὄλας ἐν τῷ οὐδῷ τοῦ οἴκου ἀκίνητος νῦν μὲν σάκκῳ, ἄλλοτε δὲ ῥάκεσι ρυπαροῖς περιβεβλημένος ἢ κυλίσεται ὀλόγυμος ἐν τῷ βορβόρῳ καὶ πάντα ταῦτα ποιεῖ πρὸς ἐξαγνισμόν ἀπὸ φαντασιωδῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀσεδημάτων. Ἰδοῦ, εἰσέρχεται εἰς τὸν ναόν· τὴν ὄψιν ἔχει πελιδὴν καὶ φρικτωδῶν, ὡσανεὶ εἰς τὸ ἄντρον δράκοντος εἰσέδουε. Θὰ εὖρη ἄρα τὴν γαλήνην ἐν τῷ τάφῳ; Οὐχί· πέραν

τοῦ θανάτου διορᾷ κριτὰς καὶ δημίους, ποταμοὺς πυριφλεγέθοντας καὶ τὸν τάρταρον τῆς αἰωνίας κόλασεως. Ὅταν πλήτην αὐτὸν ἡ συμφορὰ, οὔτε τὰ πράγματα οὔτε τοὺς ἀνθρώπους ἐπιμέμφεται, οὔτε ἑαυτὸν, ἀλλὰ τὸν θεὸν μόνον αἰτιᾶται. Εἰς τούτου τὴν ἐκδικησὶν ἀποδίδει τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ τὴν ἀπώλειαν, τῶν ἐπιχειρήσεών του τὴν καταστροφὴν, τὰς νόσους καὶ τῶν τέκνων του τὸν ὄλεθρον. Ἄντι ν' ἀντιτάξῃ γενναιοψυχίαν εἰς τὴν μοῖραν ἐγκαταλείπεται ἄνευ ἀμύνης καὶ στένει. Ἀποτροπιάζεται καὶ ἐπικαλεῖται ἅμα τοὺς θεοὺς. Ἐκλιπαρεῖ καὶ διαβάλλει αὐτοὺς. Δὲν εἶνε κακοδαίμων μόνον, ἀλλὰ καὶ βλασφημὸς καὶ ἀσεβῆς.

Ἡ περιγραφὴ αὐτῆ εἶνε ἀναμφηρόστως ζωηροτάτη· κρινεται δὲ πιστῶς ἀναπαριστώσα οὐ μόνον τὴν τότε, ἀλλὰ καὶ τὴν νῦν πραγματικότητα, καθόσον καίπερ ὑπὸ τῶν αἰῶνων ἠλλοιωμένον τῆς δευσιδαιμονίας τὸ πρότυπον ὑψίσταται ἔτι. Τίς δὲν συνήντησεν ἐν τῷ κόσμῳ τὸν ταλαίπωρον μωρόν, ὅστις ἀγοράζει παρ' ἀγύρτου τοῦ ὄνειρου τοῦ τὴν ἐρμηνείαν; ἐκείνον ὅστις ἀντὶ τῶν συντετῶν παραινέσεων καὶ τῶν ἐλλόγων ἐπιθυμιάσεων τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης προτιμᾷ τὰς ὀδηγίας ἀμαθοῦς ὑπνοβάτιδος καὶ μαγίσσης; Ἀναγνωρίζει ἕκαστος τὸν τοὺς θεοὺς διαβάλλοντα ἐθνικὸν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ νῦν ἀγρότου, ὅστις προτείνει τὴν πυγμὴν κατὰ τοῦ ἁγίου, ὃν λατρεῖται, ὅταν χάλαζα ἐνσκήψῃ ἐπὶ τῆς ἀμπέλου αὐτοῦ. Οἱ δευσιδαίμονες καὶ τοῦ πεπρωμένου ὁπαδοῦ ἐλληνορωμαῖοι ὑπάρχουσι καὶ σήμερον. Εἰσὶν ἐλαφρόνοες καὶ χαῦνοι, εὐπιστίαν μᾶλλον ἢ πίστιν ἐκδηλοῦντες, οἵτινες τὴν Πρόνοιαν, καθ' ἑξὶν μόνον ἀποδεχόμενοι καὶ ἀλογίστως παραπέμπουσι τῷ θεῷ τῶν ἰδίων ὑποθέσεων καὶ τῶν ἐλευθέρων καθηκόντων τὴν φροντίδα καταρώμενοι αὐτοῦ ὁσάκις ἀντὶ νὰ ἐκτελεῖ τὰ ἀνθρώπινα ἡμῶν ἔργα ἀρκεῖται συντηρῶν τοὺς γενικούς τοῦ σύμπαντος νόμους.

Τὸ κατὰ τῆς δευσιδαιμονίας φάρμακον εἶνε λελογισμένη καὶ σώφρων θρησκεία. Ἀλλὰ πόθεν αὐτὴ ἀρχεται καὶ ποῦ καταλήγει; Ἡ εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπάντησις τοῦ Πλούταρχου εἶνε ἀπαύγασμα ἰσχυροῦ πνεύματος, δύναται δὲ νὰ συνοψισθῇ ἐν τοῖς ἑξῆς. Ἡ δευσιδαιμονία ἐκλείπει ὅταν παύσωσιν ὑπάρχοντες οἱ ἀπατῶμενοι καὶ οἱ ἀπατῶντες, οἱ δὲ θεολόγοι βεβαιούσῃ μόνον ὅ,τι ἡ ἐπιστήμη δύναται νὰ ἐξηγήσῃ. Εἶδομεν ἀνωτέρω διὰ τίνων χαρακτῆρα τὸ μαντεῖον ὁ Πλούταρχος τῆς πλάνης τὰ θύματα. Ἀλλ' ἐγίνωσκεν οὐχ ἥττον καὶ τοὺς ἀπατεῶνας καὶ δεινὰ κατὰ τούτων ἐπήνεγκε τραύματα. Ἐν τοῖς χριστιανοῖς διεπράττοντο αἱ τερατουργαίαι. Ὑπῆρχον ἴσως ἄλλοτε χρῆσμοι ἀδόλωσ καὶ εἰλικρινῶς μεταδιδόμενοι, ἀλλ' ὁ χρόνος οὗτος τῆς καλῆς πίστεως ἦν βραχύς, οἱ δὲ ἱερεῖς δὲν ἐδράδυναν ν' ἀντικαταστήσωσι τὸν Θεόν. Οἱ πανοῦργοι οὗτοι εἶχον ἀπαγορεύσει τοῖς εἰς τὰς μαντείας προσέροχομένοις νὰ ἐρωτῶσιν ἀπ' εὐθείας τὸ μαντεῖον. Τὰ ἐρωτήματα ὤφειλον νὰ παραδίδωσιν ἐν ἐσφραγισμένῳ δελτίῳ τῷ ἱερεῖ, ὃς ἐκαλεῖτο προφήτης. Οὗτος εἰσῆρχετο μόνος εἰς τὸ ἱερόν, ἐν ᾧ ἡ Πυθία, κόρη μεταξὺ τῶν ἀπαιδευτοτάτων καὶ νευροπαθεστάτων ἐκλεγείσα ὑπεβάλλετο εἰς τὴν διεγερτικὴν ἐπιρροὴν τῶν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἀναδιδομένων ἀτμῶν. Τοῦ οἴστρου ἀρχομένου ὁ ἱερεὺς ὑπνῴσεν

*) Ἰδε ἀριθ. 51, σελ. 1023—1025.

αὐτῇ ἀπάντησιν, ἢν ἐν τῇ ταραχῇ τῆς κρίσεως ὑπελάμβανεν ἐκείνη ὡς ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ θεοῦ ἀπορρέουσαν. Ἡ ἀπάντησις αὕτη ἦν γεγραμμένη ἐν διωρόνυμῳ φράσει κάτωθι τοῦ δελτίου ἐφ' οὗ ἦν τὸ ἐρώτημα, εἶτα δὲ ἐπανακλειομένη ἐπεδίδετο ἐνδεδυγίστος ἢ πτυχίς τῷ συμβουλευομένῳ τὸν θεόν. Ὑπῆρχον ὡσαύτως ἐπὶ μακρὸν δεξιοὶ γραφεῖς, ἔργον ἔχοντες τὴν αὐτοστιγμὴν στιχοῦργησιν τῶν λόγων τοῦ μαντείου ἵνα ὁ χρῆσμός φαίνεται ἀληθέστερον ἀπορρέων παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ τῆς ποιήσεως θεοῦ. Εὐνόητον ἄρα μέχρι τίνος βαθμοῦ ἠδύναντο νὰ ἐκμεταλλευσθῶσιν οἱ πολιτικοὶ τὰ θρησκευτικὰ ταῦτα ἰδρύματα, ἅτινα εὐχερῶς διυθύθουν κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τῶν ἰδίων παθῶν. Ὁ Πλούταρχος στιγμιτίζει τοὺς αὐτοῦρους τῶν τοιούτων φανακισμῶν, ἀγύρτας αὐτοὺς ἀποκαλῶν καὶ γόπτας. Δὲν ἀγνοεῖ ὅτι ἡ δεισιδαιμονία εἶνε προσφορώτατος εἰς διαβουκόλησιν τοῦ κοινοῦ χαλινός, προστίθησιν ὅμως ὅτι οὐ μόνον ἀπρεπὲς καὶ αἰσχρὸν ἢ φιλοσοφία τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀπάτης θεωρεῖ, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον ταῖς ἀρχαῖς αὐτῆς, καθ' ἃς ἐστὶ καλὸν καὶ χρηστὸν τῷ ὀρθῷ λόγῳ μόνον δέον νὰ διδάσκηται. Ἰδοὺ φράσεις ἀρενωπαί, τολμηραὶ καὶ ὀρθοτάτην ἐκφράζουσαι κρίσιν. Ἡ διδασκαλία τῆς θρησκευτικῆς ἀληθείας διὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ὑπῆρξεν ἀντικείμενον τῶν φιλοσοφημάτων τοῦ Καρτεσίου καὶ τοῦ Καντίου καὶ ὀλοκλήρου μεταγενεστέρως σχολῆς, ἥτις οὔτε τὴν ὀλεθρίαν τῶν ἀρχῶν ἀποκίρυσξιν ἀξιοῖ νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὸ πνεῦμα, οὔτε τὸ θρησκευτικὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐνδύκτον νὰ θυσιάσῃ. Ἀδιάφορον, ἂν ὁ Πλούταρχος νῦν χρηστῶν τὸν θεομὸν ὑπερήσπισε δι' ἐπιχειρημάτων ἀσθενῶν. Ἐπίστευσε ὅτι οἱ θεοὶ ὁμιλοῦσι τοῖς ἀνθρώποις διὰ μέσου τῶν δαιμόνων, οἵτινες εἰσιν αὐτῶν οἱ διεργυνεῖς. Ἐπίστευσε ὅτι τὸ μαντεύεσθαι δύναιμι τινὰ συνίστησι τῆς ψυχῆς, ἐπίστευσε τέλος ὅτι οἱ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τῶν χρηστῶν ἀναδιδόμενοι ἀτμοὶ εἰσι τῇ μαντικῇ δυνάμει ὅ,τι τοῖς ὀφθαλμοῖς τὸ φῶς. Αἱ παραδόξοι αὗται ἐρμηνεῖαι προκαλοῦσι νῦν τῆς ἐπιστήμης τὸ μειδιᾶμα, ἀλλὰ τῶν ἐρμηνειῶν τούτων, σκοπὸς ἦν ἡ λογικὴ τοῦ θεομοῦ αἰτιολογῆσις· τοῦτο εἶνε τὸ σπουδαῖον, ἐν τούτῳ ἔγκειται ἡ πρόοδος ἢ ἡ ἱστορία ὀφείλει νὰ μνημονεύσῃ.

Καὶ ἦν τόσῳ μᾶλλον ἐγγυτέρω τῇ φιλοσοφίᾳ ἢ τοιαύτη θρησκεία, ὅσῳ ὑπεράνω τῶν θεοτήτων τοῦ πολυθεϊσμοῦ, μὴ ἐξοβελιζομένων, ἀλλ' ἐν δευτέρῳ μοίρᾳ τασσομένων, ὁ Πλούταρχος ἀνακηρύττει ἐν ὀνόματι τοῦ ὀρθοῦ λόγου ἓνα καὶ μόνον θεόν. Ἐν ἰδίᾳ πραγματείᾳ ὁ Πλούταρχος τὴν ὑπαρξιν καταδεικνύων τοῦ θεοῦ ἐξαιρεται εἰς ὕψος ἐννοιῶν καὶ σθένος λόγου θαυμαστόν, τὸ δὲ χωρίον, ἐν ᾧ ἀναπτύσσεται ἡ διὰ τῶν ἐλεγχῶν τοῦ συνειδήτους ἀπόδειξις τῆς θείας δικαιοσύνης ἀποτελεῖ ἀληθὲς ἀριστοῦργημα. Εὐκαιρον εἶνε νῦν νὰ ἐκτεθῇ τὸ σύστημα τῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου συλλογισμῶν αὐτοῦ ἐρειδόμενον ἐπὶ καταδήλων γεγονότων, ἅτινα ἢ τε ἠθικὴ ψυχολογία καὶ ἢ φρενολογικὴ ἐπιστήμη διεπίστωσαν. Καταδεικνύεται ἐκ τῆς παρατηρήσεως ὅτι ἡ τοῦ ἐλέγχου τῆς συνειδήσεως γέννησις καὶ ἡ παραγωγὴ τῶν συνεπειῶν αὐτοῦ τελεῖται ὑπὸ τὸ κράτος μοιραίου καὶ ἀμειλικτου νόμου, ὃν ἠδύνα-

τό τις νὰ ὑπολάβῃ ἔλλογον, ὅτι δὲ πᾶσα ἀνθρωπίνη δυνάμις ἐστὶν ἀσθενεστέρα τοῦ νόμου τούτου καὶ ἀνίσχυρος, ἵνα ὑπεκφυγῇ αὐτόν. Εἶνε ἄλλοις, ἢς δύναται ἕκαστος νὰ μὴ σφυσουλατίσῃ τὸν πρῶτον κρίκον, ἀλλὰ τούτου γενομένου οἱ λοιποὶ παράγονται ἀπ' ἐκείνου οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο. Μάτην ἀρνεῖται τὸν νόμον τοῦτον ὁ ἀνθρώπος· ὀφείλει νὰ ὑποβληθῇ αὐτῷ καὶ ὅταν ἐν φιλολογικῷ ἔργῳ ἐπιτηδεῖως περιγράφηται τῶν τύψεων τῆς συνειδήσεως ἢ βάσανος, ὁ ἀναγνώστης αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἐνώπιον βεβαίας καὶ φθεραῖς ἀληθείας. Ὑπὸ μορφήν αὐστηροτέρων ἀναμφιδόλων τῆς τῶν νῦν μυθιστοριογράφων, καὶ ἐν τούτοις ἐπαγωγὸν ὁ Πλούταρχος εἶχε διακαρᾶζει τὴν ἀνιοῦσαν καὶ ἀμετάπτωτον τῆς βασάνου ταύτης πορείαν ἐκδηλουμένην ὑπὸ τῶν ἠθικῶν, διανοητικῶν καὶ ψυχολογικῶν ἐπιδιαταράξεων, ὅσαι τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα τῶν μεγάλων ἐνόχων κατατρύχουσι. Πυρετώδης ἐξαψις, ἔλεγεν, ἐπιτείνει ἰσχυρῶς ἐν ἀρχῇ τοῦ κακοῦργου τὰς δυνάμεις ἄχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν τὸ ἐγκλημα ἐστὶν ἤδη τετελεσμένον. Ἐκλύεται τότε καὶ χανοῦται ἡ ψυχὴ ἐς ἄνεμος κοπάσας καὶ παραυτικά φλογερὰ αἰσθάνεται κέντρα. Γρηγορῶν ἢ ὑπνώτων ὁ φονεὺς βασανίζεται ὑπὸ τοῦ θύματος, οὐ ἀκούει ἀπαύστως τὰς κραυγὰς καὶ τὰς ἀράς, καὶ οὐ τὴν παρωρογιμένην φωνὴν ἀντιλαλοῦσιν οἱ ἄνεμοι, τὰ θηρία, ἢ φύσις ὅλη. Ὁ πατροκτόνος Βῆσσος ἀκούει τῶν χειλιδόνων τὸ ἦσμα καὶ φονεύει αὐτάς. Διὰ τί; Διότι ἀπαντᾷ καταμέμφονται αὐτοῦ ὅτι τὸν πατέρα ἐθανάτωσε.

Τῆς κακουργίας τελεσθεῖσης ἡ ζωὴ φαίνεται ὡς σκοτεινὴ εἰρηκτῆ. Μὴ εἴπατε ὅτι κολλάζεται ὁ φαῦλος ἐν τῷ γήρατι, ἀλλ' ὅτι γηράσκει ἐν τῇ κολλάσει.

Τὸ στάδιον αὐτοῦ ἐπέβησαν ὁ Πλούταρχος τὰ σοβαρὰ ταῦτα ἀναμφιδόλως μελετῶν προβλήματα. Ἀγνοεῖται ἐν ποίᾳ ἀπέθανεν ἠλικία. Ἀλλ' ἔστιν ἐκ πολλῶν εἰκάσαι ὅτι μακρότατος ἦν αὐτοῦ ὁ βίος καὶ γαλήνιον τὸ τέρμα ὡς ἐκεῖνος. Παρίσταται συνήθως θνήσκων ἡσύχως ἐν Δελφοῖς στέμμα φέρων ἱεροφάντου ἐν τῇ κεφαλῇ, γαλήνιον ἔχων τὸ μέτωπον, τὰ χεῖρα μειδιῶντα. μεστὸν ἐλπίδος τὸ βλέμμα, περιστοιχούμενος ὑπὸ τῶν τέκνων, τῶν μαθητῶν, νεαρῶν γυναικῶν καὶ ἱερείων, ἀκροαθμένων τῶν διδασκῶν αὐτοῦ. Οἱ ὕστατοι τοῦ ἱατροῦ τῆς ψυχῆς λόγοι ὑπῆρξαν οἱ ἀκόλουθοι: Τῆς ψυχῆς ἡ θεραπεία, ἀπ' αὐτῆς ταύτης τῆς ἐλευθέρας ψυχῆς ἐξήρηται. Αἱ λέξεις αὗται συνοψίζουσιν ὀλόκληρον αὐτοῦ τὴν διδασκαλίαν καὶ χαρακτηρίζουσι τὴν μεγάλην αὐτοῦ διάνοιαν. Ἀληθῶς δὲ, ἀποφεύγων νὰ προστρέξῃ, ὡς ἄλλοι καὶ ἰδίως ὁ Πλάτων, εἰς τὴν συνεχῆ τῆς πολιτείας, τῶν νόμων καὶ τῶν ἀρχόντων ἐπέμβασιν, τὴν φροντίδα τῆς ἠθικῆς τοῦ ἀνθρώπου εὐεξίας ἀνατίθησιν αὐτῷ τῷ ἀτόμῳ, τῷ οἴκῳ, τῷ ἄστει καὶ τῇ θρησκευτικῇ κοινωσίᾳ. Κέκμηται βαθύτατα ἐρριζωμένον καὶ ἰσχυρότατον τὸ αἰσθήμα τῆς ζωτικότητος ἐκείνης τῆς ψυχῆς, ἢν ἀναπτύσσουσιν ὁ προσωπικὸς ἀγὼν καὶ ἡ αὐτοκυβέρνησις τοῦ ἀτόμου. Οὕτως ἀντέστη εἰς τὸν χεῖμαρρον τῆς παρακμῆς καὶ τοιαῦτα πρεσβεῶν εὐρηται φυσικῶς ἐν στενῇ ἰδεῶν κοινωσίᾳ μετὰ τῶν τολμηρῶν πάσης ἐποχῆς πνευματῶν. Ὁ ἀναγινώσκων τὸν Πλούταρχον αἰσθάν-

νεται ταχύτερον κυκλοφορῶν ἐν ἑαυτῷ τὸ αἷμα, λέγει ὁ Ἐμερσων, προστίθημι δὲ ὅτι πλὴν τούτου καὶ ἐπιζητεῖ περὶ ἑαυτὸν ὁ ἀναγνώστης ἀνδρικήν τινα καὶ εὐγενῆ νὰ ἐκτελέσῃ πράξιν. Εὐεργετικωτάτη καὶ σωτήριος ἀποβαίνει ταῖς γεηραγαθίαις κοινωνίαις ἢ ἠλεκτρικῇ αὐτῇ ροπῇ ἢ ἀπὸ τῆς ψυχῆς τοῦ Πλάου-τάρχου εἰς τὰς τοῦ ἀναγνώστου διὰ μέσου τῶν αἰῶνων μεταδιδομένη. Τῆς ἠθικῆς ταύτης ροπῆς τὸν κλονισμὸν αἰσθάνεται τις ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν «Παραλλήλων Βίων», ἀλλ' ἐν τοῖς «Ἠθικοῖς» διαγιγνώσκειται ἡ ἀληθὴς αὐτῆς πηγὴ. Τούτων ἕνεκα θὰ κριθῆ ἴσως ὅτι ἦν ὁσφ ἠθικῶς ἐπίκαιρος, τόσφ καὶ ἱστορικῶς ἐπωφελὴς ἢ ἀνάπτυξις τῆς προσωπικωτέρας, φιλοσοφικωτέρας καὶ ἥττον γνωστῆς ταύτης ἀπόψεως τοῦ Χαιρωνῆως ἠθικολόγου.

CHARLES LÉVÊQUE

(Μετάφρασις ΦΩΤΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ.)

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΑ

Ἡ περὶ τὸν ἄξονα αὐτῆς περιστροφῆς τῆς Ἀφροδίτης.

Ὁ πλανήτης Ἀφροδίτη ἤρξατο πάλιν καθιστάμενος ὁρατὸς τοῖς κατοίκοις τῆς γῆς, λάμπων κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐν τῷ δυτικῷ τοῦ οὐρανοῦ τμήματι ὡς Ἐσπερος καὶ δύων δύο περίπου μετὰ τὸν ἥλιον ὥρας. Ἡ ἐντασις τοῦ φωτὸς αὐτοῦ ὁσημέραι αὐξάνει, διότι πλησιάζει πρὸς τὴν γῆν μετὰ μεγάλῃς ταχύτητος (κατὰ 0.017 τῆς ἡμιδιαμέτρου τῆς γῆνους τροχιάς ἡμερησίως).

Ἐν Ῥώμῃ, Νικαίᾳ, Παρισίοις καὶ ἐν τῷ ἐν Καλιφόρνια ἀστεροσκοπεῖῳ Λικ μετὰ μεγάλῃς ἀγωνίας ἀναμένεται ἡ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο προσέγγιξις τῆς Ἀφροδίτης πρὸς τὴν Γῆν, διότι ἀφότου ὁ διάσημος ἰταλὸς ἀστρονόμος Σκιαπαρέλλης ἀνατρέπων τὴν ἀπὸ διακοσίων ἐτῶν κρατοῦσαν γνώμην, καθ' ἣν ἡ Ἀφροδίτη στρέφεται περὶ ἑαυτὴν ὡς καὶ ἡ Γῆ ἐντὸς 24 περίπου ὡρῶν¹, ἐξήνεγκεν ἐπὶ τῇ βάσει ἰδίων παρατηρήσεων τὴν νέαν ὑπόθεσιν² καθ' ἣν ὁ πλανήτης οὗτος συμπληροῖ τὴν περὶ τὸν ἄξονα περιστροφὴν αὐτοῦ κατὰ τὸ αὐτὸ περίπου χρονικὸν διάστημα, καθ' ὃ καὶ τὴν περὶ τὸν ἥλιον περιφορὰν, τὸ

1) Τὴν περὶ τὴν ἄξονα περιστροφὴν τῆς Ἀφροδίτης πρῶτος ἐμελέτησεν ὁ ἀστρονόμος Δομίνικος Κασίνης (1666), ἤρξας ὡς χρόνον. περιφορᾶς 23 ὡρ. 20'. Μετὰ 60 ἔτη (1726) ὁ Μπιαγκίνης (Bianchini) μελετῶν τὴν κίνησιν τῶν κηλίδων τῆς Ἀφροδίτης ἀπέδωκεν εἰς ταύτην περιστροφικὴν περὶ τὸν ἄξονα κίνησιν, ἔγουνσαν διάρκειαν 24 ἡμερῶν καὶ 8 ὡρῶν. Ὁ Ι. Κασίνης ὅμως, υἱὸς τοῦ ἀνωτέρω, μελετῶν καὶ ἐξετάζων τὰς παρατηρήσεις τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τὰς τοῦ Μπιαγκίνης, ἐξήγαγεν ὅτι ὁ τελευταῖος εἶχε παρατηρήσει τὴν αὐτὴν κηλίδα ἐπανελθούσαν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν μετὰ 25 περιστροφῶν ὀλοκλήρου· οὕτως ὥστε ἡ περιστροφὴ διαρκεῖ κατὰ τὸν Ι. Κασίνην 23 ὡρ. 22'. Αἱ τῷ 1840-42 γενόμεναι μελέται τοῦ Βικὸ ἐπεβεβαίωσαν τὴν γνώμην ταύτην.

2) Rendiconti del R. istituto Lombardo· Milano 1890.

ἐν τοῖς ἀστρονομικοῖς κύκλοις διὰ τὴν Ἀφροδίτην ἐνδιαφέρον νέαν ἔλαβε φάσιν, καθότι πλεῖστοι διαπρεπεῖς ἀστρονόμοι ἀσχολοῦνται περὶ τὸ πρόβλημα τῆς περὶ τὸν ἄξονα περιστροφῆς τῆς Ἀφροδίτης, ὅπως συνταχθῶσι τῷ Σκιαπαρέλλῃ ἢ ὅπως ἀναγέσῃ τὴν γνώμην αὐτοῦ. Πέντε ἤδη ἀστρονόμοι ἐνεφανίσθησαν πρὸ τοῦ δημοσίου, ἵνα ἐπὶ τῇ βάσει ἰδίων πολυετῶν παρατηρήσεων ἐξενέγκωσι τὴν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου γνώμην αὐτῶν. Οὗτοι εἶναι ὁ Περροτέν ἐν Νικαίᾳ, ὁ Τέρβν ἐν Λέβεν, ὁ Λαίσαρτ (Löschardt) ἐν Νακολφάλλφα (Οὐγγαρία), ὁ Λ. Νίνστεν ἐν Βρυξέλλαις καὶ ὁ Τρουβελῶ ἐν Παρισίοις. Ἐκ τῶν μυστῶν τούτων τῆς οὐρανοῦ ἐπιστήμης οἱ μὲν τέσσαρες πρῶτοι συντάσσονται ἐν μέρει πρὸς τὴν γνώμην τοῦ Σκιαπαρέλλῃ, ἐνῶ ὁ τελευταῖος καθ' ὀλοκλήριον ἀντίκειται πρὸς αὐτόν. Διότι ἀπορον φαίνεται πῶς ἡ ἀδελφὴ τῆς Γῆς, ὁ εἰς τῶν μᾶλλον πρὸς αὐτὴν γειτνιαζόντων κόσμων, νὰ μὴ ἔχη διαδοχὴν ἡμέρας καὶ νυκτός. Διότι ἂν ἔχη ἀνάγκην τοσοῦτου χρόνου πρὸς συμπλήρωσιν τῆς περὶ τὸν ἄξονα αὐτῆς περιστροφῆς, ὅσου δεῖται ὅπως συμπληρῶσῃ μίαν ὀλόκληρον περὶ τὸν ἥλιον περιφορὰν, τότε θὰ ἔχη τὸ αὐτὸ πάντοτε ἡμισφαίριον ἐστραμμένον πρὸς τὸν ἥλιον, ὡς συμβαίνει καὶ διὰ τὸν δορυφόρον τῆς Γῆς, τὴν Σελήνην. Ὅποιαν τοῦτο ἐπιρροὴν θὰ εἶχεν ἐπὶ τῶν κλιματικῶν καὶ τῶν διὰ τὴν ὑπαρξίν ὄντων ζώντων ὄρων τοῦ πλανήτου τούτου, τοῦτο εὐκόλως δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ φαντασθῆ, ἂν ὑποθέσῃ τὴν Γῆν ἐν τῇ θέσει τῆς Ἀφροδίτης. Ἡ εἰδικὴ μεταξὺ τῶν δύο τούτων κόσμων διαφορὰ δύναται ἄραγε νὰ εἶναι τοσοῦτον μεγάλη, ὥστε οὔτοι οὐδὲν τὸ κοινὸν νὰ ἔχωσιν ἐν τοῖς κυριωτέροις αὐτῶν στοιχείοις; Καὶ ὁ πλανήτης Ἄρης εἶναι γείτων τῆς Γῆς περὶ τοῦτου ὅμως ἀπεδείχθη ὅτι κέκτιται περιφορὰν περὶ τὸν ἄξονα 24 ὥρας διαρκούσαν. Ἐξαιρεῖται ἄραγε ἡ Ἀφροδίτη τοῦ κανόνος τούτου; Πρὶν ἢ προδῶμεν εἰς ὑποθέσεις ἄς ἀκούσωμεν τί λέγουσιν οἱ ἀνωτέρω μνημονευθέντες ἀστρονόμοι, βασιζόμενοι ἐπὶ πειραματικῶν καὶ θετικῶν παρατηρήσεων.

Ὁ κ. Περροτέν, ἐκ τοῦ ἀστεροσκοπεῖου Νικαίας παρετήρησε τὴν Ἀφροδίτην ἀπὸ τῆς 15ης μαῖου μέχρι τῆς 4ης ὀκτωβρίου 1890, σχεδιάσας καὶ 61 ἀπεικονίσματα, ἐξ ὧν ἐξάγεται ὅτι ἡ ὄψις τοῦ πλανήτου δὲν μεταβάλλεται ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, καὶ ὅτι παραμένει ἡ αὐτὴ καὶ ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν. Ἐπὶ τοῦ βορείου τῆς Ἀφροδίτης κέρατος διακρίνεται λάμπουσα κηλὶς ἐν τούτοις ὅμως τὸ κέρας τοῦτο ἐφαίνεται ἥττον ὀξὺ καὶ καλῶς διακεκριμένον παρὰ τὸ νότιον. Ἐκ τῶν παρατηρήσεων αὐτοῦ ὁ Περροτέν συμπεραίνει ὅτι ἡ περὶ τὸν ἄξονα περιστροφὴ τῆς Ἀφροδίτης ἐκτελεῖται βραδύτατα, ὅτι αὐτὴ διαφέρει τῆς περὶ τὸν ἥλιον περιφορᾶς κατὰ 30 τὸ πολὺ ἡμέρας, ἐκτελουμένη ἐπομένως ἐντὸς 195 ἡμερῶν περίπου καὶ ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς τροχιάς τῆς Ἀφροδίτης κλίσις τοῦ ἄξονος αὐτῆς δὲν εἶναι μεγαλύτερα τῶν 15 μοιρῶν.

Ἄσπετε τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν τοῦ Περροτέν κατ' ἀρχὴν σύμφωνα πρὸς τὰ τοῦ Σκιαπαρέλλῃ ὄντα

1) «Observations de la planète Vénus à l'observatoire de Nice».

διαφέρουσι τούτων κατὰ τὴν μορφήν μόνον. Κατὰ τὸν Περροτέν ὑπάρχει ἐπὶ τῆς Ἀφροδίτης διαδοχὴ ἡμέρας καὶ νυκτός, ἔστω καὶ ἂν ἐκατέρα τούτων διαρκεῖ τρεῖς τουλάχιστον μῆνας. Ὡσαύτως μέχρι τινὸς βαθμοῦ δὲν ἀποκλείεται καὶ ἡ ἀλληλοδιαδοχὴ τῶν ὥρων τοῦ ἔτους, ἂν καὶ ὁ μὲν ἥλιος δὲν κινεῖται ἄνω καὶ κάτω τοῦ ἰσημερινοῦ κατὰ $23 \frac{1}{2}$ μοίρας, ὡς ἐπὶ τῆς Γῆς, ἀλλὰ κατὰ 15° μόνον, ὁ δὲ χειμὼν περιορίζεται ἐπὶ τῶν δύο πόλων μόνον.

Ὁ ἐν Λέβεν κ. Τέρμπυ ὅμως ἐκφέρει ἄλλην γνώμην. Ὁ ἀστρονόμος οὗτος ἐξήτασε τὴν Ἀφροδίτην διὰ τηλεσκοπίου τῶν 8 δακτύλων κατὰ τοὺς μῆνας Ἀπριλίον καὶ Μάιον τοῦ 1887, ἐν οὐδεμίᾳ δὲ περιπτώσει παρατήρησε μεταβολὴν τῆς θέσεως τῶν κηλίδων τῆς Ἀφροδίτης ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν, τοῦθ' ὅπερ ἀπεδείκνυεν ὅτι καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ τὸ κατ' ἀρχὰς ὡς ὀρθὴ θεωρουμένη ἀρχαιότερα γνώμη περὶ τῆς 24ώρου διαρκείας τῆς περὶ τὸν ἄξονα περιστροφῆς τῆς Ἀφροδίτης ἦν ἐσφαλμένη. Πικραθεῖς, διότι ἐβλεπε καταπίπτουσαν τὴν προτέραν θεωρίαν ἐπανελάβε τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ τῷ 1888. Ὅτε δὲ ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν τοῦ Σκιαπαρέλλη καὶ τοῦ Περροτέν, ὁ Τέρμπυ εἶδεν ὅτι ταῦτα λίαν συνεφώνουν πρὸς τὰ τῶν ἰδίων παρατηρήσεων. Ὡς ἐκ τούτου ὑπέβαλε ταῦτα εἰς τὴν ἐν Βρυξέλλαις Ἀκαδημίαν¹, καὶ ἐξήνεγκε καὶ οὗτος ἐπὶ τούτῳ τὴν γνώμην ὅτι ἡ Ἀφροδίτη ἔχει περιστροφικὴν περὶ τὸν ἄξονα αὐτῆς κίνησιν λίαν βραδείαν.

Ὁ ἐν Νακοφάλδρα ὅμως τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ ἐκτελέσας ἀστρονόμος Λαίσαρντ (Löschardt) ἀπορρί-

1) «Faits démontrant la permanence des taches sombres de Vénus et de la lenteur de leur mouvement» Bulletin de l'Académie royale de Belgique. Bruxelles 1890.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ.

Κατὰ τὰς γιγνομένας ἀνασκαφὰς ἐν Δελφοῖς ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις γαλλικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς, ἧς διευθυντὴς τυγχάνει ὢν ὁ κ. Homolle, σπουδαιότατη προῆλθεν εἰς φῶς πλῆθὺς ἐνεπιγράφοι, ἀνέρουσα ὕμνων εἰς τὸν Ἀπόλλωνα μετὰ τοῦ μέλους αὐτοῦ. Ἐκρίθη δὲ καὶ κρίνεται ἡ ἐπιγραφή αὕτη σπουδαιότατη—καίτοι προκειμένου περὶ ἀρχαιολογικῶν ἀνακαλύψεων κατὰ τὰ ἐκ τοῦ παρελθόντος διδάγματα ὀφείλομεν νὰ ἀποδεχώμεθα αὐτὰς μετ' ἐπιφυλάξεως μέχρι τῆς παρελεύσεως τῶν πρώτων ἐτυπώσεων—διότι τὰ περὶ τῆς μουσικῆς πᾶρα τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν οὐχὶ σαφῆ λίαν τυγχάνουσι ὄντα, ὀλίγιστα δὲ λείψανα αὐτῆς διεσώθησαν ἡμῖν, ἡ δὲ ἀνακαλυφθεῖσα πλῆθὺς δύναται νὰ συμπληρώσῃ τὰ κενά. Περὶ μουσικῆς πλὴν τοῦ περισηπιδάστου συγγραμματος τοῦ διαπρεποῦς μελοποιῦ καὶ διευθυντοῦ τοῦ Ὁδείου Βρυξέλλων κ. Gevaert, ὅπερ ἐπιγράφεται «Ἱστορία καὶ θεωρία τῆς ἀρχαίας μουσικῆς», ἔγραψαν ἄλλοι τε καὶ ὁ

πται τὰς γνώμας τοῦ Σκιαπαρέλλη καὶ τοῦ Περροτέν¹. Οὗτος ἐποιεῖτο χρῆσιν τηλεσκοπίου τριῶν δακτύλων, ἐξηκολούθησε δὲ τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ ἀπὸ 8]20 μαῖου μέχρι τῆς 6]18 νοεμβρίου 1890. Τὰ 46 σχῆδια, ἅτινα ἔλαβεν ὁ οὐγγρος ἀστρονόμος φαίνονται συνηγοροῦντα περὶ ταχείας μεταβολῆς τῆς ὕψεως τοῦ πλανήτου. Καὶ δὲν ὀρίζει μὲν οὗτος τὸν χρόνον τῆς περιστροφῆς, θεωρεῖ ὅμως τὸ κυκλικὸν σχῆμα τῆς λευκῆς πολικῆς κηλίδος ὡς ἀπόδειξιν τῆς ταχείας περιστροφικῆς κινήσεως. Ὁ κ. Λαίσαρντ ὅμως φηροεῖ ὅτι, ἂν ἡ Ἀφροδίτη εἶχε ταχείαν περὶ τὸν ἄξονα περιστροφῆν, ὁ ἀῖο (ἢ τὸ ἄτμῶσφαιρα τῆς Ἀφρ.) θὰ συνεσθώρευετο περὶ τὸν ἰσημερινόν, τοῦθ' ὅπερ θὰ καθίστα τὰ παρὰ τὸν ἰσημερινόν μέρη τοῦ πλανήτου ὀκιερώτερα τῶν παρὰ τοὺς πόλους καὶ θὰ συνεπύγετο ἀσυμφωνίαν τῶν ὑπολογιζομένων φάσεων πρὸς τὰς παρατηρουμένας. Ἄν τὰ δύο ταῦτα φαινόμενα παρατηρηθῶσι, τοῦτο λέγει ὁ ἀπετέλει τρανὴν ἀπόδειξιν τῆς ταχείας (24ώρου) περὶ τὸν ἄξονα περιστροφῆς τῆς Ἀφροδίτης.

Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὸν ἐκ Βρυξέλλων ἀστρονόμον Νίνστέν, καὶ οὗτος συντάσσεται κατὰ τοῦ Σκιαπαρέλλη ἐπὶ τῇ βῆσει παρατηρήσεων. Οὗτος ἐξήτασε τὴν Ἀφροδίτην ἀπὸ τῆς 28]9 ἰανουαρίου 1890 ὑπὸ εὐνοϊκωτάτας περιπτώσεις, ἐν δὲ τῇ πρὸς τὴν βασιλικὴν ἀκαδημίαν τοῦ Βελγίου² ἐκθέσει αὐτοῦ λέγει ὅτι αἱ τῆς Ἀφροδίτης κηλίδες ἔχουσι μεγάλαν ἀνα-

1) Die neuesten hypothesen über die Rotation des Planeten Venus... Sitzungsberichte der kais. Akademie der Wissenschaften in Wien. Mathm-natur. Klasse; Bd b. Aph. Ha. Wien 1891.

2) «A propos de la rotation de la planète Vénus» Bulletin de l'académie royale de Belgique, 3ème serie tome 21, Bruyelles 1891.

Rossbach καὶ ὁ Westphal καὶ ὁ Bellermann. Τὰ δὲ λείψανα ὅσα διεσώθησαν ἡμῖν τῆς ἀρχαίας μελοποιίας εἰσὶ τάδε κατὰ τὸν S. Reinach: α') ἡ μελωδία τοῦ πρώτου Πυθίου τοῦ Πινδάρου, β') ἡ τῶν ὕμνων τοῦ Διονυσίου εἰς τὴν Καλλιόπην καὶ τὸν Ἀπόλλωνα καὶ γ') ὕμνος τοῦ Μεσομήδους (;) εἰς Νέμεσιν. Τὰ λείψανα δὲ ταῦτα φέρονται παρὰ τοῖς Gevaert, Rossbach καὶ Westphal ἢ Bellermann ἐν τοῖς Ἱστορίαις τοῦ Διονυσίου καὶ τοῦ Μεσομήδους, 1840. Ὑμνος δὲ τις εἰκαζόμενος εἰς τὴν Δήμητρα, ὃν χρῆσιν ἐποιήσατο ὁ B. Marcello τῆς Ἐνετίας ἐν τῷ ψαλμῷ αὐτοῦ 18, φαίνεται ἀπόκρυφος. Ἡ μελωδία τοῦ Πυθίου ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου Kircher τῷ 1680, ἐν τινι χειρογράφῳ τῆς μονῆς τοῦ ἀγίου Σαλβαδόρος ἐν Μεσσήνῃ καὶ ἐδημοσιεύθη παρ' αὐτοῦ ἐν τῇ Musurgia Universalis, αἱ δ' ἄλλαι μελωδία εὑρήνται ἐν πολλοῖς χειρογράφοις κατὰ τὰ γραφόμενα τοῦ Bacchius. Τὰ μουσικὰ σημεῖα εἶνε γεγραμμένα δι' ἐρυθρᾶς μελάνης ὑπὲρ τὴν κείμενον τῶν ὕμνων. Ὁ Διονύσιος ἦν κατὰ τὸν Σουΐδαν μουσικὸς τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀδριανοῦ, ὁ δὲ Μεσομήδης κρῆς καλλιτέχνης τῆς αὐτῆς ἐποχῆς. Ἰδοὺ ἡ μουσικὴ τῆς πρώτης φράσεως τοῦ εἰς Καλλιόπην ὕμνου: Μέτρον $\frac{6}{8}$ fa majeur: la, / mi, mī, sol, sol, / sol, la, la, la, / si, ré, ré, sol/ no, do, mi, / mi, mi, mi, / mi, ré, ré, do, / mi re, sol, la, si, / do, sol, la. Ἰδοὺ δὲ καὶ τὸ ἔπος:

λογίαν πρὸς τὰς τοῦ Ἄρεως κατὰ τὴν μορφήν καὶ κατὰ τὴν ταχῆαν αὐτῶν κινήσιν. Ἐκ τῆς μεταθέσεως λοιπῶν τῶν κηλίδων τῆς Ἀφροδίτης ἐξάγει ὅτι ὁ πλανήτης οὗτος στρέφεται περὶ ἑαυτὸν ταχέως· δὲν ὀρίζει ὅμως τὸν χρόνον τῆς περιστροφῆς.

Ἐπ' ἐσχάτων ὅμως ὡς ἰσχυρότερος πολέμιος τοῦ Σκιαπαρέλλη, ἐπαρουσιάσθη ὁ Τρουβελό. Οὗτος, καταρτίσας πλουσίαν ὕλην παρατηρήσεως, ἦν συστηματικῶς διέταξε τὴν 22)3 φεβρουαρίου 1892, ὑπέβαλε ταύτην εἰς τὴν ἐν Παρισίοις ἐταιρίαν τῆς ἀστρονομίας, πραγματευόμενος ἐν ταύτῃ τὸ ζήτημα ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. Ἀπὸ τοῦ 1875 μέχρι τοῦ 1891 ἐποιήσατο οὐχ ἥττονας τῶν 744 παρατηρήσεων τῆς Ἀφροδίτης, σχεδιάσας ταύτην 285 κίς. Τὸ ἐκτεταμένον τοῦτο ἔργον (*Observations sur la planète Vénus*) εἶναι καὶ ὑπὸ φιλολογικῆν ἐποψίν λιαν ἐνδιαφέρον, καθὼ γεγραμμένον εἰς ὕψος γλαφυρότατον. Αἱ περιγραφαί, ἄς παρατίθωσιν, ἀποτελοῦσι πιστοτάτην τῆς Ἀφροδίτης εἰκόνα. Ὁ κ. Τρουβελό διακρίνει καλῶς τὰς φαινομενικὰς κηλίδας, ἦτοι ἐκείνας, ἄς παράγει ἢ ἀτμόσφαιρα τῆς Ἀφροδίτης, ἀπὸ τῶν πραγματικῶν, τῶν ἀντικόντων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς, ἢ σύστασις τῶν ὁποίων χρησιμεύει αὐτῷ ὡς βᾶσις πρὸς συγκριτικὰς παρατηρήσεις. Ἰδίᾳ τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ συνενέκντρωσεν ἐπὶ τῶν λευκῶν κηλίδων, αἵτινες παρατηροῦνται ἐπὶ τῆς ἄκρας τῶν κεράτων τῆς μῆνης τῆς Ἀφροδίτης, εἰς δύο ἐκ διαμέτρου πρὸς ἄλληλα ἀντικείμενα σημεῖα. Ταύτας θεωρεῖ ὡς λιαν ὑψηλὰ ὄρη, ἅτινα αἰροῦνται ὑπὲρ τὴν πυκνὴν ἀτμόσφαιραν καὶ ἀντανανλωσίν ἰσχυρῶς τὸ ἡλιακὸν φῶς. Ἐντὸς τῶν ὁρέων τούτων κείνται οἱ πόλοι τοῦ ἄξονος, περὶ ὃν ἐκτελεῖται ἡ περιστροφὴ τῆς Ἀφροδίτης, ἡ θέσις δὲ τῶν πόλων τούτων δὲν ἀπέχει τῆς ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς τροχιάς τοῦ πλανήτου καθέτου γραμμῆς πλέον τῶν 10°. Ὁ Τρουβελό παρα-

βάλλει τὰς λευκὰς ταύτας κηλίδας ἀπ' εὐθείας μετὰ τῶν πολικῶν κηλίδων τοῦ Ἄρεως καὶ τῶν πάγων, οἵτινες καλύπτουσι τὰς πολικὰς τῆς γῆς χώρας. Περὶ δὲ τοῦ σχήματος τῶν ὁρέων τούτων τῶν «κεράτων» καλουμένων λέγει ὅτι τοῦτο ὑπόκειται εἰς διαφόρους μεταβολὰς, ὁμοίᾳ πρὸς τὰς παραμορφώσεις καὶ τὰς ὀδοντωτὰς ἀποφύσεις, ἄς ὁ Σραῖτερ (*Schröter*) ἐσημείωσε τῷ 1793¹. Ἐκ τῶν παραμορφώσεων τούτων ὁ Τρουβελό συμπεραίνει ὅτι ἡ Ἀφροδίτη κέκμηται ταχῆαν περὶ τὸν ἄξονα αὐτῆς περιστροφὴν ὁρίσας ταύτην εἰς 23 ὧρ. 49' καὶ 28'' (1878), βραδύτερον δὲ (13)25 φεβρουαρίου 1891) εἰς 24 ὧρας 5'. Πρὸς τούτοις ὁ Τρουβελό ἐξήτησε νὰ λύσῃ καὶ τὸ ζήτημα εἰς ποῖον σημεῖον τέμνει ὁ ἰσημερινὸς τῆς Ἀφροδίτης τὴν τροχίαν αὐτῆς. Τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι κατ' αὐτὸν τὸ σημεῖον τοῦ ἑαρινοῦ ἡλιοστασίου τῆς Ἀφροδίτης, τοῦτο δὲ σχηματίζει μετὰ τοῦ ἐπιπέδου τῆς τροχιάς τῆς Γῆς γωνίαν κατὰ 2° ἀμβλυτέραν ἐκείνης ἣν σχηματίζει τὸ σημεῖον τοῦ ἑαρινοῦ ἡλιοστασίου τῆς Γῆς.

Ἄν αἱ τοῦ Τρουβελό παρατηρήσεις εἶναι ὀρθαί, ἀναγοῦσαι τὰς τοῦ Σκιαπαρέλλη, τοῦτο θὰ καταδειξοῦσιν αἱ μέλλουσαι παρατηρήσεις. Ἀμφότεροι ἐξήτασαν καὶ παρετήρησαν ἐπισταμένως, βεβαίως ὅμως ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν θὰ παρετήρησεν ὀρθῶς, οὗτος δὲ εἶναι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ Τρουβελό, καὶ ἔνεκα τοῦ λόγου ὅτι ἔχει ὑπὲρ ἑαυτοῦ οὐ μόνον τοὺς πλείστους τῶν συγχρόνων ἀστρονόμων, ἀλλὰ καὶ τοὺς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.

1) Ὁ Σραῖτερ ὑπελόγησε τὸ ὕψος τῶν ὁρέων τούτων εἰς 36.033 μέτρα.

ἄειδε Μοῦσά μοι φίλη, μολπῆς δ' ἐμῆς κατάρχου· αὔρη δὲ πῶν ἀπ' ἄλσεων ἐμὰς φρένας δονεῖτω. Τοῖς λειψάνοις δὲ τούτοις προσθετός καὶ ὁ πάπυρος τοῦ Εὐριπίδου τῆς ἀρχιδουκικῆς συλλογῆς τῆς Βιέννης, ὁ σχολιασθὲς ὑπὸ τῶν Ch. Wessely καὶ C. E. Ruelle, ὧν τὰ σχόλια ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῷ β' τόμῳ τῆς Ἐβδομαδιαίας (τεύχ. 14 καὶ 15). Ταῦτα ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἄρτι ἀνακαλυφθείσης πλάκῃς ἐν Δελφοῖς, ἧς ἡ παρασημαντικὴ ἐστὶν ὑπερβεν ἐκάστης συλλαβῆς τοῦ ὕμνου καὶ ἦτις ἀνάγεται εἰς τὸν Β' αἰῶνα π. Χ. Εἰκάζεται δὲ ὅτι τὸ μέλος ἐγένετο ὑπὸ τοῦ μελοποιοῦ Ἀριστοτένου, μαθητοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους.

* *

Ἄρτι ἐξεδόθησαν ἐν Παρισίοις σὺν ἄλλοις καὶ διάφοροι τόμοι παιημάτων ἐξ ὧν σημεῖοῦμεθα ἐναῦθα τρεῖς τοιούτους, τὸν τοῦ Charles de Gère ἐπιγραφόμενον *Pleurs*, τὸν τοῦ Louis Malosse *Les Chimériques*, τὸν τοῦ Antonin Lavergué *Les Charmes d'amour*. Ἐκ τούτων ὅμως τὴν ἐπιφανεστάτην κατέχει θέσιν ὁ πρῶτος, ἦτοι ὁ τοῦ Charles de Gère, ὅστις ἐν αὐτῷ εἰλικρινῶς καὶ ἀφελῶς κλαίει καὶ ὅστις καὶ τοὺς ἄλλους συγκλαίειν αὐτῷ ποιεῖ. Οἱ ἡμέτεροι ἀνγκνῶσται δὲν θὰ ἀποκρούσωσι βεβαίως τὸ ποιημάτων τοῦτο:

Une neige de fleurs aux blancs pétales tombe
Sur le sol qui s'échauffe et renaît aux amours :
La nature s'éveille, et toi tu dors toujours,
O ma fille, sans voir le printemps sur ta tombe.

C'est la seconde fois qu'il te visite en vain !
Comme il dormait aussi, la vie exubérante
A répandu sur lui sa senteur enivrante !
Éternel renouveau près du sommeil sans fin.

Je m'incline devant l'insondable mystère,
Mais la nature en fête et qu'avec toi j'aimais,
Est sans cœur, et me semble odieuse à jamais :
Je passe indifférent, exilé sur la terre.

Nous-mêmes nous avons ici-bas nos saisons,
Notre printemps en fleurs où fermente la vie,
Un corps tout plein de sève avec l'âme ravie,
Et devant nous sans fin de riants horizons.

Et puis, lorsque l'on voit les ans qui se déroulent
On voudrait retenir ces rapides instants,
En ses enfants revivre un éternel printemps
Et remonter la pente où les espoirs s'écroulent.

Οι ἐσχάτως παρατηρηθέντες τρεῖς κομήται.

Ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ στερεώματος ἀνεφάνθησαν ἐπ' ἐσχάτων τρεῖς κομήται, οἵτινες διελθόντες κατὰ τὸ ἐνεστώσως φθινόπωρον διὰ τοῦ περιηλίου αὐτῶν ἐξακολουθοῦσιν ἔτι τὴν ἐν τῇ ἀχανεῖ τοῦ οὐρανοῦ ἐκτάσει πορείαν αὐτῶν, ὁσημέραι μακρυνόμενοι ἀπὸ τῆς Γῆς. Τούτων ὁ μὲν εἰς εἶναι ὁ κομήτης τοῦ Φίνλεϋ, ὁ δεύτερος ὁ ὑπὸ τῶν ἀστρονόμων Ρόρδαμ καὶ Κουένιελ, τοῦ μὲν ἐν Οὐτρα τῆς Βορείου Ἀμερικῆς τοῦ δὲ ἐν Ἰνδιζύ τῆς Γαλλίας, τῆ 27/8 καὶ 28/9 παρελθόντος ἰουλίου ἀνακαλυφθεῖς, ὅστις μάλιστα καὶ διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ ὁρατὸς κατέστη, ὁ δὲ τρίτος τέλος ὁ τῆ 16/28 παρελθόντος ὀκτωβρίου ὑπὸ τοῦ διασημοῦ ἀστρονόμου Μπρούξ ἐκ τοῦ ἐν Γενέβα (τῆς πολιτείας Νέας Ὑόρκης) ἀστεροσκοπείου ἀνακαλυφθεῖς τηλεσκοπικὸς κομήτης.

Οἱ δύο τελευταῖοι κομήται διαφέρουσι τοῦ πρώτου ὡς ἔχοντες τροχίαν, μὴ ἀποτελοῦσαν κλειστὴν ἑλλειψιν, ἀλλὰ παραβολὴν, καὶ ὡς κινούμενοι περὶ τὸν ἥλιον ὀπισθοβατικῶς. Ἐνῶ ὁ κομήτης τοῦ Φίνλεϋ ἐπισκέπτεται τὰς παρὰ τὸν ἥλιον καὶ τὴν γῆν χώρας τοῦ διαστήματος ἀνά πᾶν ἕκτον ἔτος, οἱ δύο προμνησθέντες κομήται οὐδέποτε θὰ ἐπανέλθωσι περὶ τὸν ἥλιον, διότι ἡ καμπύλη γραμμὴ ἦν διεγραφεῖν περὶ αὐτὸν εἶναι παραβολὴ βυθιζομένη εἰς τὸ ἄπειρον.

Τὴν νύκτα τῆς 13/25 ὀκτωβρίου ἐν τῷ ἀστεροσκοπείῳ τῆς Βιέννης ὑπελογισθῆσαν τὰ στοιχεῖα τῆς τροχιάς τοῦ κομήτου τοῦ Μπρούξ, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς δὲ τούτους ὁ ἐν λόγῳ κομήτης διήλθε τῆ 7/19 δεπτεμβρίου διὰ τοῦ ἐγγυτάτου πρὸς τὸν Ἥλιον σημείου τῆς τροχιάς αὐτοῦ, κειμένου εἰς ἀπόστασιν 0.8191 τῆς ἡμυδριαμέτρου τῆς τροχιάς τῆς

1) Ἦτοι εἰς Ἀνατολῶν πρὸς Δυσμῆς τοῦθ' ὅπερ σημαίνει ὅτι δὲν ἀνήκουσιν εἰς τοὺς κομήτας τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος.

Insensés, remontons plus haut : notre avenir, C'est le ciel ; et celui qu'on fonde sur sa race Est déçu quand la mort y vient marquer sa trace : Notre lot sur la terre est le seul souvenir.

* *

Ἡ ἔκθεσις τοῦ Σικάγου ἐν τοῖς περιέργοις θεάμασι αὐτῆς κατέλεγε καὶ τινὰ Ben Thompson καλούμενον, ἐπιλεγόμενον δὲ *Parleur locomotive*. Ὁ σιδηροδρομικῶς ὁμιλῶν οὗτος ἄνθρωπος εἶχε συλλογὴν 20,000 λέξεων, ἃς ἔλεγε ἐν 40 λεπτοῖς τῆς ὥρας, ἧτοι 500 λέξεις κατὰ λεπτόν. Αἱ λέξεις δ' αὗται οὐδεμίαν σχέσειν εἶχον πρὸς ἀλλήλας. Ὁ Ben Thompson προσέφερε 40,000 φρ. ἧτοι 2 φρ. δι' ἐκάστην, ἐκείνην, ὅστις θὰ ἤδύνατο νὰ στενογραφῆσθαι τὰς 20,000 λέξεις αὐτοῦ, ἃς ἐν 40 λεπτοῖς προῦφερε.

* *

Τὰ τῶν μυστηρίων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις σκοτεινὰ ἔτι τυγχάνουσιν ὄντα. Ἐξ ὧν δὲ ὁ Lobeek διὰ τοῦ συγγραμματος αὐτοῦ *Aglaophamus sive de theologiae mysticuae Graecorum causis* τέλει ἀνήρτισε τὰς μυστηκὰς θεωρίας τοῦ Creuzer, ἧ ἐπιστήμη, ἐλλείψει νέων ἀποδείξεων, ἐπέχει ἐπὶ τῶν μυστηρίων.

γῆς ἦτοι 121. 226.800 χιλιομέτρων ἀπὸ τοῦ Ἥλιου. Ἦτοι ὁ κομήτης οὗτος ἀπομακρύνεται βραδέως ἀπὸ τοῦ Ἥλιου, πλησιάζει ὅμως φαινομενικῶς πρὸς τὴν Γῆν, διότι αὐτὴ βαίνει κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν πρὸς αὐτὸν μετὰ μειζονος ταχύτητος. Τῆ 25/6 νοεμῆ ἀπὸ τῆς Γῆς ἀπόστασις αὐτοῦ ἐξισούτο πρὸς 1,509 τῆς ἡμυδριαμέτρου τῆς τροχιάς τῆς Γῆς (ἦτοι 223.332.000 χμ.) τῆ δὲ 2/14 εἰς 1.425 μόνον (ἦτοι 210.900.000 χμ.). Ὁ κομήτης οὗτος δεικνύει συμπύκνωσιν τινὰ περὶ τὸ κέντρον, φέροι δὲ καὶ οὐρὰν καλῶς ἐσχηματισμένην. Τῆ 2/14 τρ. εἶχε τὰ 0,8 μόνον τῆς λάμπσεως, ἦν ἐκέκτητο κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀνακαλύψεως αὐτοῦ. Ὁ κομήτης οὗτος κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς νοεμβρίου ἐφαίνετο ἐν τῷ ἀστερισμῷ τῶν «Κυνηγετικῶν Κυνῶν», ὅστις ἀνατέλλει πρὸ τοῦ μεσονυκτίου ἀπὸ τοῦ βορειανατολικοῦ τοῦ οὐρανοῦ τμήματος.

Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὸν ἕτερον τῶν παραβολικῶν κομητῶν, οὗτος διήλθε διὰ τοῦ περιηλίου αὐτοῦ τὴν 26/7 παρελθόντος ἰουλίου εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Ἥλιου 0.67456 τῆς ἡμυδριαμέτρου τῆς τροχιάς τῆς γῆς. Κατὰ ὀκτώβριον καὶ νοέμβριον ὁ κομήτης κατέστη ἀόρατος, διότι ἀνέτελλε καὶ ἔδυε συγχρόνως μετὰ τοῦ ἡλίου. Κατὰ δὲ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ νοεμβρίου ἀνεφάνη πάλιν ἐν τῷ ἀστερισμῷ τῆς «Παρθένου» κινούμενος βραδύτατα, οὕτως ὥστε ἐφαίνετο ὡς ἀπλανὴς ἀστήρ. Διὰ τὴν Γῆν, ἥτις ἐν τῇ κινήσει αὐτῆς παρακολουθεῖ αὐτὸν θὰ παραμένῃ εἰσέτι ὁρατὸς μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Δεκεμβρίου, μεθ' ὃ θὰ καταστῆ ἀόρατος εἰς αὐτὴν, βυθιζόμενος εἰς τὸ ἄπειρον χάος, ὅπως μηδέποτε ἐπιστρέψῃ.

(Ἐκ τοῦ *Πεσταίου Λόγῳ*).

Ν. ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ.

Μνεία τὸ πρῶτον μυστηρίων γίνεται παρ' Ἡσιόδου, ἀλλ' ἡ λέξις μυστήρια ἀναφάνεται βραδύτερον, ἀναφερομένη εἰς τὰ Ἐλευσίνα, τὰ ἐπιφανέστατα πάντων. Τὰ τῶν Ἐλευσινίων δὲ μυστηρίων ἀνέλαβε νὰ διευκρινήσῃ ὁ πρόφην διευθυντῆς τῆς ἐν Ἀθήναις γαλλικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς κ. P. Foucart ὑποβάλλων ὑπόμνημα περὶ αὐτῶν ἐν τῇ ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν γραμμάτων. Τὸ ὑπόμνημα δὲ τοῦτο ἀνέγνω ἐν δυσὶ συνεδρίαις, ὧν ἡ ἐτέρα ἐγένετο οὐ πρὸ πολλῶν ἡμερῶν, τῆ 29/10 νοεμβρίου. Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην ὁ διακεκριμένος ἑλληνιστῆς εἶπεν ὅτι ἡ αἰγυπτιακὴ ἀρχὴ τῆς λατρείας τῆς Δήμητρος ἐξηγεῖ μέρη τινὰ τῶν μυστηρίων τούτων. Σημειοῦται δὲ ὡς παράδειγμα τὸ ὄνομα τοῦ Εὐμόλπου καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ ἀπογόνου αὐτοῦ, τοῦ ἱεροφάντου.

* *

Ἀγγλος βιομήχανος συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ κατασκευάσῃ ἀντισηπτικὰ ρινόμακτρα. Τὰ ρινόμακτρα ταῦτα ἐξ ἰαπωνικοῦ χάρτου θὰ τιμῶνται 3 φρ. καὶ 75 ἐκ. τὰ ἑκατόν, καὶ θὰ δύνωνται νὰ κλιώνται μετὰ τὴν χρῆσιν αὐτῶν.

Ο. Α.

ΕΠΙ ΤΗΣ ΦΛΙΑΣ ΤΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

LEON DE TINSEAU

Α΄.

Μεταξύ τῶν μεγάλων χαλκῶν λεόντων, οἵτινες φαίνονται φρουροῦντες τὴν γέφυραν τοῦ Νείλου ἐν Καίρῳ, κατὰ διπλῆν συνωστίζεται διεύθυνσιν ὁ ποικιλοσχημότατος ὄχλος, ὃν οὐδαμοῦ τῆς γνῆνης σφαίρας τὸ ἀνθρώπινον ὄμμα νὰ ἴδῃ δύναται.

Ἐν τῇ στενῇ ἐκείνῃ παρόδῳ, ἣν σχηματίζει τὸ διπλοῦν πλέγμα διασταυρουμένων ἐλασμάτων, συγκρούονται, δικνοῦνται καὶ συγχέονται τοῦ πολιτισμοῦ οἱ δύο ἀντίποδες, τῆς γνῆνης σφαίρας οἱ δύο πόλοι. Τὴν ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ ἔτους ἐκλέγων δύνασαι νὰ ἴδῃς τὰς δρομάδας τοῦ ἐκ Σουδᾶν μετὰ πολὺμνον ἐν τῇ ἐρήμῳ πορείαν καταφθάνοντος καρabanίου ἐπιψαύουσας διὰ τοῦ ψιλοῦ αὐτῶν πάγωνος τὸ ἀλεξήλιον στηθικῆς ῥωσσίδος πριγκιπίσσης, ἐξηπλωμένης ὑπὸ τὴν ἐλαφρᾶν οἰσύραν τοῦ πολυτελοῦς αὐτῆς δίφρου καὶ κατευθυνομένης εἰς τὸν θαμιζόμενον περίπατον τῆς νήσου Γεζιρέχ ὅπως ἐπιδείξῃ τὸν ἱματισμὸν αὐτῆς. Κατὰ τὸ πεντάλεπτον διάστημα, ὅπερ ἀπαιτεῖται ὅπως διέλθῃς τὸν κυανοῦν ποταμὸν, παραγκωνίζεις ἀντιπροσώπους πάσης ἀνθρωπίνης φυλῆς· αἰθίοπας δούλους σχεδὸν γυμνοῦς, Θεσσαλονικεῖς Ἰουδαίους ἐν κἀνδυσιν ἐναιλημένους, Σύρους ἐν τοῖς ῥαβδωτοῖς αὐτῶν χιτωνίσκοις συνεσφιγμένους, δερβίσας φέροντας τοὺς ἐν εἰδεϊκῶν σακχάρως πῖλους αὐτῶν, γάλλους καπουκίνοους, αἰγυπτίους προδρόμους ὀκλάζοντας ἐπὶ τοῦ ἐρυθροῦ ἐφιππίου τῶν καμήλων αὐτῶν, ἄγγλους ἀξιωματικοὺς ἀνεπιλήπτους τὴν ἀμφίεσιν ἐν τῷ ἐρυθρῷ αὐτῶν χιτῶνι, γνησίους Ἀραβὰς γαύρους ὑπὸ τὰς λευκὰς καὶ μελαίνας χλαίνας αὐτῶν. Ἴσως μάλιστα ἀνακαλύψῃς καὶ τὴν ἀπωτάτην Ἀνατολὴν ὑπὸ τὴν μορφήν Σίνου τοὺς πόδας ἀναπαύοντος ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἐν ᾧ ἐν τῇ στενῇ διώρυχι βραδέως πλέει τὸ ἀτμόπλοον, οὗ ἐπιβίβεται ἐν Πόρῳ Σαῖτ ἢ ἐν Σουέξ.

Ἐν μέσῳ τῆς ἀποτυφλούσης ἐκείνης τύρβης, ὑπὸ τὸν ῥεῖ φλεγέθοντα ἐκείνον ἡλιον, ἐν τοῖς ὀργίσις ἀκαταλήπτων καὶ καινῶν φθόγγων ὁ Παρισιανός,

καὶ αὐτὸς ὁ μάλιστα εἰθισμένος ἀψηφᾶν τὸν θάνατον ἐν τῇ γωνίᾳ τῶν βροτοκτόνων τῆς πρωτευούσης ταύτης τριόδων, μένει ἐν ἐκστάσει, ὡσεὶ ἐπαρχιώτης τὴν πρωίαν μόλις καταφθᾶς. Καὶ ὅμως τὴν πρώτην παρασκευὴν τοῦ ἰανουαρίου 188 . . . ἀργοπλάνος τις τοῦ γνησιωτάτου εἶδους, τουτέστι Παρισιανός, διήρχετο τὴν γέφυραν Κὰ σ ρ ἐ λ Νὶ λ περὶ τὴν 3 ὥραν μετὰ μεσημβρίαν, τὰς κείρας ἐν τοῖς θυλακίσις τοῦ ταξειδιωτικοῦ αὐτοῦ ἐπενδύτου ἔχων, τοσοῦτον ἥρεμος ὅσον ὅτε διήρχετο ἐν Παρισίοις τὸ βουλευθῆστον Capucines μεταβαίνων εἰς τὸ Jockey-Club. Εὐκόλως ἐμάντευέ τις ὅτι ὁ ὑψηλὸς ἐκεῖνος καὶ ῥωμαλέος ἀνὴρ, ὁ ῥαδινὸς τὸ ἀνάστημα, ὁ μόλις ὑπερβάς τὴν τριακονταετίαν, οὐχὶ τὸ πρῶτον τοῦ περιηγητικοῦ αὐτοῦ σταδίου κατήρχετο. Τούτου ἕνεκα τὸ καλύπτον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐκ λευκοῦ λινοδιμήτου κράνος, κάλυμμα ἀσύννηθες ἐν Καίρῳ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ ἔτους, κατεδείκνυσεν ὅτι ἤρχετο ἐκ τῶν νοτίων μερῶν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

Ὁ ἰδιότυπος οὗτος ἀνὴρ, ὅστις προὔτιμα ἐκ προαιρέσεως νὰ πεζοπορῇ ἐν χώρᾳ, ἐν ἣ ἡ χρῆσις τῶν ποδῶν ταπεινωτικῆ θεωρεῖται ὁμολογία οἰκτρᾶς πτωχίας, δὲν ἦτο βεβαίως ἐκ τῶν κοινῶν περιηγητῶν. Ἄλλως δὲ δὲν ἐφαίνετο ὑπὸ ἀνίας καὶ κόρου κατεχόμενος, καθ' ὅσον τὸ πρὸ αὐτοῦ θέαμα, εἰ μὴ ἐξέπληττε, προδήλως ὅμως ἔτερπεν αὐτόν. Παρηκολούθει τῷ πλῆθει, ὡς ἄνθρωπος οὐδένα λόγον σπουδῆς ἔχων, ἐνοχλούμενος ὅτε μὲν ὑπὸ ὑδροφόρου οἰοῖται δεδιπλωμένου καὶ φέροντος περὶ τὸν λαιμὸν τὸν δερμάτινον κλοιόν, ἐξ οὗ ἐκρέματο ὁ εἰδεχθῶς ὑπέρογκος αἰγίως ἀσκός, ὅτε δὲ ὑπὸ ποιμνίου αἰγῶν, ὧτα μὲν λακωνικοῦ κυνὸς ἐχουσῶν, τὸ δὲ χρῶμα τῶν ἐρίων ψαρὸν λευκόστικτον. Ἀγιοπαιδες πλέον ἢ ἡμίγυμνοι παρεσέδυσον μετὰ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, τυφλοὶ ἐπαίται προσέψαυον αὐτόν διὰ τῆς ῥυπαρᾶς αὐτῶν χειρὸς τὴν ἐνρινον καὶ μονότονον δέξιον αὐτῶν ἀδιαλείπτως θρηνηολογοῦντες· κορασίδες προσέφερον αὐτῷ ψυχρὸν ἐκ τοῦ πρόχου αὐτῶν ὕδωρ ἐπα-

ναλαμβάνουσαι τὴν κραυγὴν: Ἐλ Μογιάχ, δι-
φθόγγως αὐτὴν μελιζουσαι διὰ τῆς γλυκυτάτης φω-
νῆς τῶν Ἀνατολιτισσῶν.

Ὅσον διὰ τὰς γυναῖκας, ἀπαράτητοι, καίπερ
πολυπληθεῖς, διήρχοντο αὐταί. Γυμνόποδες αἱ πλει-
σταὶ ἔβαινον, ἐντετυλιγμέναι ἐν ἰνδικῇ σινδόνι
μετὰ κυανοχρόων πλαισίων, κεκοσμημένη κατὰ τὸ
ἄκρον διὰ πλατείας ὑπομελαίνης ταινίας, τῇ στολῇ
ταύτῃ τῶν Αἰγυπτίων γυναικῶν τῆς πτωχῆς τάξεως.
Ἄλλαι ἀνωτέρων στρωμάτων ὑπερηφάνως ἔσυρον τὰ
σανδάλια αὐτῶν· αἱ φελλαχίδες διήλανον γυμναί
ὑπὸ τὸν ἐκ κυανοῦ πανίου κολεόν, ὅστις ἀπεκάλυ-
πτε τὰ ἰσχρὰ αὐτῶν στέρνα, ἐπ' ὧμων φέρουσαι ὀλό-
γυμνον βρέφος, οὐ ἢ γαστήρ ἐξωδικυῖα ἦν ἐκ τοῦ
πόλου. Πᾶσαι αὐταί, ἐκτός τινων Αἰθιοπίδων, ὧν
τὴν ῥίνα ἀργυροῦς διετρύπα δακτύλιος, τοὺς ὀ-
φθαλμοὺς μόνον ἀσκεπεῖς ἐδείκνυον, τοὺς ὀφθαλμοὺς
ὧν οἱ πλειστοὶ καταβεβρωμένοι ἦσαν ὑπὸ τῆς ὀφθαλ-
μίας, τῆς μαστιγῆς ταύτης, ἣν κατέλιπε κληροδοσίαν
ὁ Μωϋσθεὺς ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Φαραώ. Οὔτε θεωροῦσαι,
οὔτε θεωρούμεναι, μόλις δὲ προσψανόμεναι εἰς τὰς
ἐσθῆτας αὐτῶν ὑπὸ πάντων ἐκείνων τῶν διασταυ-
ρούντων αὐτὰς ἀνδρῶν, ὧδεον ἐλευθέρως ἐν τῷ
πλήθει, πραστατέμεναι ὑπὸ τινος παραδόξου αἰ-
σθήματος, οὐ ἀδυνατεῖ τις νὰ εἴπῃ ἐὰν ἡ πηγὴ καὶ
ἡ βᾶσις ἦναι ἡ εὐλάβεια, ἡ περιφρόνησις ἢ ὁ φόδος.

Ἄλλὰ τὸ ἐν τῷ μέσῳ τῆς γεφύρας θέαμα ἦν πολ-
λῶ γραφικώτερον· ἔδρουν ἐκεῖ ὑποζύγια ἐξευγμένα,
ἐπιδαινόμενα, ἐπισεδαγμένα, μαστιγούμενα, μυωπι-
ζόμενα, τυμπανίζόμενα, συρόμενα· οἱ ξύλινοι ἄξο-
νες τῶν ἀρχαϊκῶν ἄμαξων, ἃς ἔσυρον φαιοὶ βούβαλοι
μετ' ὀπισθοκλινῶν κεράτων, ἀδελφικῶς ἐθώπειον τὰς
στοιλινας ἀντυγας τῶν δίφρων· νεαροὶ κομψούμε-
νοι, σκαιοὶ ὑπὸ τὴν ἐπίσημον ῥεδιγγόταν ἐπέβαινον
γαύρων, καταστίλνων καὶ μακροούρων ἵππων· ἐπὶ κα-
μύλων, προσδεδεμένων ἀλλήλαις κατὰ μακροὺς στοί-
χους, Ἀραβες τῆς ἐρήμου καὶ χωρικαὶ τῶν περιχώ-
ρων διήρχοντο καθήμενοι ὀκλαδῶν, τοσοῦτον δὲ τα-
λαντευόμενοι ἐκ τοῦ διπνεκοῦς σάλου τοῦ ὑποζυγίου
αὐτῶν, ὥστε ἐφαίνοντο αἰωνίως βαθείας ποιοῦμενοι
ὑποκλίσεις. Ἐνιοὶ τούτων, οἵτινες τὸ πρῶτον ἐβλε-
πον πόλιν, ἐθεῶντο σοβαροὶ τὸ ἦθος, μετὰ περιεργ-
γείας ὑπερηφάνως συγκρυπτομένης, τὰ ἔξαιδια μέ-
λαθρα, τοὺς μυριοθύρους στρατῶνας, οἵτινες ἐκλειον
πρὸ αὐτῶν τὸν ὀρίζοντα τῆς ἐρήμου, τὸν μόνον γνω-
στὸν εἰς τὰ ὄμματα αὐτῶν. Τὰ ἐλάχιστα κενὰ ἐπλη-
ροῦντο ὑπὸ ὄνων, ἀπειροπληθῶν, τριποδιζόντων
κατὰ τὸν ἦχον τῶν περιάπτων κωδωνίσκων αὐτῶν,
ἀπειρηκτότων ὑπὸ ἱερῶματα κανίστρων, ὑπὸ τὰ ὀ-
ποιᾶ διακρίνοντο μόλις τὰ ἰσχρὰ αὐτῶν νῶτα, ἀδια-
λείπτως τυμπανίζόμενα ὑπὸ γυμνοσκελῶν ἀγιοπαί-
δων ἀγόντων αὐτοὺς διὰ ποικίλων κραυγῶν, ὑβρι-
στικῶν πρὸς τὰ ζῶα, ἢ εἰδοποιητικῶν εἰς τὰ πλήθη
ὅπως παραμερίδωσιν.

Εἰς τὸν ἄκρον τῆς γεφύρας, τὸ κῦμα ἐδιχάζετο·
καὶ οἱ μὲν ταπεινοὶ, οἱ ἐργατικοὶ, οἱ πτωχοὶ, ἦτοι οἱ
βούβαλοι, οἱ ὄνοι καὶ αἱ κάμηλοι, ἐτρέποντο ἀριστερὰ
πρὸς τὴν περιχώρον ἢ τὴν ὁδὸν τῶν ἀπεράντων
ἐρήμων, ὧν αἱ Πυραμίδες φαίνονται οὐδαὶ οἱ στρα-
τιωτικοὶ τέρμονες· δεξιὰ δὲ αἱ ἀργαὶ καὶ οἱ μεγά-
λοι τοῦ κόσμου τούτου ἀνεσχημάτιζον τὰς τάξεις

αὐτῶν χωροῦντες εἰς τὸν ἀστικὸν τῆς παρασκευῆς
περίπατον. Κατὰ τὴν παρόχθιον ὁδὸν, ὑπὸ τὴν σκιὰν
γειγαντωδῶν χλοανθῶν ἀκακιδῶν, αἱ ἄμαξαι τῶν ἀνω-
τέρων ὑπαλλήλων καὶ οἱ δίφροι τῶν γυναικῶν αὐτῶν
διετρόχαζον, ἠγουμένων τῶν σαΐ, ὧν τὰ στοιλινο-
μέλανα ἀκάματα ὀκέλη, ἐξέκυπτον ἐκ τῶν χιονολεύ-
κων πτυχῶν τοῦ κυμαινομένου περισκελίου αὐτῶν·
οἱ δρομεῖς οὗτοι, μετὰ τῶν χρυσῶν πιλικίων καὶ τῶν
λαμπροκεντήτων ἐσκαρδίων αὐτῶν, προσκεκυθότες,
ὁμοιάζον πρὸς πολυχρόμους χρυσαλλίδας, ἃς ἀναί-
ρει τῶν λευκῶν αὐτῶν πτερύγων ἢ ὀπί. Οὐχ ἦτ-
τον τούτων πολυάριθμοι ἀλλαι ἄμαξαι ἔφερον τὴν
εὐρωπαϊκὴν παροικίαν, διπλωμάτας, τραπεζίτας,
ἐμπόρους, ἀπλοῦς περιηγητὰς. Διὰ τινων θυρίδων
προέκυπτον ὠχρὰ νεανίδων πρόσωπα, ἐν οἷς πυρω-
δῶς ἔλαμπον μεγάλοι ὀφθαλμοί, ἢ ἀνδρῶν μεμαραμέ-
να ἐχόντων τὰ χαρακτηριστικὰ, ὧσεὶ πρὸς ὑπόμνησιν
ὅτι ἡ πρωτεύουσα τὰς Αἰγύπτου εἶναι τὸ ἄστυλον
τῶν ἑκατομμυριοῦχων στοιθικῶν. Ἄλλ' ἐν μέσῳ τοῦ
μεγαλοῦτου ἐκείνου πλήθους, ὑπὸ τὸ φύλλωμα,
ἐν τοῖς διαλείμμασι τοῦ ὁποῖου ἀνέκυπτε τὸ ὑπ' ἀ-
κτινοβόλου ἡλίου θερμαινόμενον διαναγῆς κυανοῦν,
τίς ἠδύνατο ν' ἀναμνησθῇ ὅτι ὑπὸ τὰ πλάτη τῆς
Εὐρώπης ὁ χεῖμων εὔρηται καὶ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν
ἕτερον πόλον ὁ θάνατος.

Ἐκ τῶν δύο ὁδῶν, τῆς πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἀγοῦσης
εἰς τὴν ἐρημον καὶ εἰς τῆς Πυραμίδας, καὶ τῆς πρὸς
τὰ δεξιὰ φεροῦσης εἰς τὸ ἄκρον τῆς νήσου Γεζιρέχ,
ὅπου ὁ ἀστικὸς τῆς Αἰγύπτου περίπατος, ὁ ἡμέτε-
ρος πεζοπόρος, ἐπὶ μικρὸν διστάσας, ἐτρέπη τὴν
δευτέραν, ἀγνοῶν καὶ αὐτὸς τὸ διατί. « Πρωριθμέ-
νον ἦν », θὰ ἔλεγε τις τῶν μοιροδόξων. Ἐὰν ἐξη-
κολούθει τὸν περίπατον αὐτοῦ πρὸς τὰ ἀριστερὰ, ὁ
βίος ἄπας τοῦ Ἀλδέρτου δὲ Σενάκ θὰ μετεβάλλετο.

Ἐν δίφρῳ ἀγομένῳ ὑπὸ ἄμαξηλάτου παρισιανῆν
φέροντος στολὴν Γάλλος ὠχρὸς καὶ δύννους τὴν
μορφὴν, διατηρῶν δ' ἐν τοῖς χαρακτηριστικοῖς αὐτοῦ,
καίπερ ἀσθενῶν, ἦθος μεγάλῃς οἰκογενείας, εἶπεν
εἰς τὴν παρ' αὐτῷ καθημένην νεαρὰν γυναῖκα :

— Βεβαίως δὲν ἀπατώμαι· αὐτός, τὸν ὁποῖον βλέ-
πω περιπατοῦντα εἰς τοῦ πεζοδρομίου εἶναι ὁ
Σενάκ.

Καὶ διὰ τῆς ράβδου αὐτοῦ ἐπληξε τὸν ὦμον τοῦ
θεράποντος.

— Εἰπέ τῷ ἄμαξηλάτῃ νὰ στρέψῃ καὶ νὰ πλη-
διάσῃ πρὸς τὸν κύριον ἐκεῖ τὸν βαδίζοντα μόνον,
τὸν ὁποῖον πρὸ μικροῦ διεσταυρώσαμεν πρὸς τὰ
ἀριστερὰ.

— Εὐθύς, κύριε μαρκήσιε.

Ἵστε ἡ ἄμαξα ἐπλησίασε πρὸς τὸν περὶ οὗ ὁ λό-
γος κύριον, ὁ ἐν αὐτῇ ἐκραξε :

— Σενάκ !

Ἵ πεζοπόρος ἔστη, ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν
ἄμαξαν, ἐδίστασε, βεβαίως δ' ἐπὶ τέλος ὅτι δὲν ἀ-
πατᾶται, ἀπάντησε δι' ἡχηροτάτης φωνῆς :

— Ὁ Κιλλιάν ! Εἶναι δυνατόν ; Τί κάμνεις ἐν
Καίρῳ ;

Αἰθνης ἰδὼν ὅτι ὁ φίλος αὐτοῦ συνωδεύετο ὑπὸ
γυναικὸς ὁ Ἀλδέρτος δὲ Σενάκ ἀπεκάλυψε τὴν κε-
φαλὴν μετ' ἀμυγάνου ἦθους, ὅπερ ἐφαίδρυνέ πως
τοὺς ἀμαυροὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ μαρκησίου.

— "Ελα δά! εἶπεν οὗτος, μὴ φοβεῖσθαι· ἀπὸ τῆς τελευταίας μας συναντήσεως, εἶναι τώρα κάπου δύο ἔτη, δὲν ἐνυμφεύθην.

Ὁ Ἀλδέρτος ἐξηκολούθει κρατῶν ἐν χειρὶ τὸν πῖλον αὐτοῦ, οὐδόλως φαινόμενος ὅτι ἐφωτίσθη· πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ὁ δὲ Κιλλιάν ἐπιτηδευόμενος σεμνοτυφίαν, ἥτις προδήλως δὲν ἦτο ἐκ τῶν προσόντων αὐτοῦ, ὑπέλαβε·

— Κύριε δὲ Σενάκ, ἀναγινώσκω εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς σας δισταγμὸν ὑβριστικώτατον δι' ἐμέ. Τὴν νεάνιδα ταύτην δὲν ἀπήγαγον ἀπὸ τῶν γονέων αὐτῆς· ἴδωσ δὲ θὰ ἐνθυμῆσθε ὅτι ἔχω ἀδεληφὴν.

— Ἡ δεσποινὶς δὲ Κιλλιάν θὰ μοὶ συγχωρήσῃ, πιστεύω, εἶπεν ὑποκλινόμενος ὁ Ἀλδέρτος, ἀλλὰ φέρει τόσον πυκνὸν πέπλον· ἔπειτα ἐνόμιζον . . . ἐνόμιζον . . .

— Ἐνόμιζες ὅτι ἡ ἀδεληφὴ μου εἶναι καλογραῖα. Ἀλλά, βλέπεις, ἀπεδύθη τὸ ράσον.

— ὦ! Χριστιανέ! ὑπετονθόρυσεν ἡ νεάνις μετὰ προδήλου δυσάρεσκειας.

— Ὡσάν τάχα νὰ τὴν κατηγόρησα ἐπὶ ἐγκλήματι τιμῆς! εἶπεν ὁ Κιλλιάν συνοφρυωθεὶς. Ἀστείζομαι, ἀγαπητέ. Τὸ ράσον δὲν ἐρράφη ἀκόμη, καὶ οὐδὲν πλέον.

— Χάρτι δὲ θεῖα οὔτε ἡ κόμη ἐκουρεῖσθαι, προσέθηκεν ὁ Σενάκ, θαυμάζων τοὺς χρυσοξάνθους πλοκάμους, οἵτινες κατνύγαζον τὸ πρόσωπον τῆς νεάνιδος. Ἄ! δεσποινίς, γνωρίζω τὸν ἀδελφόν σας ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας· ἀπὸ δύο ἐτῶν ἔχω νὰ τὸν ἴδω, ἀλλὰ δὲν μετεβλήθη. Σπανίως σοδαρεύεται.

— Εὐρίσκεις ὅτι δὲν μετεβλήθη; ἠρώτησε μελαγχολικῶς ὁ Κιλλιάν. Διάβολε! Τί πλεῖστον θέλεις; Ἀλλὰ ἀνάβα εἰς τὴν ἄμαξαν, κάθου ἐκεῖ, ἀντικρῦ. Ἐγὼ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος χειμῶνος ἔχω κάτι τί, τὸ ὁποῖον μὲ ἀναγκάζει νὰ περιποιῶμαι ἑμαυτὸν καὶ μοὶ δίδει τὸ δικαίωμα νὰ φυλάττω τὰς καλὰς θέσεις. Τώρα, διηγήθητι μας τὴν ἱστορίαν σου, καὶ προσπάθησον νὰ κατορθώσῃς νὰ γελάσῃ ἡ ἀδεληφὴ μου, ἡ ὁποία ἔπαυσε νὰ γελάῃ ἀφότου εὐρισκόμεθα ἐν Αἰγύπτῳ. Καὶ πρῶτον πῶθεν ἔρχεσαι μὲ τὸν ἰνδικὸν τοῦτο πέτασον;

— Ἀκριβῶς ἐκ τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῶν πλησιοχώρων· ἐπιστρέφω δὲ εἰς Γαλλίαν.

— Ὅχι, ἐλπίζω, σήμερον τὸ ἔσπερας.

— Σχεδόν. Τὸ ἀτμόπλοιον, δι' οὗ ἦλθον, ἤγγισε χθὲς πολλὰ πρῶτ' εἰς Σουέζ, ἐπὶ δὲ τῆς προφάσει χολέρας τὸ ὑγιεινομεῖον μᾶς ἔθηκεν ὑπὸ τριήμερον κάθαρσιν. Ἐκτὸς τῶν τριῶν τούτων ἡμερῶν, ἀπαιτοῦνται δύο ἄλλαι ὅπως τὸ ἀτμόπλοιον διαπλεύσῃ τὴν διώρυχα καὶ μία διὰ νὰ φθάσῃ εἰς Ἀλεξάνδρειαν . . . ἐπομένως δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐμοῦ πρὸ τῆς τετάρτης. ἦλθον ἐδῶ πρὸ μικροῦ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ὅπως προγευματίσω.

— Καὶ ἡ κάθαρσις;

Ἄ! Περὶ τούτου ἐφρόντισα νὰ διορθωθῇ καταλλήλως διὰ τοῦ ἀπαιτουμένου μέσου.

— Ἐπερίμενες νὰ μᾶς εὖρῃς ἐδῶ;

— Ὅχι, βεβαίως, ὡς εἶδες καὶ σύ. Ἀφοῦ προγευματίσω εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Shepherd ἐξῆλθον καὶ ἐπεριπάτουں τυχαίως παρηνκολούθησα τὸ πλῆθος

καί, ὡς ἀποδεικνύουσι νῦν τὰ πράγματα, ἔπραξα καλῶς. Καὶ τώρα, σὲ ἀκούω καὶ ἐγώ.

— Ἄ! δι' ἐμέ, εἶπεν ὁ Κιλλιάν, ἐκτελῶ . . . τὴν συνταγὴν τοῦ ἱατροῦ μου.

Κατὰ τὰς λέξεις ταύτας ἡ νεάνις ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν. Ὁ δὲ Χριστιανός, δεικνύων ταύτην τῷ φίλῳ διὰ νεύματος τῶν ὀφθαλμῶν, ἐπανέλαβε δι' ὀλιγότερον μελαγχολικοῦ ἔψους·

— Ἀλλῶς τε ἐπεθύμουν πάντοτε νὰ διέλθω ἓνα χειμῶνα ἐν Αἰγύπτῳ.

— Μὴ τυχόν οἱ χειμῶνές σου ἐν Παρισίοις δὲν εὐρίσκουσι πλέον τὰς σπουδαίας ἀσχολίας, τὰς ὁποίας ἄλλοτε τοῖς ἐδίδες;

— Ἀφότου δὲν σὲ εἶδον, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Χριστιανός χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ, ἔσχον τὸ ἀτύχημα νὰ χάσω τὴν μητέρα μου.

— Κατὰ τὸ ἀτύχημά σου τοῦτο ἤμην ἀκόμη ἐν Γαλλίᾳ, ἀλλὰ μακρὰν τῶν Παρισίων.

— Ναί, ἐνθυμοῦμαι. Τὸ συλλυπητήριον γράμμα σου ἤρξατο . . . ἐκ τῶν ὁρέων τῆς Ἀρδέσσης, εἶπεν ὁ Κιλλιάν μετὰ μυστηριώδους μειδιάματος.

Ὁ Ἀλδέρτος οὐδεμίαν εἶχε διαθέσειν νὰ μειδιάσῃ. Ὁ Χριστιανός ἐξηκολούθησεν ἀποβαίνων καὶ αὐτὸς σοδαρὸς μέχρι μισανθρωπίας.

— Τὸ γράμμα σου, ἐνθυμοῦμαι, μοὶ ἔλεγε· « Σοὶ μένει ὡς παρηγορία τὸ ἀδελφικὸν φίλτρον ». Φεῦ! ἀγαπητέ, οὐδὲν μοὶ μένει. Ἄγνοεῖς πιθανῶς τὴν ὑπαρξίν τῆς ὀσίας καὶ αἰδεδιωτάτης κυρίας δὲ Σαβορναί, παρέδρου τῶν Βερναρδίνων καλογραϊῶν. Ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτῆς ἐκρίνεν ὅτι ἡ ἀδεληφὴ μου ἐγεννήθη διὰ τὸ μοναστήριον· ἐπειδὴ δὲ, καθὸ θεῖα, ἔχει κρατούσαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ψῆφον, ἐγύρισε τὴν κεφαλὴν τῆς κόρης ταύτης, ἥτις ἄλλο πλέον δὲν δειρεύεται ἢ κομβοσχοίνιον καὶ ράσον. Σοὶ τὸ ἔλεγον πρὸ μικροῦ· εἶναι ἀπλῶς ζήτημα χρόνου.

Διὰ γλυκυτάτης φωνῆς, ἐν ἣ ἐξεδουλοῦτο μεγίστη εὐστάθεια, ἡ νεάνις ἀπεκρίνατο:

— Χριστιανέ! Πόσον εἶσαι ἀδικός! Δὲν εἶμαι πλῆστον σου; Σὲ ἠκολούθησα ἐν Αἰγύπτῳ ὅτε εἶχες ἀνάγκην ἐμοῦ, θὰ σὲ ἠκολούθουν δὲ καὶ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ κόσμου. Διὰ τοῦτο οὗτος καὶ ψευδὴς λόγος ὅτι οὐδὲν σοὶ μένει;

Ἡ δεσποινὶς Κιλλιάν καὶ ὁ νέος ἀνὴρ ἀπέναντι ἀλλήλων καθήμενοι ἀντήλλαξαν βλέμμα, ἐν ᾧ διέπνεε συμπαθείας ρεῦμα. Ἡ νεάνις ἠσθάνθη τὸ πρῶτον ποιὰν τινα ἐκπληξίν καὶ εὐγνωμοσύνην. Πῶς! ὁ φίλος ἐκεῖνος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς, ὁ ὡς αὐτὸς ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, δὲν ἐκηρύσσεται εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐναντίον αὐτῆς!

— Καλὸν καὶ τοῦτο ὅτι ἔλαβον τὴν ἀνάγκην σου ἐφέτος καὶ οὐχὶ τὸ προδεχῆς ἔτος, ὑπετονθόρυσεν ὁ Χριστιανός, καθόσον ἀντὶ πάσης ἄλλης ὑπηρεσίας θὰ ἠρκοῦμην τότε κατ' ἀνάγκην εἰς μερικά μνημόσυνα ὀπισθεν τῶν κικκλιδῶν τοῦ μοναστηρίου. Ἀλλὰ συγγνώμην, φίλε, ἂν σὲ ἐνοχλῶ μὲ τὰ ἀσθενικά μου παράπονα. Ἴδου ὁποῖος γίνεται ὁ ἄνθρωπος.

— Καὶ εἶσαι καλλίτερος ἀφότου ἤλθες εἰς τὸ Κάϊρον; ἠρώτησεν ὁ Σενάκ.

— Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὄχι τόσον καλλίτερα ὥστε νὰ ἦναι δεδικαιολογημένη ἡ διατάραξις, ἥτις ἐπῆλθεν ἐνεκὲν ἐμοῦ εἰς τὴν ὑπαρξίν πολλῶν ἀνθρωπίνων

όντων, ὑπηρετῶν, συνοδοῦ κυρίας, ἐπὶ δὲ πᾶσι τοῦ ἀτυχοῦς τούτου πλάσματος, ὅπερ, ὡς βλέπεις, ἀνιᾶται μέχρι θανάτου. Ἐμπρός, Θηρεδία, ἔσο εὐλοκρινής.

— Κύριε, εἶπε πρὸς ἀπάντησιν ἡ νεάνις μετὰ βεβιασμένης φαιδρότητος. Σὰς παρακαλῶ νὰ κλεισῶνται τὰ ὄτια εἰς τὰς διαβολὰς τοῦ ἀδελφοῦ μου. Ἄφ' οὗτου ὑπάρχω ἐν τῷ κόσμῳ, οὐδέποτε ἐνθυμούμαι νὰ πάθω ἀνίαν· ἀσύγνωστος δὲ θὰ ἦμην ἐὰν ἐπασχον τοιαύτην ἐν Αἰγύπτῳ, μεταξὺ τῆς σωρείας ταύτης τῶν γραφικῶν, τῶν περιέργων, τῶν κολοσιαίων τῶν μεγαλεῶν πραγμάτων. . . Θεέ μου! Πόσον σὰς λυποῦμαι, διότι διαβατικῶς μόνον εὐρίσκεισθε ἐδῶ! Δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ συνδυάσῃτε τὸ ταξειδιόν σας πρὸς μακροτέραν ἐνταῦθα διαμονήν;

— Τὸ κατ' ἐμέ, δεσποινίς, οὐδὲν ἀπ' ἐμαυτοῦ συνενδύσασα, διότι ἐσκόπουν νὰ διαχειριάσω ἐν Ἰνδικῇ. Ἄλλὰ καλοὶ τινες ἄνθρωποι, μέτοχοι μιᾶς εταιρίας, τῆς ὁποίας εἶμαι, φαίνεται, ἐκ τῶν διοικητῶν, ἄλλως ἀπεφάσισαν. Ἡ εταιρία κατέρρευσε, βεβαιούσιν δὲ ὅτι, ἐμοῦ παρόντος, ἡ καταστροφὴ δὲν θὰ ἐπῆρκετο, τοῦθ' ὅπερ εἶναι πλάνη κολακευτικὴ. . .

— Καὶ σὲ ζητοῦν χρήματα, συνεπλήρωσεν ὁ Κιλλιάν, οὗ τὸ πρόσωπον ἐφαιδρύνθη.

— Ναί, ὑπολογίζουσι τὸ μερίδιον, δι' ὃ εὐθύνομαι, εἰς ἑκατὸν χιλιάδας φράγκα.

— ὦ! ὦ! τὸ πόσον εἶναι ἀπειλητικῶς μέτριον. Θὰ προὔτιμων πρὸς τὸ συμφέρον σου νὰ σε ἐξήτουν ἑκατοντάκις πλειότερα. Ἐξω φίλους, οἵτινες διὰ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα κατεδικάσθησαν νὰ πληρώσωσιν ἀγνωσὰ πόσα ἑκατομμύρια· ἀλλ' οὐδὲ λεπτόν κἂν ἐπλήρωσαν καὶ εἶναι ἡσυχώτατοι. Ὡς γνωρίζεις, ἡ ὥραιοτάτη τοῦ κόσμου γυνὴ δὲν δύναται νὰ δώσῃ πλέον τοῦ ὅ,τι ἔχει.

— Ἐλπίζω ν' ἀπαλλαγῶ καὶ ἐγὼ τόσον εὐθηνὰ ὅσον καὶ ἐκεῖνοι, ἀλλὰ ἐὰν κερδήσω τὴν δίκην μου, ἥτις γίνεται τὴν προσεχῆ ἐβδομάδα· ὥστε μόλις ἔχω τὸν καιρὸν νὰ φθάσω ἐπὶ τῷ ὄρφ τοῦ νὰ μὴ πλανῶμαι καθ' ὁδόν.

Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει ὀπισθεν τῆς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς νήσου δενδρσοτουχίας τῶν ἀκακιῶν.

— Ἐπίστρεψον εἰς τὴν οἰκίαν, εἶπεν ὁ Κιλλιάν εἰς τὸν ἀμαξηλάτην.

Μετὰ τινα λεπτά, ἡ ἀμαξα διώρχετο τὸν Νεῖλον καὶ εἰσῆρχετο ἐν διατροχασμῷ εἰς τὰς λαμπράς λαωφόρους τῆς συνοικίας Ἰσμαήλ, ἃς περιβάλλουσιν ἑκατερωθεν ἰταλικά μέλαθρα καὶ κῆποι μεθ' ὑψηλῶν τοίχων κρυπτόντων τὰ ἔνδον ἐκτὸς τῶν θυσάνων τῶν μαιθαλῶν φοινίκων.

Καθ' ὁδὸν ὁ Ἀλδέρτος ὑπέμνισεν εἰς τὴν δεσποινίδα δὲ Κιλλιάν ὅτι πολλὰκις εἶχεν ἰδεῖ αὐτὴν παρὰ τῆς μαρκησίας, πρόσθηον ἔτι καὶ βραχεῖαν φέρουσαν ἐσθῆτα.

— Ἐνθυμούμαι, εἶπεν ἡ νεάνις. Ὁ ἀδελφός μου σὺς ἡγάπα πολὺ.

— Καὶ τὸν ἀγαπῶ ἀκόμη πολὺ, εἶπεν ὁ Χριστιανός. οὐ ἡ χεῖρ αὐθορμήτως ἐπεξήτησε τὴν τοῦ Ἀλδέρτου. Τοῦτο σημαίνει τὸ μὴ βλέπεσθαι συχνὰ· οὐδὲν πλειότερον τὴν φιλίαν τρέφει. Τί λέγεις, Θηρεδία; Δὲν δυνάμεθα ἄρα γε νὰ καλέσωμεν εἰς τὸ γεῦ-

μα τὸν χολερικὸν τοῦτον δραπέτην τοῦ λοιμοκαθαρηθρίου.

— Σὰς προσκαλοῦμεν, κύριε, ὁ λόγος μας λόγος. Ἐλπίζω ὅτι δὲν ἔχετε προγενεστέρας ὑποχρεώσεις.

— Ὅχι, δεσποινίς, εἶπε μειδιῶν ὁ Ἀλδέρτος, δὲν ἔχω τοιαύτας· ἀλλ' οὔτε τὸ κατάλληλον ἔνδυμα ἔχω, γνωρίζω δὲ ὅτι ἐνταῦθα ἡ ἐθιμοτυπία δεσπόζει βασιλικῶς τὸν χειμῶνα.

— Δὲν ἔχεις ἔνδυμα; εἶπεν ὁ μαρκησίδης ἀνατείνων τὸ ὄμμα εἰς οὐρανοῦς. Θὰ μὰς καλύψῃς δι' αἰσχύους ἀπέναντι τῆς μίστρης Κράου.

— Τί πρᾶγμα εἶναι ἡ μίστρης Κράου!

— Ὁ φύλαξ ἄγγελος τῆς νεάνιδος ταύτης, ἡ, κατὰ τὴν γλῶσσαν τοῦ κόσμου τούτου, ἡ συνοδὸς αὐτῆς κυρία. Ἡ θεία μου δὲ Σαβορναὶ τὴν ἐξέλεξεν ἰδίᾳ χεῖρὶ ἰρλανδὴν καθολικὴν, καὶ τοῦτο μὲν πρὸς σωτηρίαν τῆς ψυχῆς τῆς ἀδελφῆς μου, τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ἔμὸν συμφέρον, ὄριμον καὶ ἥκιστα ἐπαγωγόν. Ἦλθε παρ' ἡμῖν καταλιποῦσα τὴν οἰκίαν ὁμοτίμου τῆς Ἀγγλίας, τρεῖς ἔχοντος θυγατέρας, ὧν ἐκάστη, εἶχεν ἰδίους ἵππους ἄρματος καὶ ὄρομου. Τούτου ἔνεκα θεωρεῖ ἡμᾶς ἐπαίτας ἐντήμοις ἄλλως τε. Ἡ γυνὴ αὕτη εἶναι ἡ ἀκριδοτυπία ἐν σαρκὶ καὶ ὁστέοις. Μίαν ἡμέραν, κατὰ συμβεβηκὸς τοῦ ταξειδίου, μὴ ἔχουσα δευτέραν ἐσθῆτα διὰ νὰ μεταλλάξῃ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος ἐγύρισε μέσα ἔξω ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἐφόρει. Σπεύδω νὰ προσθέσω ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα δὲν ἦτο ὀλιγώτερον ἀρμονικόν.

— Δὲν γνωρίζω ἄνθρωπον ἀδικώτερον τοῦ ἀδελφοῦ μου, εἶπεν ἡ δεσποινίς Κιλλιάν, ὅταν ἀπαξ ἀρχίσῃ νὰ ὁμιλῇ περὶ τῆς ἀτυχοῦς μίστρης Κράου.

— Ἐὰν ἡ ἀδελφὴ μου συνεπλήρωσεν τὴν ἰδέαν της, θὰ με κατηγόρει ἐπὶ ἀγνωμοσύνη. Ἡ καλὴ μίστρης, δεκαεννεατῆς μόλις μείνας χήρα ἀξιοματικοῦ, ὃν παρακολουθήσασα εἰς Ἰνδικὴν εἶδεν ἀποθανόντα ἄμα τῆ ἀποβάσει, ἐπάνω κάτω πρὸ τριάκοντα περὶπου ἐτῶν. . . .

— Καὶ ὅμως ἐξακολουθεῖ νὰ τὸν κλαίῃ, ὑπέλαβεν ἡ Θηρεδία.

— Ναί, διότι, προκειμένου περὶ ἀπολείας καὶ περὶ ἀπευκταίου, οἱ σύζυγοι εἶναι ὡς τὰ ἀλεξίθερα. Ἡ θλίψις εἶναι τῶσφ σφοδρότερα, ὅσφ ὀλιγώτερον ἐρησιμεύσῃ τὸ ἀπολεσθὲν ἀντικείμενον. Ἄλλὰ, χωρὶς νὰ θέλω νὰ ταραξῶ τὴν ἡσυχίαν τοῦ μακαρίτου ἐν τῷ τάφῳ του, τολμῶ νὰ εἶπω ὅτι ἡ χήρα του ἔχει αἰσθημὰ τι πρὸς ἐμέ. Γλυκεῖά μου Κάθλιν — τοῦτο τὸ ἀρμονικώτατον ὄνομά της —, σὺ θὰ ἦσαι ἡ τελευταία μου κατὰκτησις, τὸ τελευταῖον ἄνθος τὸ ὀπίσθιν ἡ ἰζαρίνη τοῦ βίου μου τὰς δυσμὰς διὰ τῆς εὐλαβοῦς θωπείας τοῦ ἀρώματός του. Θὰ τὴν βάλωμεν νὰ τραφῶσιν τὸ ἐσπέρας ἐν τῷ κλειδοκυμβάλῳ τῷ ἰρλανδικῶν ἥσμα τοῦ Ρόδοι. Θὰ ἴδῃς τί βλέμματα μὲ ῥίπτει! Ἄλλὰ πρόσδεχε, μακρὰν ἀπὸ δόλιον συναγωνισμόν.

— Ἐσο ἡσυχος. Δὲν φλογίζομαι τόσον γρήγορα.

— Ἄ! ναί, τὸ ἐλπισμόνισα. . . Ἄλλως δὲ θὰ σ' εἶρη κακῶς ἀνατεθραμμένον. Κατ' αὐτὴν οὐδεὶς γάλλος γνωρίζει νὰ φέρηται καθὼς πρέπει ἐν τῇ τραπέζῃ. Πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν, ὁ Βιλλεμοαζόν, ἐκ τῶν μάλλον ἀκριδοτύπων παρ' ἡμῖν, διαβαίνων ἐνταῦθεν ἦλθε νὰ συγγευματίσῃ μεθ' ἡμῶν. Μετὰ τὴν

ΟΝΑΡ ΚΑΙ ΣΤΟΡΓΗ.

Α'.

Ἡ νύξ χέει σκόπη, ἡ φύσις σιγαῖ· ὑπὸ τὰ βραχὺ τῶν ἀνέμων πνεύματα ἢ παρὰ τὴν θυρίδα ἰτέα μυστικῶς ὑποστένει. Ἐν τῷ χθαμαλῷ νυκτίῳ θαλάμῳ τὸ τρυφερόν βρέφος ὑπνώττει εἰς τὴν κοιτίδα αὐτοῦ, ἧς τὰ λευκὰ καὶ εὐπτυχα ὀθόνια χαριέντως τὴν μορφήν του κυκλοῦσι. Τοῦ λύχνου ἡ ὄψις ἀκτῖς τὴν μειδιῶσαν μορφήν αὐτοῦ θωπεύουσα, διαχέει ἐπ' αὐτῆς μυστηριώδη αἴγλην· ὡς τῆς θεσπεσίας μορφῆς! ὁμοιάζει πρὸς καλλιόμον ἄγγελον ἐπὶ χιονώδους νεφέλης καθεύδοντα, ὅστις μειδιᾷ ὄνειρώττων τὰ ἰδεολαμπῆ κάλλη τῆς Ἀθανασίας αὐτοῦ.

Ἄλλὰ τίς μορφή ἐπ' αὐτοῦ κλίνει μειδιῶσα ἐπίσης, ἠδεῖα, λυσίκομος; εἶναι ὁ φύλαξ ἄγγελος τῆς τρυφερᾶς αὐτοῦ ὑπάρξεως; οὐχί, εἶναι ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Ἐκεῖνος, ἀργυρῶν αὐτὴν ἰδὼν παρὰ τὸ βρέφος, οὐ τὴν προστασίαν τῷ ἀνέθηκεν ὁ Θεός, ἥσυχος περὶ τῆς τύχης αὐτοῦ, ἀπῆλθεν ἀφοψη-ῖ ἵνα ἐπὶ τὸ ἀχρύρον στρώμα τέλανος ὄρανον ἐφαπλώσῃ τὴν ἀργυρᾶν αὐτοῦ πτέρυγα.

Εἶναι ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Εὐφροσύνως μειδιᾷ ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ κοιμωμένου ἀγγέλου καὶ τὸ ὄμμα αὐτῆς ἀπαστράπτει ἐκ σπινθέρων χαρᾶς. Ὀνειροπολεῖ τὸν νῦν αὐτῆς μέγαν, ὥραϊον καὶ ἔνδοξον. Οὐχί! ὁ υἱὸς αὐτῆς δὲν εἶναι, δὲν δύναται νὰ ἦναι κοινὸς θνητός· διὰ τί τότε θὰ εἶχε μορφήν ἀγγέλου; δύναται ποτε ἡ ὄψις αὐτῆ νὰ τραχυθῆ καὶ ρυτιδωθῆ; οὐχί, οὐχί! θὰ διαμείνῃ ἑσαεὶ ἀγνή καὶ νεφελώδης, θεσπεσία καὶ ἰδεόμορφος! Ἐπὶ τοῦ κρινώδους βρεφικοῦ ἐκείνου μετώπου, τῆς ἐνθουσιώσεως ψυχῆς αὐτῆς τὸ ὄμμα διαβλέπει χρυσῆν μεγαλοφυΐας σφραγίδα· ὄνειροπολεῖ αὐτὸν νεανίαν εὐσωμον, ὅστις, κυματώσσαν ἔχων τὴν κόμην καὶ τὸ βλέμμα ἀέτειον, διὰ χειρὸς τρεμούσης ἐκ συγκινήσεως κρατεῖ τὰς χρυσᾶς τῆς Καλλιόπης δέλτους καὶ ὑπερηφάνως κλίνει τὸ εὐρὺ μέτωπον, ὅπως ἐπ' αὐτοῦ δεχθῆ τὴν ἀμάραντον δάφνην, δι' ἧς περικοσμοῦσιν αὐτὸν τὰ θορυβωδῶς ἀνευφημοῦντα πλήθη· εἶτα, περιπαθῶς ἀτενίζων τοὺς οὐρανοὺς, κρούει χρυσῆν κιθάραν, καὶ εἰς τὴν θεῖαν ἀρμονίαν τῆς ὠδῆς αὐτοῦ τὰ προσελκυσμένα σμήνη τῶν καλλικελάδων πτηνῶν, ἠττηθέντα, ἀθροῦσως καὶ μετὰ δέους περὶ τὴν ἐμπεπνευσμένην αὐτοῦ κεφαλὴν περιίπτανται, ἐν ᾧ τὰ πλήθη, σιγηλὰ καὶ συγκεκινημένα, ἐν θαυμασμῷ πρὸς αὐτὸν ἀτενίζουσιν.

Εἶτα . . . ἡ σκηνὴ ἀλλάσσει ἐν τῇ πυρετώδει φαντασίᾳ τῆς νέας μητρός. Ὁ υἱὸς αὐτῆς, ἀνὴρ σοβάρως καὶ λαμπρός, κοσμεῖ διὰ τῆς περιβλέπτου παρουσίας αὐτοῦ θάλαμον μεγάρου πολυτελῆ, ὃν καταστράπτουσιν ὁ χρυσὸς καὶ οἱ ἀδάμαντες· ὁ χρυσοῦς τῆς δόξης ἀετὸς ἐφαπλοῖ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν του τὰς εὐρείας πτέρυγας καὶ πληθὺς θεραπόντων σιγηλῶν ταπεινῶς πρὸ αὐτοῦ διέρχεται . . . Εἶτα, τὸ ὄναρ διαλύεται καὶ

ἡ νεαρὰ μήτηρ προσβλέπει τὸν υἱὸν αὐτῆς ὡς εἶναι, λευκόμορφον ὑπνώττοντα ἄγγελον, βρέφος εὐθρυπτον καὶ οὐδὲν πλέον . . . ἀλλὰ θὰ γείνη, καὶ, θὰ γείνη ποτὲ μέγας! ἰδοῦ, δὲν ἀπατᾶται, διακρίνει ἀπαξ ἐπὶ τὴν σφραγίδα τοῦ μεγαλείου ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ· καὶ ἡ πλήρης ὑπερηφανίας στοργὴ κατακλύζει τὴν καρδίαν αὐτῆς. ὦ, εἰάν ἤπατάτο, — ὕπερ ἀδύνατον — εἰάν ὁ υἱὸς αὐτῆς δὲν ἐγένετο μέγας, εἰάν δὲν ἐστέφετο δάφνας, εἰάν δὲν ἔφερε χρυσῆν κιθάραν, εἰάν τέλος δὲν ἔτεινε μεγαλοπρεπῶς τὴν χεῖρα πρὸς ἀσπασμόν εἰς κεχηνότας θεράποντας, ὦ! τότε, τείνοντα τὸ βλέμμα οὐχὶ πρὸς τοὺς αἰθέρας ἀλλὰ πρὸς τὴν γῆν, ἐνδυσόμενον οὐχὶ πορφύραν ἀλλὰ τὸ σύνθημα ζοφερόν ἀνδρικόν ἔνδυμα, κύπτοντα ὑπὸ τὰς πεζᾶς τοῦ πρακτικοῦ βίου φροντίδας, ἀναμιγνύμενον, ἄνευ διακριτικοῦ τινὸς σημείου μετὰ τοῦ κοινῷ πλήθους, — ἡ νεαρὰ μήτηρ διερωτᾷ τὴν καρδίαν αὐτῆς; — θὰ ἡγάπα αὐτόν; καὶ οἱ ἄτακτοι καὶ ἐξημμένοι παλμοὶ τῆς ἀπαντῶσιν: οὐχί! . . .

— Ἄλλὰ θὰ γείνη μέγας! τῇ ἐπιλέγει ἡ φαντασία, ἣν τοῦ πόθου τὸ πῦρ φλέγει, καὶ ἡ ἰλαρότης ἐπανέρχεται ἐπὶ τοῦ στιγμιαίως πρὸ τῆς πεζῆς εἰκόνας ρυτιδωθέντος μετώπου αὐτῆς.

Β'.

Τὸ βρέφος ἠνδρώθη. Ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἀργυρόθριξ πρεσβύτις, ἀτενίζει πρὸς αὐτόν καὶ πάλιν μετ' ἀσπαστοντος βλέμματος· ἀλλ' ἡ ἡδὴ τὸ βλέμμα αὐτῆς καταναχάζουσα λάμπρις δὲν εἶναι φλόξ πυρετώδους φαντασίας καὶ ἐνθουσιασμοῦ νεογενοῦς· εἶναι ἀκτῖς ἀναλλοιώτου, ἡρέμου καὶ βαθείας στοργῆς. Φεῦ! ὁ υἱὸς αὐτῆς δὲν φέρει δάφνην καὶ κιθάραν, πορφύραν καὶ ἀδάμαντας· ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἀντὶ τῆς λαμπρᾶς σφραγίδος τῆς μεγαλοφυΐας, ἐπιγράφεται ἡ βαθεῖα ρυτίς τῆς συνήθους καὶ πολυτίμου ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ συνέσεως. Τί ἐγένετο ἡ ἀγγελικὴ, ἡ ὄλως ἰδεώδης μορφή, ἡ ὑπεράνθρωπος καλλονὴ ἐκείνη, ἣτις προῦμῆνευεν εἰς τὴν μητέρα τὸ μέλλον αἰγλήεν καὶ ὄλως ὑπέροχον; Ἄντι τῆς τότε καταλαμπούσης αὐτῆν αἰθερίου αἴγλης, ἡδὴ λεπτόν μόνον μειδίωμα λελογισμένης ἀγαθότητος καὶ ψυχρᾶς τοῦ κόσμου πείρας ἀπανθεῖ. Δὲν ἐγένετο μέγας· ἡ εὐφάνταστος νεαρὰ μήτηρ, τὸ ὥραϊον τῆς δόξης ὄναρ, ὅπερ ἐγοήτευε τὴν ζωηρὰν ψυχὴν τῆς ἀλλ' οὐδέποτε τὴν τύχην αὐτῆς ἐθώπευσε, ἐπεκαλέσατο στοργικῶς διὰ τὸ τέκνον αὐτῆς· ἡ φαντασία τῆς ἰνδαλματοποίησεν αὐτὸ ἐνθουσιωδῶς, ἡ δὲ στοργὴ υἱοθετήσασα, ἀρρήκτως μετὰ τοῦ μέλλοντος τοῦ υἱοῦ αὐτῆς συνηδέλωσε· ἀλλ' ἦτο ὄναρ, καὶ ὡς πάντα τὰ χρυσολαμπῆ τοῦ πόθου ὄνειρα, ἐσβέσθη εἰς τὰ κύματα τοῦ χρόνου σιγηλῶς καὶ ἀενάως προρρέοντα.

Οὐχί, ὁ υἱὸς αὐτῆς δὲν ἐγένετο μέγας· ἀλλ' ἐν τούτοις . . . ἀγαπᾷ αὐτόν! ἀγαπᾷ αὐτόν οἷος εἶναι, φιλεῖ ἐν αὐτῷ μεθ' ὄσης θερμῆς θὰ ἐφιλεῖ τὸ περιφανῆ τίτλον τοῦ μεγάλου ἀνδρός, τὸν μέτριον ἀλλ' εὐλογητόν τίτλον τοῦ ἐντίμου πολίτου καὶ τοῦ ταπεινοῦ

χριστιανοῦ. Ἄλλ' ἔτι αἰσθάνεται ὅτι καὶ ἀπεχθὴς ἐγκληματίας, καὶ φονεὺς ἂν ὁ υἱὸς αὐτῆς ἦτο, αἱματηρὰν κηλίδαν θείας καὶ ἀνθρωπίνης ἀρχῆς φέρον ἐπὶ τὸ μέτωπον, καὶ ἂν ἔτι ἐν στιγμῇ θεοστυγοῦς λύσσης, μετ' ἀγρίας μορφῆς, μεθ' αἰμοπύρων ὀμμάτων κατ' αὐτῆς ταύτης ὕψου ἀπειλητικῶς τὸ φάσανον, ἐὰν τέλος ἀπλήστως ἐπήγγυεν αὐτὸ ἐν τῇ καρδίᾳ ἐκείνῃ, ἐξ ἧς τὴν ἰκμάδα τῆς ζωῆς ἤντηλε, καθ' ἣν στιγμὴν ὠχρὰ καὶ αἰμοσταγῆς ὑπὸ τὸ ἀπεριγράπτως φρικῶδες τοῦτο πλῆγμα θὰ ἐπιπτε, θὰ ἠγάπα αὐτὸν εἰσέτι!

Ἐρωτήσατε, πότε δὲν πάλ्लεται τὸ αἶμαρρον κύμα, πότε ὁ ζεῖδωρος Φοῖβος δὲν θάλλπει καὶ πότε ἡ μήτηρ δὲν ἀγαπᾷ;

ΚΟΡΝΗΑΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΖΙΩΤΟΥ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΙΝΕΣ ΠΕΡΙ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΗΣ ΠΡΟΕΔΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΡΑΣΕΩΣ «ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΟΠΟΝ ΕΠΕΧΩΝ».*

Ἡ κυρία ἔννοια τῆς λέξεως «Πρόεδρος» ὅτι πολὺ διεστράφη ἐν τῇ σημερινῇ ἐκκλησιαστικῇ χρήσει προέδλον παντὶ εἰδοτὶ τὰ πράγματα.

Πᾶς ἐπίσκοπος τυγχάνει ὡν φυσικὸς πρόεδρος τῆς ἰδίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας, ὡς δῖλον ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας. «Ὁ ἐπίσκοπος προκαθεζέσθω ὑμῶν (τῶν λαϊκῶν) ὡς Θεοῦ ἀξία τιτιμιμένος, ἢ κρατεῖ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ παντὸς ἀρχεῖ», ἀποφαίνονται αἱ Ἀποστολικαὶ Διαταγαὶ (Βιβλ. Β', 28). «Ἀλλὰ γὰρ ὧδε καὶ τὸν νέων ἐπιτελέσας, θρόνους τε τοῖς ἀνωτάτω εἰς τὴν προτέραν τιμὴν, καὶ προσέτι βᾶθροις ἐν τάξει τοῖς καθόλου κατὰ τὸ πρέπον κομιήσας», λέγει καὶ Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου ἐν τῇ περὶ οἰκοδομῆς ἐκκλησιῶν πανηγυρικῇ (Ἐκκλ. ἱστορία XVI. 44).

Ὁ δὲ Θεολόγος Γρηγόριος παριστᾷ τὴν τοῦ ἐπισκόπου προεδρείαν ὧδε λέγων ἐν ποιήματι:

Ἐξέσθαι δοκέσθων ὑπέρθρονος, οὐχ ὑπέροφρος.
Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ὄνας τῶν ἀγνωροτήν.
Οἱ δὲ μοι ἀμφιτέρωθεν ὑφιδριώτω γεραιοί.
Πόμνης ἠγεμόνες ἔκκριτοι ἡλικία.
Οἱ δ' ἄρ' ὑπόδηστοί τῆρες ἐν ὕμασι πεμψάνωσιν.
Ἔστασαν ἀγγελικῆς εἰκόνες ἀγλαίας.

Κατὰ ταύτην τῆς λέξεως τὴν ἔννοιαν καὶ ὁ ἱερός ἀδματογράφος προσαγορεύει ἐν τῷ δοξαστικῷ τοῦ ἑσπερινοῦ τὸν ἐν ἀγίοις ἱεράρχαις Νικόλαον προεδρον Μυρέων ὡσπερ καὶ πράγματι ἦν ἄτε ἐπίσκοπος Μυρέων ὑπάρχας.

Πῶς δ' ἐκ τῆς κυρίας ταύτης ἔννοιας μετέπεδεν ἢ προσηγορία αὐτὴ εἰς τὴν σημερινὴν καὶ πάντη ἄτοπον καταχρηστικὴν ἔννοιαν εὐνόητον παντὶ, ὅταν

ἀναλογισθῆ ὅτι ὁ ἱερός θεσμός τοῦ ἐπισκόπου συντελεῖται διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς ἱεροσύνης ἐν τῇ χειροτονίᾳ, καθ' ἣν ὠρισμένως, ὁ χειροτονοῦμενος ἐπίσκοπος συνδέεται ἀδιαρρήτως ὑπὸ τῆς θείας χάριτος μετὰ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ἐκκλησιαστικῆς παροικίας, ὡς ἐκείνη ἐπιτηροῦσθαι, καὶ γίνεται ἐν μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἢν θεόθεν κέκληται νὰ ποιμάνῃ, ὡς ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ διὰ τοῦ γάμου, καὶ κεφαλὴ αὐτῆς ἀναπόσπαστος διὰ βίου, παρεκτός δηλονότι κανονικῶν λόγων τελείως ἀσκοπτόντων αὐτὸν πρὸς διάσωσιν τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ σώματος. Ἐντεῦθεν φυσικῶ τῷ λόγῳ ἢ μετὰθεσις ἐπισκόπου ἀπὸ Ἐκκλησίας εἰς Ἐκκλησίαν ἦν πάντη ἀγνωστος τοῖς ἀρχαίοις καὶ ἥκιστα ἐπιτρέπεται ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων. Ὅθεν οἱ τῆς ἀκριβείας τῶν πραγμάτων κριταὶ θεοτάτοι πατέρες ἐξ ἀνάγκης τῶν καιρικῶν περιστάσεων μετὰ τὸν ΙΒ'. αἰῶνα, σχολάζουσης παροικίας τὴν ἐπισκοπὴν, εἰτ' οὖν σχολάζοντα θρόνον, κατ' ἐπίδοσιν ἐτέρῳ ἐπισκόπῳ διδόντες, ἢ καὶ σχολάζοντι ἐκ καιρικῶν περιστάσεων, παρεχώρουν τοῖς τοιοῦτοις μόνον τὸ δικαίωμα τοῦ προεδρεῖν ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασι καὶ ἐκτελεῖν ἐν γένει τὰ ἐπισκοπικὰ καθήκοντα ἐν τῇ σχολάζουσῃ καὶ κατ' ἐπίδοσιν δοθεισῇ παροικίᾳ, δίχα τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως. Διὸ καὶ ἔφερον τὸν κανονικὸν τίτλον τῆς πρώτης ὡς κυρίας μητροπόλεως ἢ ἐπισκοπῆς, μεθ' ἧς ἀρχικῶς ἕκαστος συνεδέθη διὰ τῆς χειροτονίας, καὶ ἐπελέγοντο ἀπλῶς πρόεδροι τῆς κατ' ἐπίδοσιν διδομένης. Τῆς ἀκριβείας ταύτης παραθεσίως παντελῶς ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις, δικὴν πλημύρας προσέκυψαν αἱ μεταθέσεις καὶ προεδρικῶς πολλὰκις γινόμεναι, ὅταν ὁ μετατιθέμενος ἐπιδιώκῃ κρεῖττοντα θρόνον καὶ ἀνώτερον, ἢ ἀπὸ κρεῖττονος καὶ ἀνωτέρου ἐξ ἀνάγκης μετατίθεται εἰς κατώτερον.

Ἀλλὰ περὶ τοῦτου βλέπε πλείονα ἐν πραγματείᾳ περὶ τοῦ ἀμεταθέτου τῶν ἐπισκόπων, δημοσιευθεῖσῃ τῇ 14 Μαρτίου 1888 διὰ τῆς ἐφημερίδος «Κωνσταντινουπόλεως» § 9. ἐξ. ἐνθα (§ 7 καὶ 8) καὶ περὶ τοῦ τί ἐστὶ σχολάζουσα ἐκκλησία καὶ τί σχολάζων ἐπίσκοπος.

Σημειώτεον ὅτι καὶ τὴν σήμερον ὁ ἐν ξένῃ παροικίᾳ καὶ ἀδείᾳ τοῦ ἰδίου αὐτῆς ἐπισκόπου ἱεροργῶν ἐπίσκοπος δὲν δύναται νὰ ἐγκαθιδρυθῆ ἐν τῷ συνθρόνῳ διὸ καὶ αἱ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐκδόσεις ἀδείας ἐπιτελέσεως τῆς θείας λειτουργίας πρὸς τοὺς παρεπιδημοῦντας μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους ὡς ἐκείνη ἀναφέρουσι τὸν τύπον. «Δίχα τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως».

Ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς φράσεως. «Καὶ τὸν τόπον ἐπέχων» ὡς ἐν προσηγορίᾳ μοῖρα εἰς τὰ ἑτέροις εἰρημένα, ὅτι ἰκανῶς σαφηνίζουσιν αὐτὴν τὰ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Ζ' οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀπαντᾶντα τὰδε: «Γρηγόριος πρεσβύτερος καὶ τόπον ἐπέχων τοῦ ἐπισκόπου Σμύρνης». (Πράξ. Α' καὶ Β'). «Ἀντώνιος μοναχὸς τοποτηρητῆς Σμύρνης». (Πράξ. Δ' καὶ Ζ').

*Ἐν Σμύρῃ, 14 Ἰουνίου 1893.

* Ἡ γνώμη αὕτη τοῦ σεβ. μητροπολίτου Σμύρνης κ. Βασιλείου ἀποσταλεῖσα πρὸς τὴν Μεσαιωνολογικὴν Ἑταιρείαν ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ΣΜ' συνεδρίᾳ αὐτῆς ἄλλ' αἱ ἐπ' αὐτῆς συζητήσεις, ὡς καὶ ἐπὶ ὁμοίων γνωμοδοτήσεων ἀνεβλήθησαν.

ΡΙΠ ΒΑΝ ΓΟΥΚΛ.*

Ὅπωςδήποτε ἀπεφασίσθη νὰ λάβωσι τὴν γνώμην τοῦ γηραιοῦ Πέτρου Βάνδερδογκ, ὃς ἐφάνη βραδέως προσερχόμενος. Ἦν ἀπόγονος τοῦ ὁμωνύμου ιστορικοῦ, ὅστις ἔγραψε μίαν τῶν ἀρχαιοτάτων περιγραφῶν τῆς ἐπαρχίας. Ὁ Πέτρος ἦν ἐκ τῶν παλαιοτάτων κατοίκων τοῦ χωρίου, καλῶς ἐξησκημένος εἰς ὅλα τὰ θαυμάσια συμβεβηκότα καὶ τὰς παραδόσεις τῶν πέριξ. Πάραυτα δ' οὗτος ἀνεμνήσθη τοῦ Ρίπ, ἐπιβεβαιώσας τὴν ἀφήγησιν αὐτοῦ διὰ τρόπον τὰ μάλιστα ἱκανοποιητικῶν. Ἐβεβαίωσε δηλ. τοὺς αὐτοὶ συνηθισμένους, ὅτι κατὰ παράδοσιν, μεταδοθεῖσαν ἀπὸ τοῦ προγόνου αὐτοῦ, τοῦ ιστορικοῦ, τὰ ὄρη Κάτασκιλ ἐσυχάζοντο πάντοτε ὑπὸ παραδόξων ὄντων. Ἐπίσης ἦτο βεβαιωμένον ὅτι ὁ μέγας Ἐνδρικ Οὐδσων, ὁ πρῶτος ἀνακαλύψας τὸν τε ποταμὸν καὶ τὴν χώραν, ἀνὰ πᾶν εἰκοστὸν ἔτος ἐτήρει ἐκεῖ εἶδος ἀγρουπνίας μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν πληρώματος τῆς Ἡμισελήνου, ἐπιτρεπομένου οὕτως αὐτῷ νὰ ἐπισκέπτηται ἐκ νέου τὰς σκηνὰς τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτοῦ καὶ νὰ φρουρῇ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς μεγάλης πόλεως, τῆς ἐξ αὐτοῦ ὀνομασθείσης· ὅτι ὁ πατήρ αὐτοῦ εἶδε ποτε αὐτοὺς ἐν τῇ παλαιοῦ αὐτῶν θανικῇ ἐνδυμασίᾳ, παίζοντάς κύβους ἐν κοιλοτάτῃ τοῦ ὄρους καὶ ὅτι αὐτὸς οὗτος κατὰ θερινόν τι ἀπόγευμα ἤκουσε τὸν κρότον τῶν σφαιρῶν αὐτῶν ὡς μεμικρυσμένους κρότους βροντῆς.

Ἐν συντόμῳ εἰπεῖν ἡ ὁμήγουρις ἐπὶ τέλους διελύθη, ἐπιδοθεῖσα πάλιν εἰς τὰ μείζον τὸ ἐνδιαφέρον παρέχοντα ζητήματα τῶν ἐκλογῶν. Ἡ θυγάτηρ τοῦ Ρίπ παρέλαθεν αὐτὸν ἐν τῇ ἰδίᾳ οἰκίᾳ, ἵνα συζήσῃ μετ' αὐτῆς· ἐκέκτητο δ' αὐτῇ ἀναπαυτικὴν καὶ καλῶς ἐπιπλωμένην οἰκίαν, εὖσωμον καὶ φαιδρὸν κηπουρὸν ὡς σύζυγον, ὃν ὁ Ρίπ ἐνεθυμήθη ὡς τινὰ τῶν ἀγριοπαίδων ἐκείνων, ἅτινα συνείθιζον ν' ἀναριχῶνται ἐπὶ τῆς ῥάχως αὐτοῦ. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸν υἱὸν καὶ κληρονόμον τοῦ Ρίπ, ὃς ἦν πρότυπον αὐτοῦ καὶ ὁ ὁποῖος ἐφαίνετο ἀκουσθῶν ἐπὶ τοῦ δένδρου, οὗτος ἐνησυχολεῖτο ἐργαζόμενος ἐν τῷ ἀγρῷ· οὐχ ἦττον ὁμοῦς ἐξεδήλου κληρονομικὴν διάνοσιν εἰς τὸ ν' ἀσχολῆται περὶ πᾶν ἄλλο ἢ περὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ.

Ἦδη ὁ Ρίπ ἐπανελάθε τοὺς παλαιούς αὐτοῦ περιπάτους καὶ τὰς συνηθείας· ἀμέσως εὗρε πλείστους τῶν ἀρχαίων αὐτοῦ φίλων, μολονότι πάντες ἦσαν εἰς χειροτέραν κατὰστασιν ἐκ τῶν ἐπηρειῶν τοῦ χρόνου. Προετίμα δὲ ν' ἀποκτῆ φίλους νέους ἐκ τῶν τῆς νέας γενεᾶς, πρ' οἷς καὶ ταχέως ἀπέκτησε μεγάλην εὐνοίαν.

Οὐδὲν ἔχων πρὸς ἀσχολίαν κατ' οἶκον καὶ φθίσας ἤδη εἰς τὴν εὐτυχῆ ἐκείνην ἡλικίαν, ὅτε ἀποινεῖ τις δύναται νὰ μένῃ ἀεργός, ἀνεκτέησατο καὶ πάλιν τὴν θέσιν αὐτοῦ εἰς τὸ παρὰ τὴν θύραν τοῦ ξενῶνος θρανίου, τιμώμενος πρ' ὅλων, ὡς εἰς τῶν πατριάρχων τοῦ

χωρίου καὶ ὡς εἶδος ζῶντος χρονικοῦ τῶν ἀρχαίων «πρὸ τοῦ πολέμου» χρόνων. Ἰκανὸς παρῆλθε καιρὸς πρὶν ἢ εἰσελθῆ εἰς τὸ τακτικὸν στάδιον τῆς φλυαρίας ἢ δυναθῆ νὰ ἐννοήσῃ τὰ παράδοξα συμβεβηκότα, ἅτινα ἔλαβον χώραν κατὰ τὸ διάστημα τῆς νάρκης αὐτοῦ, πῶς δηλ. συνέβη ὁ ἀνατρεπτικὸς πόλεμος, πῶς ἡ χώρα ἀπέρριψε τὸν ζυγὸν τῆς παλαιᾶς Ἀγγλίας καὶ πῶς ἀντὶ νὰ ἦναι ὑπήκοος τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος Γεωργίου τοῦ Γ', ἦν τὴν ὥρην πολίτης ἐλεύθερος τῶν ἠνωμένων Πολιτειῶν. Τῇ ἀληθείᾳ ὁ Ρίπ δὲν ἦτο πολιτευτής· αἱ δὲ μεταβολαὶ τῶν τε πόλεων καὶ κρατῶν ἐλαχίστην ἐποίησαν αὐτῷ ἐντύπωσιν· ἐν ὅμοις μόνον εἶδος δεσποτισμοῦ ὑπῆρχεν ὑπὸ τὸ ὅποιον οὗτος ἐπὶ μακρὸν ἐστέναζε, τοῦτο δ' ἦτο ἡ γυναικεία κυριαρχία. Πλὴν τοῦτο εὐτυχῶς εἶχε λήξει· ἐλύτρωσεν οὗτος πλέον τὸν τράχηλον αὐτοῦ ἐκ τοῦ συζυγικοῦ ζυγοῦ καὶ ἠδύνατο νὰ ἐξέρχεται καὶ νὰ εἰσέρχεται κατὰ βούλησιν, χωρὶς παντελῶς νὰ φοβῆται τὴν τυραννίαν τῆς κυρίας Βάν Γουίγκλ.

Ὅπωςδήποτε ὁμοῦς ὁσάκις ἀνεφέρετο τὸ ὄνομα αὐτῆς, ἔσειεν οὗτος τὴν κεφαλὴν, συνέστελλε τοὺς ὄμους καὶ ὕψου τοὺς ὀφθαλμούς, ὅπερ ἠδύνατο νὰ ἐκληφθῆ εἴτε ὡς ἔκφρασις ἐγκαταλείψεως αὐτοῦ εἰς τὴν ἰδίαν τύχην εἴτε ὡς χαρὰ ἐπὶ τῇ ἀπαλλαγῇ αὐτοῦ.

Ὁ Ρίπ συνείθιζε νὰ διηγῆται τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ πρὸς πάντα ξένον, ἐρχόμενον εἰς τὸν ξενῶνα τοῦ κ. Δουλίτλ. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν παρετηρήθη διαφέρων εἰς τινὰ σημεῖα καθ' ἐκάστην φορὰν τῆς ἀφηγήσεως αὐτοῦ, ὅπερ ἀναμφιβόλως ὀφείλετο εἰς τὸ ὅτι ἐσχάτως εἶχεν ἐξυπνήσει. Ἐπὶ τέλους ἡ διήγησις αὐτοῦ ἀπετέλεσεν ἀκριβῶς τὴν ἦν ἐξεθέμην ἀφήγησιν καὶ πάντες ἐν τῇ γειτονίᾳ ἀνὴρ, γυνή, ἢ παιδίον, ἐγνώριζον ταύτην ἐκ στήθους. Τινὲς ὁμοῦς πάντοτε ἐφαίνοντο ἀμφιβέλλοντες περὶ τῆς πραγματικότητος αὐτῆς, διατεινόμενοι ὅτι ὁ Ρίπ παρεφρόνησε καὶ ὅτι τοῦτο ἦτο ἀκριβῶς ἐν σημεῖον δι' οὗ πάντοτε ἐξεδηλοῦτο ἡ διανοητικὴ αὐτοῦ κατὰστασις. Οὐχ ἦττον ὁμοῦς οἱ παλαιοὶ Δανοὶ κάτοικοι ἀπέδιδον σχεδὸν γενικῶς πλήρη πίστιν εἰς ταύτην. Ἐτι καὶ σήμερον οὐδέποτε ἀκούουσι τὸν θόρυβον καταγίδος κατὰ θερινὸν ἀπόγευμα περὶ τὰ ὄρη Κάτασκιλ, χωρὶς νὰ εἴπωσι ὅτι ὁ Ἐνδρικ Οὐδσων καὶ τὸ μετ' αὐτοῦ πλῆρωμα παίζουσι τοὺς κύβους. Κοινῶς δὲ εὖχονται πάντες οἱ γυναικοκρατούμενοι σύζυγοι ἐν τῇ γειτονίᾳ, ὅταν ἐπαχθῶς φέρωσι τὸν βίον, νὰ εἶχον καθησυχαστικὸν τι ῥόφημα ἐκ τῆς φιάλης τοῦ Ρίπ Βάν Γουίγκλ.

(Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τῶν τοῦ Washington Irving).

ΟΛΓΑ ΛΑΖΑΡΙΟΥ.

*) Ἰδε ἀριθ. 52, σελ. 1025 — 1027.

ΛΙΝΑ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

Δάκρυα καὶ δρόδος.

I'.

Ἡ γωνία αὕτη τοῦ Περιβόλου τῶν Πριγκήπων εἶναι θαυμασία ἐν θέρει· οἱ περιορίζοντες αὐτὴν τρεῖς διόδροιμοι εἰσὶ κατὰφυτοὶ ἐκ καστανεῶν καὶ πλατάνων, ἀρύλλων κατὰ τὴν φθινοπωρινὴν ταύτην ἐποχὴν. Μακρόθεν διεφαίνετο τὸ οἰκοτροφεῖον τῆς κυρίας Κολλάρ, λαμπρὸς ἐκ πλίνθων καὶ λίθου οἶκος, μετὰ παρρημάτων καὶ κήπου δισχιλίων τετραγωνικῶν μέτρων μακροῦ καὶ πλήρους ὑψικορῶν δένδρων. Τὰς πλευρὰς αὐτοῦ περιέφρασον τοῖχοι, τὴν δὲ πρόσοψιν δικτυωτὸν μετὰ φατνωμάτων, διανοιγόμενον εἰς ἓνα μέγαν μεσαῖον πυλῶνα καὶ δύο πλαγίας θύρας.

Ὁ Ἰωάννης Δαήλ, μετὰ τινος συγκινήσεως ἔθετο τὸν δάκτυλον ἐπὶ τοῦ ἠλεκτρικοῦ κωδωνίσκου. Ὁ ἀργυρόηχος κρότος τοῦ σημάντρου ἀντήχησε καθ' ὅλον τὸ οἰκοδόμημα, ὃ δὲ γλυκὺς τῆς δονήσεως ἀντικτυπος ἠδέως προσέβαλε τὰ ὦτα τοῦ κρούσαντος. Μετὰ στιγμῆς παρέλευσιν, ταχὺ βῆμα ἠκούσθη τρέχον κατὰ τὴν ἐτέραν πλευρὰν τοῦ δικτυωτοῦ, τοῦ μανδύλου δὲ στραφέντος, ἡ θύρα ἠνοίχθη μετὰ τριγμοῦ, καὶ ὁ ἐπισκέπτης εὐρέθη ἀπέναντι χαριέσσης ὑπηρετίδος, ἥτις προὔτεινεν αὐτῷ τὴν συνήθη ἐρώτησιν. Ὁ Ἰωάννης ἔτεινεν αὐτῇ τὸ ἐπισκεπτήριόν του καὶ μετ' ὀλίγον εἰσήχθη.

Ἐπικρυψίασθη τότε πρὸ αὐτοῦ ἡ ὄραία ἀποψὶς ἀμμοστρώτου κήπου, πεφροντισμένου θερμοκηπίου καὶ κομποῦ περιστερεῶνος, ἐν ᾧ ἐθορύβουν εὐχηοὶ κακκαβισμοὶ καὶ ἑλαφροὶ πτερυγισμῶν ψίθυροι. Ἐν ἡ στιγμῇ, ἀκολουθῶν τὴν θαλαμηπόλον, ἀνῆρχετο τὰς πρὸ τῆς εἰσόδου βιβλίδας, διείδε πολλὰς χαριέσσας μορφὰς, ἐμφανιζομένας καὶ παρερχομένας ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ· ἦτο σμήνος ὄλων κορασιῶν, φερυσῶν φαιῶν ἢ μελαίνων ἢ βιβυκύνων στολάς, ὅπερ ἐπὶ τῇ θέξ αὐτοῦ, θορυβηθέν, ὀπισθοχώρησε, φεῦγον κατὰ τινὰ βήματα. Ὁ Ἰωάννης ἠσθάνθη ἑαυτὸν ἐρυθριῶντα ὅτε διὰ διαβητικῶν βλέμματος παρετήρησε λίαν ἀορίστως ὅτι ἡ πληθὺς ἐκείνη ἐψιθύριζεν ὀπισθεν, ἐξετάζουσα αὐτὸν καὶ περιέρχων κεφαλαὶ τινες ἐκκλινον, ἵνα τὸν παρατηρήσῃσι κάλλιον.

Ἀλλὰ τοῦτο ὑπῆρξεν ἀπλή στιγμιαία ὑπόνοια· εἶτα δ' ἡ ὑπηρετίς εἰσῆγαγεν αὐτὸν εἰς πρόδομον, ἐστρωμένον διὰ πλακῶν μαρμαρίνων, ἐκείθεν δ' εἰς μικρὰν αἰθουσαν ὑποδοχῆς, ὄραιον συνεντευκτῆριον, κομμωτηρίου σχεδὸν ἔχον ἀποψιν καὶ ἐπίπλωσιν ἐξ ὄχρου μεταξίνου ὑφάσματος, μετὰ παραπετασμάτων, ὑπεγειρομένων κατὰ τὰ πλάγια, καὶ αὐλαίων, προσηλωμένων διὰ μεταξίνων σχαινίων.

— Ἐὰν ὁ κύριος εὐχρησθητῆ ἡ περιμεῖνῃ ὀλίγον, ἡ κυρία διευθύντρια θὰ ἐμφανισθῇ.

Καὶ ἡ ὑπηρετίς ἀπῆλθεν, ἀφείσα ἀνοικτὴν τὴν θύραν τῆς αἰθούσης.

Τότε ὁ Ἰωάννης, καθίσας ἐπὶ κυανοῦ καὶ ροδόχρου καθίσματος, ἠσθάνθη ἑαυτὸν καταλαμβάνομενον ὑπὸ ἠδονικῆς κάρωσεως. Ἀπλετον φῶς εἰσεχώρει διὰ τῶν παραπετασμάτων εἰς τὴν αἰθουσαν, ἣν ἐθέρμαιεν ἡ ζωηρὰ φλόξ θερμῆς ἀερίοφωτος. Κατὰ τὸ θέρος, ὅτε ἡ θερμῆς ἐσβέννυτο καὶ αἱ κίγκλιδοθυρίδες, ἀνοιγόμεναι, ἐπιπτόν ἀτμηλῶς ἐπὶ τῶν ὑέλων τῶν παραθύρων, ὅποιαν γλυκεῖαν ἠρεμίαν θ' ἀπέλαυε τις ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν δροσερὰν στέγην τοῦ πυκνοῦ τῶν καστανεῶν φυλλώματος, ἐξαπλῶντος ἐπὶ τοῦ κατώγειου τὴν σκιὰν αὐτοῦ!

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, ὑπὸ τὸν φαίδρονον τοῦ νοεμβρίου οὐρανόν, ἐφαντάζετο τοὺς τοῦ ἀπριλίου καὶ τοὺς ἀυγῶν τοῦ ἰουλίου κονιορτοῦς· τὰς δ' ἐντυπώσεις ταύτας ἐγέννα ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ ἡ εὐχρηστος ἀποψὶς τῆς θελητικῆς καὶ φαίδρως διακεκοσμημένης αἰθούσης. Ἦδη τὸ μέτωπον αὐτοῦ ἤρξατο κλίνον νοθρῶς καὶ τὰ βλέφαρα αὐτοῦ βρυνόμενα, ὅτε σοβαρὸν βῆμα καὶ ἑλαφρὸς θροῦς ἐσθῆτος ἐξήγειρεν αὐτόν.

Ὁ Ἰωάννης ἀνωρθώθη, ἐκ φόβου μὴ καταληφθῆ, εἰσῆλθε δὲ ἡ διευθύντρια τοῦ οἰκοτροφείου.

Ἡ κ. Κολλάρ ἦν ὄρασιότατη· εἶχε τὴν ψυχρὰν καὶ σοβαρὰν καλλονὴν ἐντίμου γυναικός, γινωσκούσης τὴν ὑπεροχὴν αὐτῆς ἐφ' ἐτέρων, καίτοι εὐρίσκετο ἐν ἡλικίᾳ τεσσαράκοντα καὶ πέντε ἐτῶν, ἐν στάσει ἐπιβαλλούσῃ σέβας καὶ θαυμασμὸν εὐθύς, εἰς πρώτην ἀποψιν. Ἦτον ἀφ' ἐτέρου εὐγενῆς καὶ θαρραλέας γυνῆς, χήρα ἰλάρχου οὐσσάρων, ἥτις, ἐν ἡλικίᾳ εἴκοσι καὶ ὀκτὼ ἐτῶν ἄνευ οὐδενὸς πόρου ἀπομείνασα, ἐξεμεταλλεύσατο μεθ' ὑπερηφανίας τὰ ἐν διαφόροις σπουδαῖς διπλώματα αὐτῆς, ὅπως ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν θυγατέρων αὐτῆς, ἐγγάμων τὴν σήμερον, ἀριστα ἀποκατεστημένων καὶ μητέρων ὄραίων βλαστῶν.

Τὸ οἰκοτροφεῖον, ἀριθμοῦν δωδεκαετῆ βίον καὶ εὐδοκιοῦν, ἀπέφερε κατὰ μέσον ὄρον τριάκοντα χιλ. φράγκων τῇ διευθυντρίᾳ αὐτοῦ.

Ἡ ὄραξ τῆς συνεντεύξεως ὑπῆρξε ψυχρὰ πῶς· ἡ κ. Κολλάρ δὲν ἦτο διαχυτικὴ ἐκ πρώτης ὄψεως, ἀλλὰ συνείθιζε τὴν ἀποκρῦπτην, ὡς ἄλλαι τὰ ἐλαττώματα αὐτῆς, τοὺς θησαυροὺς τῆς ἐξαιρέτου στοργῆς καὶ τῆς ἀγίας ἀγαθότητος τῆς καρδίας αὐτῆς.

Ἰπομειδίσασα πρὸς τὸν Ἰωάννην, εἶπε :

— Ὁ κ. Ἰωάννης Δαήλ, νομίζω ;

— Αὐτὸς οὕτος, κυρία.

— Κύριε, ὁ ἀδελφὸς Ζακέ, ἱερεὺς τοῦ καταστήματος ἡμῶν, μοὶ εἶπε πολλὰ καλὰ περὶ ὑμῶν.

— Ὁ κ. Ζακέ εἶναι λίαν ἐπιεικὴς πρὸς ἐμέ, κυρία, εἶπεν ὁ Ἰωάννης μετριοφρονῶς· ἴσως δὲ ἐμεγαλοποίησε τοὺς εὐτελεῖς μου τίτλους πρὸ τῆς ἀγαθότητος ὑμῶν.

— Οὐδῶλος, κύριε· γνωρίζω ὅτι εἰσθε πρότυπον υἱοῦ καὶ ἀδελφοῦ· γνωρίζω ὅτι ἡ μήτηρ σας σεμνύνει-

ται διὰ σᾶς, καὶ ἡ ἀδελφὴ σας Ἑλένη ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τῶν φροντίδων ὑμῶν.

Ὁ Ἰωάννης ἐμειδίασεν.

— Ἀλλὰ, ἐξηκολούθησεν ἡ κυρία Κολλάρ, ἕως ἐδῶ μόνον φθάνουσιν ὅλαι αἱ περὶ ὑμῶν εἰδήσεις μου· ἡ δὲ δέ, προσέθηκε, μὴ ἀποκρύπτουσα τὸ ὕψος ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπερ ἐπαισθητῶς ἐξέφραζεν ἡ φυσιογνωμία αὐτῆς, λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ σᾶς ἐρωτήσω συμπληρωτικὰς τινὰς λεπτομερείας.

— Ἐρωτήσατε, κυρία· ἀπεκρίνατο ὁ νεανίας.

— Ἐξασκεῖτε τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα πρὸ πολλοῦ;

— Ἀπὸ τεσσάρων ἐτῶν, κυρία.

— Καὶ ἀφιερῶσθε ἑσὰεὶ εἰς αὐτό;

Ὁ Ἰωάννης ἐσκέφατο πᾶραυτὰ ὅτι ὤφειλε ν' ἀπαντήσῃ εὐκρινῶς.

— Οὐχί, κυρία· ὁμολογῶ ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι τὸ ιδεωδές μου, ἴσως ἔχω ὄνειροπολίας δυσαναλόγους πρὸς τὴν θέσιν μου, προσέθετο μετὰ μεγαγχολικῶν μειδιήματος, ἀλλ' ἀπορρέουσιν ἐκ τῆς καρδίας.

Διδάσκω πρὸς τὸ παρὸν, ἵνα θεραπεύσω τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας μου· ἀλλ' αἱ κλίσεις μου μὲ ὠθοῦσι πρὸς βίον καθαρῶς φιλολογικόν, ἢ πρὸς ἐπιστημονικόν τι στάδιον, ἀφ' ἑτέρου εἶμαι συνεργάτης μεγάλης τινὸς παρισιανῆς ἐφημερίδος.

— Ἀ! ἀνέκραξεν ἀκουσίως ἡ κ. Κολλάρ, ἦτις, ὡς πολλοί, ἐθεώρει τὸν τύπον ὡς τὸ καταφύγιον πάντων τῶν ἀκνήρων· ἠγνοῦν διήλου τὴν λεπτομέρειαν ταύτην.

— Εἶναι ἄτη φύσεως τοιαύτης ὥστε νὰ μὲ βλάπτῃ, κυρία;

Ἡ φράσις αὕτη ἐλέχθη μετὰ τύσης ἀφελείας, ὥστε ἀπασαί αἱ προκαταλήψεις τῆς ἐντίμου γυναικὸς διεσκεδάσθησαν αὐτοστιγμῆι.

— Οὐχί, κύριε, ἀπεκρίνατο μετὰ τινος συγχινήσεως· πρὶστὰται μᾶλλον ὡς μία ἐτι σύστασις πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου· ἀλλὰ, βεβαίως τὸ ν' ἀνήκητε εἰς τὸν τύπον, αὐτὸ τοῦτο ἀποτελεῖ ἐγγύησιν περὶ τῆς παιδείας ὑμῶν. . . ὑποθέτω, τούλάχιστον. . . Καὶ διεκόπη ἀποτόμως.

— Ἔχετε. . . διπλώματα, δὲν ἔχει οὕτω; συχωρήσατε τὴν ἀδιακρισίαν μου.

Ὁ Ἰωάννης ἐμειδίασεν ἐκ νέου.

— Εἶμαι τελειοδιδάκτος ἐν τῇ φιλολογίᾳ καὶ τῇ ἐπιστήμῃ τοῦ δικαίου· ἔχω ἐπίσης τριετείς ἰατρικὰς σπουδὰς· καὶ, νομίζω. . .

Ἐκείνη διέκοψεν αὐτόν, ἐκτεθαμβημένη ὑπὸ τοῦ πλούτου τούτου τῶν γνώσεων.

— Ἀλλ' ἔχετε λοιπὸν καθολικὴν παιδείαν, κύριε! ἢ, ἀναμφιβόλως, θ' ἀποκτήσατέ ποτε ταύτην, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς προσέλαβε τὴν αὐτὴν ἔκφρασιν ἀπαθαρρύνσεως.

— Ἀποδέχομαι τὸν προοιωνισμόν κυρία· μέχρι τοῦδε ἀμρέβαλλον περὶ τῆς ὠφελιμότητος τῆς παιδείας. . .

Ἀνωφελὴς θὰ ἦτο ἡ ἐπέκτασις τῆς ἐξετάσεως· ἡ δὲ κ. Κολλάρ μετὰ στιγμιαῖον δισταγμόν, εἶπε:

— Μοὶ φαίνεσθε πολὺ νέος· βεβαίως εἰργάσθητε ἕως οὗ ἀποκτήσατε τοσαύτας γνώσεις;

— Εἶμαι εἴκοσιν ἐξ ἐτῶν, κυρία· πραγματικῶς, εἰργάσθην πολὺ.

Μετὰ νέην παῦλαν, ἡ διευθύντρια εἶπεν.

— Ἐδιδάξατε μέχρι τοῦδε νεανίδας;

— Οὐχί, κυρία, ἀπήντησεν ὁ Ἰωάννης, ἐρυθριῶν ἐλαφρῶς.

Ἡ κυρία Κολλάρ διερμήνευσεν εὐνοϊκῶς τὸ ἐρυθρῆμα τοῦτο· ἀναμφιβόλως, ἐσκέφατο, ὁ ἐργάτης οὗτος τοῦ τύπου ἔχει αἰδημοσύνην καὶ σεβασμόν.

— Τὸ κατὰστημα ἡμῶν, βλέπετε, ἔχει ὅλως εἰδικὸν χαρακτῆρα· αἱ μαθήτριά εἶναι τὸ πλεῖστον ξένοι, Ἀγγλίδες, Γερμανίδες, Ἰσπανίδες, ἰδίᾳ δὲ ἀποικιογενεῖς, προερχόμεναι ἐξ Ἰνδιῶν, Μεξικῶν καὶ Ἡνωμένων πολιτειῶν, γενικῶς πλουσιώταται καὶ πλήρεις πολλῶν προσόντων. Προοδεύουσι τάχιστα, ἀλλὰ δέον ὅπως ὁ καθηγητὴς προσπαθῇ νὰ ἦ εὐληπτος, πρὸ παντὸς δὲ ἀκριβής, εὐκρινής.

Ἡ κ. Κολλάρ ἐνέτεινε τὴν τελευταίαν λέξιν, μὴ τολμῶσα ἢ μὴ θέλουσα νὰ ποιήσῃται χρῆσιν ἄλλου τινὸς ἀκριβεστεροῦ ὄρου.

— Ἀνήκουσιν εἰς διάφορα θρησκευτά, προσέθηκε· πολλαὶ εἶναι καθολικαί, δόξα τῷ Θεῷ, σχεδὸν ἰσχύριμοι διακυρτούμεναι καὶ τινες Ἰουδαῖαι· ἀλλ' ἐν σχέσει πρὸς τὰ δογματικὰ ζητήματα τηροῦμεν μεγάλην ἐπιφύλαξιν.

Ὁ Ἰωάννης ὑπεκλίθη, εἰς ἔνδειξιν ὅτι ἐνόησε καλῶς.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἡ συνδιάλεξις περιεστράφη μόνον εἰς λεπτολογίας τινὰς, οἷαι ὁ τρόπος τῆς διδασκαλίας, ἡ σύστασις τοῦ φέρεσθαι « λίαν αὐστηρῶς » καὶ τοῦ συμμορφοῦσθαι ὅσῳ τὸ ἐφικτόν πρὸς τοὺς κανόνας, τοὺς ἐπιβαλλομένους ὑπὸ τῶν ἐν τῷ Δημαρχείῳ ἐξετάσεων.

Ἡ κ. Κολλάρ προσεκάλεσε τότε γραϊάν τινα κυρίαν, συνεργάτιδα αὐτῆς, τὴν γενικὴν ἐπιστάτριαν. Τὰ πάντα καθωρίσθησαν μετὰ τῆς λεπτολογίας καὶ αὐστηρότητος, ἣν αἱ τακτικαὶ γυναῖκες εὐαρεστοῦνται ἐφαρμόζουσαι καὶ εἰς τὰ ξηρότατα τῶν ζητημάτων, ἀπεφασίσθη δὲ ἵνα τὸ προσεχές σάββατον, κατὰ τὴν τετάρτην ὥραν, ὁ Ἰωάννης Δαήλ παραδώσῃ εἰς τὰς μαθητριάς τοῦ ἀνωτάτου τμήματος τὸ πρῶτον αὐτοῦ φιλολογικὸν μάθημα.

II

Ὁ Ἰωάννης ἐπανῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ συγκεκινημένος πως. Νέα φάσις τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἤρχετο ἡδὴ ἀνελισσομένη πρὸ τῶν νοερῶν αὐτοῦ ὀμμάτων. Τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπλήρου ἀόριστον προαίσθημα θλίψεων καὶ ἡδονῶν ἀγνώστων. Χωρὶς νὰ δύνηται νὰ σκεφθῇ καλῶς, ἐνόμιζε μεταβεβλημένα πάντα τὰ περὶ αὐτόν. Ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ τὰ ἀφύλλα τοῦ παραδείσου καὶ τῶν φρακτῶν τοῦ Ὠτέιλ δένδρα, ἐφαίνοντο αὐτῷ ἤττον γυμνά, ἤττον ἀκόσμητα. Ἡ ἀνεξήγητος ἐλπίς τῆς καρδίας του, οἶονεὶ περιεστεφάνου

αὐτὰ διὰ φανταστικῶν φυλλῶδων. . . Ἄφ' ἑτέρου, μὴ δὲν ἦτο νέα τις χαρὰ ἔληθως ἢ προσθήκη ἐξοκισίων φράγκων περιπλέον εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ οἴκου;

Ἡ κ. Δαήλ, χήρα πλοίαρχου φρεγάτης, κατόκει μετὰ τοῦ υἱοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς τῆς Ἑλένης, ἐνδεκαετοῦς τὴν ἡλικίαν, τὸν δευτέρου ὄροφου οἴκου τινός ἐν τῇ ὁδῷ Φαίξανδρῆ, παρὰ τὰ ὕψωμάκτα.

Ὡς ἡ κ. Κολλάρ, ἦτο Ῥωμαία, καὶ, ὅπερ σπουδαιότερον, Θουμασία χριστιανή.

Κατὰ τὸ τὸ 1870, συμπληρώσας τὰς προπαρασκευαστικὰς αὐτοῦ σπουδὰς ὁ Ἰωάννης, ἦλθεν ἐν ἀπολαύσει τῶν δικαστικῶν. Ὁ πόλεμος ἤρχετο ἐκρηγνύμενος. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐθνικῶν συμφορῶν ὁ ἀξιωματικὸς Δαήλ, προσκληθεὶς ἵνα ὑπηρετήσῃ ἐν τῷ κατὰ ξηρὰν στρατῷ, ἐδέχθη τὸν ἰσοδύναμον βαθμὸν ταγματάρχου. Ἀναχωρήσας δέ, ἔπεσεν ἡρωϊκῶς εἰς Κουρμιά.

Τότε, ἐν ᾧ ἐνεπύρπα τὸν σάκκον αὐτοῦ, μέλλων ν' ἀναχωρήσῃ, βλέπεν τὸν Ἰωάννην εἰσερχόμενον εἰς τὸ δωμάτιον αὐτοῦ.

— Πάτερ! εἶπεν ἀπλῶς τὸ παιδίον, πάρε με μαζὴ σου.

— Ὁ ἀξιωματικὸς ἠτένισε τὸν υἱὸν τοῦ ἐκθαμβος.

— Νὰ σὲ πάρω μαζὴ μου; εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν;

— Εἶμαι δεκαεὶ ἐτῶν.

— Ὅχι ἀκόμη.

— Θὰ εἶμαι μετὰ ἓνα μῆνα, ἀφ' ἑτέρου ὀφείλω νὰ γίνω ναυτικὸς ὡς σὺ εἶμαι ἰσχυρός, δὲν φοβοῦμαι. Δάκρυ ἔλαμψεν ἐπὶ τοῦ βλεφάρου τοῦ ἀξιωματικοῦ περιπτυσζόμενος δὲ τὸν υἱὸν αὐτοῦ.

— Καὶ τίς θὰ μείνῃ πλησίον τῆς ἀδελφῆς σου; ἠρώτησεν.

Ὁ νεανίας ἐπέμεινε, ἀλλ' ὁ κ. Δαήλ ἀπέβη ἀκαμπτος. Ὁ υἱὸς τοῦ ὤφειλε νὰ ζήσῃ χάριν τῆς οἰκογενείας καὶ χάριν τῆς πατρίδος· εἰς τί θὰ ὤφειλε ἢ ἀσκόπος αὕτη θυσία; Ἄλλως τε μήτοι δὲν ὤφειλε μετὰ τινος ἡμέρας νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ στάδιον αὐτοῦ.

Ὁ Ἰωάννης ὑπέκρυπεν. Ἄλλ' ὅτε ἡ καὶ κληρὸς ἐξέσπασε μεθ' ὅλης αὐτῆς τῆς μανίας, ὅτε ὁ πατὴρ παρέδωκε τῷ Θεῷ τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ ψυχὴν, ἢ θιξικάρδιος τῆς Γαλλίας ἐκκλησίας ἀφύπνισε καὶ πάλιν τὸν διαλανθάνοντα πύθον τοῦ μείρακος.

Ὁ Ἰωάννης ἐγονυπέτησε πρὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ἡ βαρυπενθὴς χήρα ἐνόησε, πρὶν ἀκούσῃ αὐτοῦ ἀνεγείρουσα δὲ τὸν υἱὸν τῆς

— Ὑπαγε! τῷ εἶπεν. Ὁ Θεὸς τὸ θέλει· ὀφείλεις νὰ ἐκδικήσῃς τὸν πατέρα σου, καὶ ἡ Γαλλία εἶναι μήτηρ σου ὑπὲρ ἐμέ.

Καὶ τὰς εὐλογίας αὐτῆς ἐνέκλεισεν ἐν ἐνὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἀσπασμῷ.

Μετὰ ὁκτὼ ἡμέρας ὁ Ἰωάννης ἐνεδύετο τὴν ὑπὲρ ποτε δοξασθεῖσαν γραφικὴν στολὴν τῶν ζουάβων, ἧς τὴν ἐκλογὴν τῷ ἐνέπνευσαν ἢ πίστις καὶ τὰ αἰσθηματὰ αὐτοῦ καὶ ἧς ἐδείχθη ἀληθῶς ἀξίος. Ἐν Λουανῷ ἐρρίφθη εἰς τὸ πῦρ, ἀκολουθῶν τὸν Σαρὲτ καὶ τὸν Βερ-

θαμόν. Εἰς Μᾶνς ἐβλήθη ὑπὸ σφαίρας κατὰ τὸν ὄμον· ἔπεσεν, ὡς εἶχε πέσει ὁ πατὴρ αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ θάνατος δὲν ἠδυνήθη ν' ἀρπάσῃ αὐτόν.

— Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ κυρία Δαήλ κατόκει ἐν Τούρ. Ἡθέλησε ν' ἀκολουθήσῃ τὸν υἱὸν αὐτῆς ὅσον ἠδύνατο ἐκ τοῦ σύγγενος· αὐτὴ δ' αὕτη ἐπηγγύπησεν ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου τοῦ νέου ἔρωτος. Διεφιλονείκησεν αὐτόν πρὸς τὸν δρεπανηφόρον θεριστήν, τὸν θάνατον, καὶ κατόρθωσε νὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἀπ' αὐτοῦ· ἀλλ' ὅτε ὁ Ἰωάννης μετὰ ἐξ ὅλας ἐβδομάδας ὕδων ἠδυνήθη ν' ἀναγνωρίσῃ ἐκείνην, ἧτις δευτέραν ἤδη φορὰν ἐχαρίσατο αὐτῷ τὴν ζωὴν, παρετήρησεν συγχρόνως ὅτι τριακονταετηρέτης μήτηρ εἶχε τὴν κόμην κατὰλευνον.

Ἐν τέλει ἡ εἰρήνη ἀποκατέστη. Ἡ κυρία Δαήλ εἶχεν ἤδη σύνταξιν τρισχιλίων φράγκων ὡς χήρα ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ· ἐδέχθη ἵνα εἰς ταύτην προσθήσῃ καὶ τὴν προίκα αὐτῆς, ἧτις ἀπέφερε πρὸσδον 1200 φρ. ἀλλὰ φεῦ! ἡ προίξ αὕτη δὲν ἐβράδυνε ν' ἀκρωτηριασθῇ, διότι ἡ κυρία Δαήλ οὐδὲν παρημέλησε χάριν τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν τέκνων αὐτῆς.

Τότε ὁ Ἰωάννης, ἐννοῶν ὅτι αὐτὸς ἦν ἐφεξῆς ὁ μόνος τῆς οἰκογενείας προστάτης, παρητήθη τὸ προσφιλὲς αὐτῷ στάδιον, καὶ ἐπανελάβε τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ὑπὸ ἄλλοιον πνεῦμα. Δεκαοκταετῆς ἦν προλύτης, εἰκοσαετῆς δὲ τελειοδιδάκτος ἐν τῇ φιλολογίᾳ, μετὰ τριετίαν δὲ τελειοδιδάκτος καὶ ἐν τῇ νομικῇ. Ἡ θέσις αὐτοῦ, ὡς υἱοῦ χήρας, ἀπῆλλαξεν αὐτόν τῆς καταναγκαστικῆς ἐν τῷ στρατῷ ὑπηρεσίας· ὅθεν ὁ Ἰωάννης ἠσπάσθη τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐλευθέρως διδάσκειν, συγχρόνως προσεκολλήθη καὶ εἰς τὴν βασιλικὴν δημοσιογραφίαν. Ἡ διπλῆ αὕτη ἐργασία ἐξησφάλισεν αὐτῷ τρισχίλια φράγκα κατ' ἔτος.

Κατόκειον σταθερῶς ἐν Παρισίοις, ἀλλ' ἡ Ἑλένη εἶχεν ἀπόλυτον ἀνάγκην φωτὸς καὶ ἀέρος· ἐνεκὰ τούτου μετώκησαν εἰς Πασσύ, καὶ ἐγκατέστησαν εἰς τὸν δευτέρου ὄροφου οἰκίας τινός, οὐχὶ λίαν ὑψηλὸν ἀφ' ἐνός, ὅπως μὴ καταπονήται ἡ μήτηρ, ἀλλ' ἀρκούντως ὑψηλὸν ἀφ' ἑτέρου ὅπως, εἰσορμῶσαι ἐν αὐτῷ, δροσιζῶσι τὰ χεῖλη τῆς παιδίσκης αἱ ζωοδότιδες αὔραι τοῦ δάσους τῆς Βουλόνης, πλήρεις ὀξυγόνου, καὶ ὅπως ἀνέτως ἀπ' αὐτοῦ πλανᾶται τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς γλοερᾶς ἐκτάσεως καὶ θέλληται ὑπὸ τῶν χρυσῶν τῆς δύσεως ἀκτίνων, ἐπικυλιόμενον ἐπὶ τῶν λοφίσκων τῆς Σουρέννης καὶ τοῦ Σαίν-Κλοῦ.

Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καταστάσει ἐβίωσαν ἀρκούντως εὐτυχεῖς. Ὁ Ἰωάννης ἐλησμόνει, ἢ ἐφαίνετο λησμονῶν, ὅτι ὑπάρχει ἕτερον εἶδος ζωῆς παρὰ τοῖς ἡλικιωταῖς αὐτοῦ. Αὐστηρὸς ἐν τῇ εὐθύτητι αὐτοῦ, θὰ ἐθεώρει ἑαυτὸν ἔνοχον, ἐάν δὲν ἀπέκρυπτεν ἐν τῇ βραθυτάτῃ τῆς καρδίης αὐτοῦ πτυχὴ τὰς ἐνδεχομένας θλίψεις καὶ τὰς ἀτομικὰς φιλοδοξίας του, πρὸς δὲ τὰς δύο γυναίκας μόνον μειδιῶσαν τὴν μορφήν ὑπεδείκνυεν. Αἱ ἐλαφραὶ ἠδοναὶ οἰοεὶ διήρχοντο παρ' αὐτόν, μηδὲν ἀναγκάζουσαι αὐτόν ὅπως στρέψῃ τὴν κεφαλὴν· ἀλλὰ στερρὸς ἐν τῇ ἀγίᾳ αὐτοῦ ἀφοσιώσει, ἀσυναίσθητος δὲ προσηλούμενος ὑπὸ τῆς ἀορίστου φωνῆς τῆς κλίσεως αὐτοῦ, οὐδεμίαν ἄλλην ἠδονὴν ἐπεζήτησεν ἐκτὸς τῆς τραχείας τοῦ βίου

πάλης, διαφεγγομένης ἔστιν ὅτε ὑπὸ φευγαλέας τινὸς ἀκτίνος δόξης, ἀκτίνος ἐξ ἐκείνων περὶ ὧν ὁ Βωθενάργ εἶπεν: «ἡ πρώτη τῆς αὐγῆς λαμπηδὼν δὲν εἶναι ἡδυνάτερά τοῦ πρώτου τῆς δόξης μειδιάματος».

Ἡ κυρία Δαήλ, μήτηρ τὸσφ τρυφερά καὶ ὀξυδερκής, κατανόησασα ταχέως ἅπαν τὸ μέγεθος τῆς θυσίας εἰς ἣν ὁ υἱὸς αὐτῆς ὑπέβállετο, προσεπάθησε νὰ καταπεισῆ τὸν νεανίαν νὰ διασκεδάξῃ ὀλίγον ἐκτὸς τοῦ οἴκου, συμβουλεύουσα αὐτῷ νὰ ἱκανοποιῆ πως τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νεότητος, ἥτις οὐδὲν ὡς προωρίσθη εἰς μόνωσιν. Ἐν ἄλλῃ περιπτώσει, προησθάνετο τὴν προσέγγισιν κρίσεως. Φύσεως ὡς ὁ υἱὸς αὐτῆς, δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων ἃς δύνανται νὰ τέρψωσιν ἡδοναὶ πέζαι καὶ κοιναί, εἴτε ἀθέμιτοι ἢ θεμιταί. Πᾶς ἰσχυρὸς ἀγὼν τῆς βουλήσεως ἀπαιτεῖ συγκέντρωσιν τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς, ἥτις τότε, κατὰ λόγον ἀντισταθμισέως, προσηλοῦται εἰς ὑψηλότερόν τι ἰδεώδες. Ὁ ἔρωσ ὑψίφρονος θνητοῦ οὐδὲν ὡς ὁμοιάζει πρὸς τὸ πάθος τῶν χυδαίων ἀτομικοτήτων· ἀλλὰ, μονήρης καὶ σιγῆλός, ἴδεται ἐν τῇ ἀνερμηνεύτῳ τοῦ μονολόγου τερπυλῆ, ἀποβαίνει δὲ τοσοῦτον μᾶλλον ἀγνός, ὅσφ ἦττον μαντεύεται, τὸσφ μᾶλλον ἀπειρος, ὅσφ τὸ λατρουόμενον ὄν, ἥμιστα ἐγνωσμένον, δὲν διαφαίνεται εἰμὴ διὰ τοῦ λαμπεροῦ τῆς φαντασίας πρίσματος.

Ὁ Ἰωάννης λοιπόν, δὲν εἶχεν ἔτι ἀγαπήσει. Ἄρα, ἂν ἐτόλμα νὰ εἶπῃ τὰ πάντα πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, θὰ ἐνεπιστεῦετο αὐτῇ ἀνεξηγήτους τινὰς χαρὰς καὶ λύπας, ὧν οὐδ' αὐτὸς ἐνόει τὰ αἷτια, δάκρυά τινα αὐτομάτως ἐπὶ τῶν βλεφάρων αὐτοῦ ἀνερχόμενα πρὸ τῶν μεγαλοπρεπῶν καλλονῶν τῆς φύσεως, ἃς ὁ βαθύφαιος τῶν Παρισίων οὐρανὸς δὲν κατορθοῖ ν' ἀποκρύψῃ ὀλοτελῶς, ὑπὸ τὸ χλωρὸν στέγασμα τῶν δένδρων κατὰ τὰς γλυκαῖας ἐσπερινὰς ὥρας τῶν σπανίων αὐτοῦ ἐπισκέψεων εἰς τὸ δάσος, ἐν ᾧ πλάνης τις φιλομήλα ἐμελώδει τοὺς ἡδεῖς αὐτῆς ἔρωτας; . . .

Ἀλλὰ μετὰ τὰς συγκινήσεις ταύτας, ὁ Ἰωάννης ἀπέβαινε αὐστηρότερος ἔτι πρὸς ἑαυτόν, σοβαρὰ δὲ ῥυτίς διηυλάκου τὸ νεαρόν αὐτοῦ μέτωπον. Ἀπαύστως τὸ πνεῦμα αὐτοῦ διεῖπεν ἡ ἰδέα τοῦ καθηκοντος καὶ τῶν ὑποχρεώσεων αὐτοῦ· μήτοι δὲν ὄφειλε νὰ μερμηνήσῃ περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἑλένης; Βεβαίως! Ἦσθάνετο ὑπερεκχυλιζούσας ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ὀρμάς τινὰς τρυφερότητος ἀπειροῦ καὶ μυστηριώδους ἐνθουσιασμοῦ· ἀλλ' ἀπηγόρευεν ἑαυτῷ ὡς ἀμάχημα τὸν ἔρωτα· ὁ Θεὸς δ' ἐν τῇ εὐσπλαγχνίᾳ Αὐτοῦ, δὲν ἔριψεν ἔτι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ του οὐδεμίαν ἰδανικὴν εἰκόνα, ἣν ἡ ρευθώδης αὐτοῦ ψυχὴ θὰ ἠδύνατο νὰ περιπλασιώσῃ ἐν τῷ βαθυτάτῳ τῶν συνεχομένων πόθων αὐτῆς.

Κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, ἐν ᾧ ἐβάδιζε μετὰ βλέμματος διαβατικοῦ καὶ πλάνου, μετὰ τῆς ἡδονικῆς ἐκπλήξεως ἣν τῷ προῦξενεῖ ἡ φανταστικὴ ἀνανέωσις τῶν ἀντικειμένων, ἅπερ καθ' ἐκάστην ἔβλεπε, ἐν ᾧ ἄρατος εὐδαιμονία, διὰ μέσου τῆς ὁποίας προδιεώρα ἤδη θλίψεις, ἐπρωρεῖτο τῆς ὑψίφρονος ὕλης αὐτοῦ, ὁ ἔρωσ, τὸ ἀγνωστον, ἡ γοητεία, ἥτις κινεῖ τὸν θνητὸν εἰς δάκρυα διὰ μόνου τοῦ ἀφελοῦς ἤχου τοῦ γέλωτος παρθένου τινός,

ἀνέμενεν αὐτὸν καθ' ὁδόν, ἐνεδρεύων, καὶ ἐν πεποιθήσει ἔτοιμος νὰ κατενέγκῃ τραῦμα ἀνίατον καὶ ἄελπτον.

CHARLES VINCENT

(Ἀκολουθεῖ).

(Μετάφρασις Κ. Α. Π.).

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ. — Mme Sans-Gène τῶν Victorien Sardou καὶ Emile Moreau. — Les Rois, τοῦ Jules Lemaitre. — Η Σάρα Β. Rinhardt. — Une Faillite, τοῦ Bjornson. — Un ennemi des peuples, τοῦ Henrik Ibsen. — ΧΡΟΝΙΚΑ.

Ἀναδεξάμενοι ἀπ' ἀρχῆς ὅπως ποιῶμεθα γνωστὴν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις τὴν ἀπανταχοῦ θεατρικὴν κίνησιν, ἐπειδὴ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐγένετο ἡ ἐναρξίς τῆς παρουσίας χειμερινῆς περιόδου ἐν τοῖς παρισίνοις θεάτροις, συνεσφωρεύθη δὲ ἱκανὸν ὑλικὸν ἐκ τούτου, ἀναγκαζόμεθα καὶ αὖθις ν' ἀναβάλωμεν τὸν περὶ τῆς Φαύστης τοῦ κ. Βερναρδάκη ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν παρ' Εὐριπίδῃ, Σενέκα καὶ Ρακίνα Φαίδρα ν λόγον εἰς τὴν ἐπομένην κυριακῇ, καθότι ὁ περὶ τούτων λόγος ἔσται πως ἐκτενής, ἅτε ἐξετασθησομένης τῆς ἱστορίας τῆς συζύγου τοῦ Κωνσταντίνου καὶ ἀναλυθησομένων ἐπὶ τροχάδην τῶν χαρακτήρων ὅσους οἱ δραματικοὶ ἀπέδωκαν τῇ ἀλόχῳ τοῦ Θινσέως. Ταῦτα δὲ ἀπαιτοῦσι χώρον, ὃν ὀστεροῦμεθα νῦν, μὴ δυνάμενοι ν' ἀφαιρέσωμεν αὐτὸν ἐξ ἔργων, οἷα τὰ τοῦ Sardou, τοῦ Lemaitre, τοῦ Dumas fils, καὶ τῶν νορβηγικῶν συγγενῶν καὶ ἀντιπλήτων δραματικῶν Bjornson καὶ Ibsen. Ἀλλὰ θὰ τύχωμεν συγγνώμης παρὰ τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν ὅτι καὶ τὰ περὶ τούτων διὰ σιδηροδρομικῆς οἰονεῖ ταχύτητος θὰ διέλθωμεν, ἢ μᾶλλον θ' ἀναγράψωμεν, ἀπαιτοῦντος ἐκάστου ἰδίον μακρόν λόγον, προκαλέσαντος δὲ μακρὰς συζητήσεις ἐν ταῖς ἐφημερίδι.

Ἐρχόμεθα χρονολογικῶς εἰς τὸ πρῶτον, ἥτοι τὸ τοῦ Ἐκ τῶν κρατίστων δραματικῶν Sardou, τὴν *Mme Sans-Gène*, ἔργον (pièce) εἰς πράξεις τέσσαρας, διδασχθὲν ἐν τῷ ἐν Παρισίσις θεάτρῳ Vaudeville. Εἶνε γνωστὸν ὅτι τὸ ἔργον ἀνεμένετο ἀνυπομόνως ὄσον καὶ τὸ νέον ἔργον, ὅπερ ὑπεσχέθη ὁ Dumas fils τῇ Γαλλικῇ-Κωμῳδίᾳ, τούτου ἕνεκα ἡ προσοχὴ τῶν κριτικῶν εἰς αὐτὸ ἐστράφη, καθ' ὅσον μάλιστα τὸ δρᾶμά ἐστὶν ἱστορικόν, ἀναδιβάσει δὲ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὸν Ναπολέοντα καὶ ἄλλα πρόσωπα. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν γραφέντων περὶ αὐτοῦ ἐπιβάλλει ἡμῖν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ κριτικὴ πολλὰς ἐπίνεγκας παρατηρήσεις τῷ συγγραφεῖ τῆς *Κλεοπάτρας*, τῆς *Φαίδρας*, τῆς *Τόσκας* καὶ λοιπῶν, αἱ δὲ παρατηρήσεις αὐτῆς, ὧν τινες ἀμφισβητοῦσαι καὶ αὐτὴν τὴν δεξιότητα αὐτοῦ, οὐδαμῶς μετέβαλον τὴν γενικὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὸ ἔργον κατὰ τὸν κριτικὸν τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων» κ. Lemaitre ἐστὶ χαριέστατον. Ἡ ὑποδυσχελεμένη τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον δεσποινίς Réjane ἔσχε μεγάλαν ἐπιτυχίαν.

Ἀπὸ τῆς *Mme Sans-Gène* μεταβαίνομεν εἰς τοὺς *Rois*, δρᾶμα εἰς πράξεις τέσσαρας τοῦ κριτικοῦ τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων» κ. Jules Lemaitre,

διδαχθὲν ἐν τῷ θεάτρῳ Renaissance, ἐγκαινίσαντι τὴν νέαν περίοδον αὐτοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς κ. Σάρρας Bernhardt.

Καὶ περὶ τοῦ ἔργου τούτου διάφοροι ἐξηνέχθησαν γνώμαι, εἰς ἃς ὁμως δὲν ἀπάντησεν ὁ κ. Lemaître, εἰπὼν, ὅτι ἀφίνει ὅπως αὐτὸ τὸ ἔργον ἀποδείξῃ τὸ πεπλατυμένον αὐτῶν. Ὁ συνάδελφος τοῦ συγγραφέως Sarcey ἐποίησατο αὐτῷ ἱκανὰς παρατηρήσεις, ἀλλ' ὠμολόγησεν ἅμα εἰλικρινῶς καὶ τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ. Ὅντως δὲ ἐστέφθη ὑπὸ ἐπιτυχ' ας, σχὸν μάλιστα ἐρμηνεύτριαν τὴν ἐξοχὸν Σάρραν Bernhardt, ἣτις μετὰ πάροδον ἐτῶν, τοιούσα πολλὰς περιοδείας ἀνά τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν, ἀνά τὸν Παλαιὸν καὶ Νέον κόσμον καὶ ἀνά τὴν Αὐστραλίαν ἐτι, ἀναμνήσεις δὲ τῶν περιοδειῶν αὐτῆς, καθ' ἃς βασιλικῶς ἐγένετο δεκτὴ πανταχοῦ, τὰ μάλιστα εὐαρέστους ἀποκομιδαμένη, ἐπανῆλθεν εἰς Παρίσιους καὶ ἀπέδειξε κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν κριτικῶν ἐν τῇ ὑποδύσει τῆς Wilhelmien ἐν τοῖς Rois ὅτι οὐδὲν ἀπέλειπε τοῦ προτέρου γοῦτρον αὐτῆς, οὐδ' ἀπέβαλε τὴν χρυσὴν φωνὴν τῆς πρῶν τροφίμου μοναστηρίου.

Ἐν δὲ τῷ Ἐλευθέρῳ-Θεάτρῳ τοῦ Antoine ἐδιδάχθη *Une Faillite*, δρᾶμα εἰς πράξεις τέσσαρας τοῦ νορβηγικοῦ συγγραφέως Bjernson, κατὰ διασκευήν τῶν Schurmann καὶ Jacques Lemaître. Τὸ ἔργον τοῦτο ἀπῆρσε τῷ κ. Sarcey, ὅστις ἔκρινεν αὐτὸ ὡς κωμωδίαν κατὰ τὰς γαλλικὰς τοιαύτας.

Ἄλλ' ἐν τῷ Θεάτρῳ de l'Œuvre ἐδόθη δρᾶμα τοῦ πενθεροῦ τοῦ ἀνωτέρω σημειωθέντος νορβηγικοῦ ποιητοῦ καὶ ἀντιζήλου αὐτοῦ, τοῦ πολλοῦ Ibsen, ἐπιγραφόμενον *Un ennemi du peuple*, εἰς πράξεις δὲ τέσσαρας. Τὸ δρᾶμα μετεφράσθη εἰς τὴν γαλλικὴν ὑπὸ τοῦ Chonnevier. Ἐκρίθη ὡς τσῶνευκρινεστέρων, ἀλλὰ καὶ ἀσθενεστέρων τῶν τοῦ Ibsen.

Πρὶν κλείσωμεν τὴν παροῦσαν Δραματικὴν ἡμῶν, σημειώσωμεν ὅτι ἐν τῷ Ὁδεῖῳ (Odéon) ἐπανεληθήθη μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας ἐν τῶν κρατίστων ἔργων τοῦ ὑπερόχου δραματικοῦ Ἀλεξ. Δουμᾶ υἱοῦ, ὁ *Fils naturel*.

ΧΡΟΝΙΚΑ. Ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος ἐποιήσατο ἔναρξιν τῶν παραστάσεων αὐτοῦ ἐν τῷ θεάτρῳ Μνηματικῶν ὁ ὑπὸ τοῦ κ. Μανουῆλ καταρτισθεὶς γαλλικὸς θίασος μελοδραματίων καὶ εἰδουλιακῶν κωμωδιῶν (vaudevilles). Ἐξετέλεσε δὲ μέχρι τοῦ νῦν τὴν *Mascotte*, τοὺς *Cloches de Corneville* καὶ τὴν εἰδουλιακὴν κωμωδίαν τῶν Raymond καὶ Boucheron *Mimi*. Ἐν τῷ θιάσῳ τούτῳ καταλέγεται καὶ ἡ κ. Gourjon, αἰοῦς ἐλαφρά, πέρυσι, ἐν μὴ ἀπατώμεθα, ἐν Ἀθήναις ἄσασα καὶ δάφνας ἐπιτυχίας δρέψασα. Περὶ αὐτῆς ὡς αἰοῦς μελοδραματίων δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι κέκτηται ὅτι ταῦτα ἀπαιτοῦσιν, ἤτοι εὐκίνησιαν, ζωηρότητα καὶ χάριν, φωνὴν δὲ γλυκεῖαν καίτοι ἀσθενῆ. Περὶ τῶν ἄλλων ἐπιφυλλασσόμεθα.

— Δύο κατηρτίσθησαν ἑλληνικοὶ θίασοι ὁ μὲν τῶν ἀδελφῶν Ταβουλάρη τῇ συμπράξει τῆς δεσποινίδος Αἰκ. Βερόνη καὶ τοῦ κ. Παντοπούλου, ἀπελθὼν εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἄρην διδάσκων ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ αὐτοῦ θεάτρου Τσιτσίνια, ὁ δὲ, θίασος Ἀθηνῶν κληθεὶς, ἔχων τὸν κωμικὸν κ. Π. Ζάννον καὶ τὴν κ. Κωνσταντινοπούλου, ἀπελθὼν καὶ οὗτος εἰς Αἴγυπτον ὅπως διδάξῃ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου Καίρου. Ὁ θίασος τῶν κ.κ. Ταβουλάρη ἐποιήσατο ἔναρξιν τῶν παραστάσεων αὐτοῦ διὰ τῆς

Φάστῃς, ἣτις ἐνθουσιῶδῶς ἐχειροκροτήθη ὡς καὶ οἱ κυριώτατοι ὑποκριταί.

— Μεγάλαι παρασκευαὶ γίνονται ἐν τῇ Γαλλικῇ-Κωμωδίᾳ ἐπὶ τῇ προσεγεῖ διδασκαλίᾳ τῆς Ἀντιγόνης τοῦ Σοφοκλέους κατὰ τὴν διασκευὴν τῶν Paul Meurice καὶ Auguste Vacquerie, καθὰ καὶ ἐν προτέροις φύλλοις ἐγράψαμεν. Ἡ σκηνὴ τροποποιηθήσεται, δικαιουμένη εἰς δύο μέρη, τὸ μὲν ἔμπροσθεν κατώτερον χρησιμεύσει διὰ τὸν χορὸν, τὸ δὲ ὀπίσθεν εἶδος ἐξέδρας, χρησιμεύσει τοῖς ὑποκριταῖς. Τοῦτο ἐγένετο, διότι, ὡς γνωστόν, ἐν τῷ ἀρχαίῳ θεάτρῳ ὁ χορὸς ἦν κάτω τῆς σκηνῆς ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ. Ὡς εἶπομεν δὲ τὴν μὲν Ἀντιγόνην ὑποδοθήσεται ἡ χαριστάτῃ καλλιτέχνις δεσποινὶς Bartet, τὸν δὲ Κρέοντα ὁ διάσημος τραγωδὸς Mounet-Sully, τὸν δὲ κορυφαῖον τοῦ χοροῦ ὁ γνωστός συγγραφεὺς τῆς Γαλλικῆς-Κωμωδίας Dupont-Vernon. Ἡ νέα μουσικὴ τοῦ Saint-Saëns, ἀρχαιοπρεπὴς ἐν γένει, θὰ προσεγγίσῃ μεγάλῃ ἐντύπωσιν, ὡς ἀναγράφουσι αἱ παρισιαναὶ ἐφημερίδες. Δὲν ἦτο δυνατόν τοιαύτη τις ἑλληνικὴ διασκευὴ νὰ διδαχθῆ καὶ ἐν Ἀθήναις μετὰ τοῦ μέλους τοῦ γαλάτου μουσουργοῦ;

— Τὸ ἀναπαυτήριον τῶν καλλιτεχνῶν τῆς Γαλλικῆς-Κωμωδίας παρουσιάζει καθ' ἑκάστην ἑσπέραν ἔκτακτον ἐνδιαφέρον. Ὁ ζωγράφος Louis Béraud, ὁ γράψας τὸ *Salon carré du Louvre*, *la Salle des Conférences* καὶ τῆς *Galerie des bustes au Sénat*, ἐγκαθιδρύθη ἐν αὐτῷ, γράφων τὴν εἰκόνα αὐτοῦ. Ἐν τοῖς ἄλλοις ἐζωγράψεν ἐν συμπλέγματι καὶ τοὺς ὑποκριτὰς καὶ τὰς ὑποκριτρίδας μετὰ τῶν κυριωτάτων αὐτῶν ἐνδυμασιῶν. Τὸ ἔργον τοῦ κ. Béraud ἐστὶν ἀξιοθαύμαστον, διότι πρὸς συντέλειαν αὐτοῦ καταβάλλεται ὑπ' αὐτοῦ μεγίστη διπλωματικὴ δεινότης, ὅπως συμβιβάσῃ τὰς φιλοτιμίας, θεραπεύσῃ τὰς ιδιοτροπίας καὶ ἱκανοποιήσῃ τὰς ἀπαιτήσεις τριακοντάδος ὑποκριτῶν καὶ . . . ὑποκριτριῶν!

— Λέγεται ὅτι ὁ διάσημος αἰοῦς Victor Maurel, ὁ τὸν *Falstaff* τοῦ Βέρδη διαπλάσας, συμβληθήσεται τῷ διευθυντῇ τοῦ Κωμικοῦ-Μελοδραματικῶν τῶν Παρισίων, ὅπως διῶ παραστάσεις τινὰς ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Γαλλίας κατὰ τὸ ἐπίθ. ἔαρ.

— Κατὰ τινὰ παράστασιν τοῦ Ὁδείου (Odéon) τῶν Παρισίων, διδομένου τοῦ *Fils naturel* τοῦ Δουμᾶ υἱοῦ, ὁ μέγας δούξ Βλαδὶμηρος παρὼν ἔγνω ὅπως συγχαρῆ τοῖς ὑποκριταῖς. Πρὸς τοῦτο μετέβη εἰς τὸ ἀναπαυτήριον (foyer) τῶν ὑποκριτῶν ὅπου ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τῶν διευθυντῶν τοῦ θεάτρου κ. Marek καὶ Desbeaux, περικυκλωμένων ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν. Ὁ μέγας δούξ θερμῶς διὰ κολακευτικωτάτων φράσεων συνεχάρη τοῖς ἐρμηνευταῖς τῆς περφημισμένης κωμωδίας τοῦ Δουμᾶ, ἐκδηλῶν ἐπαναλημμένως τὴν εὐχαρίστησιν, ἣν ἀπεκομίσαστο ἐκ τοῦ ὀραίου τούτου θεήματος.

— Ὅπως καταδειχθῆ ἡ ἔκτακτος κόσμος προσέλευσις εἰς τὸ θέατρον τῆς Σάρρας Bernhardt Renaissance σημειώμεθα ὅτι κατὰ τὴν πρώτην ἑσπέραν καθ' ἣν ἤνοιξε τὰς θύρας αὐτοῦ δύο ἀστυνομικοὶ πράκτορες ἠγωνίζοντο νὰ συκρατήσωσι τὸ πλῆθος. Ἀπὸ τῆς ἐπιούσης δὲ τρία ταμεῖα θὰ ἐξυπηρετῶσι τὴν ἐκ τῶν προτέρων λῆψιν τῶν εισιτηρίων, τὸ μὲν διὰ τὰς παραστάσεις τῆς ἡμέρας καὶ τῆς ἐπιούσης, τὸ δὲ διὰ τὰς πέντε ἐπομένους καὶ τὸ τρίτον διὰ τὰς ἀκολούθους.

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

Ὁ ἐπιθεὶνος ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Κωνσταντινουπόλεως-Πέραν Τυποθησαυρεῖον ΝΕΟΛΟΓΟΥ